

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**USPEŠNOST MEDNARODNEGA RAZVOJNEGA SODELOVANJA
REPUBLIKE SLOVENIJE**

Ljubljana, Februar 2012

TINA IGLIČAR

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Tina Igličar, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica magistrskega dela z naslovom *Uspešnost mednarodnega razvojnega sodelovanja republike Slovenije*, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko prof. dr. Katjo Zajc Kejžar.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo magistrskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem
 - poskrbel(-a), da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v zaključni strokovni nalogi/diplomskem delu/specialističnem delu/magistrskem delu/doktorski disertaciji, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
 - pridobil(-a) vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisal(-a);
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predložene zaključne strokovne naloge/diplomskega dela/specialističnega dela/magistrskega dela/doktorske disertacije dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne 28.02.2012

Podpis

avtorja(-ice): _____

KAZALO

UVOD	1
1 KONCEPT URADNE RAZVOJNE POMOČI	4
1.1 Opredelitev uradne razvojne pomoči	4
1.1.1 Bilateralna pomoč	7
1.1.2 Multilateralna pomoč	8
1.2 Ekonomska teorija mednarodne razvojne pomoči	9
1.2.1 Motivi za dodeljevanje razvojne pomoči	12
1.3 Razvojni cilji tisočletja	13
2 SISTEM MEDNARODNEGA RAZVOJNEGA SODELOVANJA V SLOVENIJI 15	
2.1 Zakonodajni in institucionalni okvir	15
2.2 Delitev dela v slovenski razvojni politiki	16
2.3 Cilji uradne razvojne pomoči v Sloveniji	16
2.4 Prioritete mednarodnega razvojnega sodelovanja v Sloveniji	17
2.4.1 Vsebinske prioritete	17
2.4.2 Geografske prioritete	18
2.5 Financiranje mednarodnega razvojnega sodelovanja v Sloveniji	19
2.5.1 Obseg financiranja MRS	19
2.5.2 Viri financiranja MRS	22
2.6 Nevladne organizacije	23
3 USPEŠNOST MEDNARODNE RAZVOJNE POMOČI	24
3.1 Opredelitev uspešnosti mednarodne razvojne pomoči	25
3.1.1 Pariška deklaracija	29
3.2 Komplementarnost in delitev dela v evropski politiki	32
3.3 Ustreznost uradne razvojne pomoči	34
3.4 Načini merjenja uspešnosti mednarodne razvojne pomoči	36
3.4.1 Namen merjenja uspešnosti	36
3.4.2 Odnos med spremljanjem in vrednotenjem	37
3.4.3 Standardi kakovosti razvojnega vrednotenja	38
4 USPEŠNOST SLOVENIJE NA PODROČJU MEDNARODNEGA RAZVOJNEGA SODELOVANJA	39
4.1 Uspešnost projektov slovenskih nevladnih organizacij	39
4.2 Primerjava uspešnosti mednarodne razvojne pomoči med državami EU	42
4.2.1 Izpolnjevanje razvojnih ciljev tisočletja	43
4.2.2 Napihovanje uradne razvojne pomoči	47
4.3 Učinkovitost razvojne pomoči Slovenije	49
4.4 Priporočila za izboljšanje uspešnosti mednarodne razvojne pomoči Slovenije	51
SKLEP	52
LITERATURA IN VIRI	55

KAZALO SLIK

<i>Slika 1: Obseg ODA v milijonih \$ v letu 2010</i>	<i>6</i>
<i>Slika 2: Prispevek ODA za leto 2010 v % od BND</i>	<i>7</i>
<i>Slika 3 : Odstotek vezane pomoči v celotni bilateralni pomoči držav v letu 2008.....</i>	<i>8</i>
<i>Slika 4: Najpomembnejše prejemnice bilateralne ODA Republike Slovenije med leti 2007-2009 v milijonih \$.....</i>	<i>19</i>
<i>Slika 5: Celotna ODA v % BND v letu 2010.....</i>	<i>20</i>
<i>Slika 6: Prikaz bilateralne in multilateralne ODA v obdobju od leta 2005 do leta 2010 v milijonih \$</i>	<i>20</i>
<i>Slika 7: Prepletenost osnovnih načel za povečanje učinkovitosti in uspešnosti razvojne pomoči</i>	<i>30</i>
<i>Slika 8: Prispevki k skupnemu primanjkljaju ODA v letu 2010 (v milijonih €)</i>	<i>45</i>
<i>Slika 9: Obseg ODA v letih 2010 in 2009 za EU-15 v % od BND.....</i>	<i>46</i>
<i>Slika 10: Realizacija razvojnih ciljev tisočletja v letu 2010 za EU 15</i>	<i>46</i>
<i>Slika 11: Obseg ODA v letih 2010 in 2009 za EU-12 v % od BND.....</i>	<i>47</i>

KAZALO TABEL

<i>Tabela 1: Administrativni stroški izvajanja sistema razvojnega sodelovanja RS v letu 2010 v tisoč €</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 2: Usklajenost ciljev posameznih projektov NVO s cilji slovenske razvojne politike (1/2)</i>	<i>40</i>
<i>Tabela 3: Usklajenost ciljev posameznih projektov NVO s cilji slovenske razvojne politike (2/2)</i>	<i>41</i>
<i>Tabela 4: Zaveze v okviru izpolnjevanja razvojnih ciljev tisočletja</i>	<i>44</i>
<i>Tabela 5: Resnična in »napihnjena« ODA v milijonih € v letu 2010</i>	<i>48</i>

UVOD

Mednarodno razvojno sodelovanje oziroma uradna razvojna pomoč je pomemben faktor delovanja razvitih držav v mednarodni skupnosti. V skupino držav donatoric je z doseženo stopnjo gospodarskega razvoja vstopila tudi Slovenija in se s trenutkom vstopa v evropsko unijo tudi jasno zavezala, pomagati manj razvitim državam sveta. Pri tem je Slovenija definirala cilje in prednostne naloge, ki jih z mednarodnim razvojnim sodelovanjem želi doseči.

V skladu z mednarodnimi zavezami naj bi delež uradne razvojne pomoči Slovenije do leta 2010 znašal 0,17 % bruto nacionalnega dohodka (BND), do leta 2015 pa že 0,33 %. V letu 2010 so sredstva ODA znašala 44.246.208,43 € ali 0,13 % BND, kar je manj kot v letih 2008 in 2009. Izraženo v absolutnih zneskih se je ODA v letu 2010 v primerjavi z letom 2009 zmanjšala za 14 odstotkov. Od tega jo je bilo približno dve tretjini kanalizirane preko multilateralnih mehanizmov (OECD, Development Cooperation Directorate).

Mednarodno razvojno sodelovanje je v interesu tako razvitih držav kot tudi držav v razvoju ter tako ni zgolj izraz solidarnosti. Vendar pa razvite države še posebej nosijo odgovornost za uravnotežen svetovni razvoj. Kot navaja Bučar (2010) je za uspešno uresničevanje mednarodnega razvojnega sodelovanja ključnega pomena tudi podpora politike in splošne javnosti ter jasna delitev dela med državami in sektorji.

Pomembna pa ni le kvantiteta uradne razvojne pomoči, temveč tudi in predvsem njena učinkovitost, uspešnost ter sama dodana vrednost le te. Glede na visok delež BND, ki ga države namenjajo mednarodni razvojni pomoči, je eno od ključnih vprašanj tudi, kakšen je dejanski učinek teh donacij na države prejemnice (Baker, 2000).

Če gledamo širše, lahko učinke razvojne pomoči v državi prejemnici spremljamo po rasti bruto domačega proizvoda. Mnogo težje je oceniti učinke točno določenega razvojnega projekta. Vrednotenje učinkov je še posebej kritično, saj si je treba prizadevati, da vsak porabljen evro prispeva maksimalno k zmanjšanju revščine. S primernim sistemom vrednotenja projektov se lahko izognemo situaciji, ko sredstva ne pridejo do predvidenih upravičencev. Z ocenjevanjem in vrednotenjem rezultatov in učinkov financiranih aktivnosti bi morale države donatorice izpolnjevati svojo odgovornost do javnosti in na ta način pridobivati povratne informacije o uspešnosti ali neuspešnosti posameznih projektov (Melamed, 2011).

Ključnega pomena za usmerjanje pomoči v skladu z razvojnimi cilji tisočletja, ki so bili definirani leta 2000 in predstavljajo pomemben mejnik v zgodovini mednarodnega razvojnega sodelovanja, je upoštevanje temeljnih načel evropskega razvojnega sodelovanja, in sicer načel skladnosti, komplementarnosti in delitve dela ter koordinacije (Bučar, Marques, Mesic & Plibersek, 2007). Magistrsko delo se med drugim osredotoča tudi na vprašanje učinkovitosti,

ki pogosto izhajata ravno iz neupoštevanja načela komplementarnosti in delitve dela v evropskem razvojnem sodelovanju.

Enega izmed problemov uradne razvojne pomoči predstavlja prevelika razdrobljenost razvojne pomoči, ki se kaže v razvojnih projektih majhnega obsega in povzroča razpršenost, podvajanje ali celo protislovja v dejavnostih pomoči. To zmanjšuje možen učinek zaradi kopičenja nepotrebnih administrativnih stroškov ter nepotrebne podvajanja bremen. Na drugi strani pa problem predstavlja tudi dejstvo, da veliko držav usmerja pomoč v iste države in sektorje, kar posledično vodi na eni strani do zasičenosti (angl. *aid darlings*) v državah z visokimi zneski pomoči ter na drugi strani do zapuščenosti (angl. *aid orphans*) v državah, ki prejemajo majhen obseg pomoči (Narayan, Patel, Schafft, Rademacher, & Koch-Schulte, 2000).

Vprašanje uspešnosti mednarodne razvojne pomoči je relevantno z vidika, da le ustrezna razvojna pomoč lahko doseže svoj namen. Povečevanje obsega mednarodne razvojne pomoči mora istočasno spremljati tudi vpeljevanje temeljnih načel evropskega razvojnega sodelovanja. Le pomoč, ki je dana na tak način, ne škoduje ciljem na drugih področjih in hkrati upravičuje svoj namen (Greenstock, 2009).

Namen magistrskega dela je predstaviti teoretični okvir mednarodne razvojne pomoči in ureditev mednarodnega razvojnega sodelovanja v Sloveniji. Predstavljen bo napredek na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja do danes ter trenutni trendi na področju uradne razvojne pomoči. Glavni poudarek magistrskega dela je na kakovosti ter dejanski uspešnosti mednarodne razvojne pomoči, za katero Slovenija vsako leto namenja pomemben delež državnega BND. Magistrsko delo bo vsebovalo pregled ciljev slovenskega razvojnega sodelovanja z dejanskimi projekti slovenskih nevladnih organizacij, primerjavo Slovenije na področju izpolnjevanja razvojnih ciljev tisočletja z drugimi članicami EU ter predloge za izboljšanje uspešnosti mednarodne razvojne pomoči.

Cilj magistrskega dela je prikazati pomembnost upoštevanja temeljnih načel evropskega mednarodnega sodelovanja predvsem z vidika uspešnosti, pri čemer je treba v prvi vrsti odgovoriti na vprašanje ali delamo prave stvari in ali dosežemo zastavljene cilje. Poleg uspešnosti bo izpostavljeno tudi vprašanje učinkovitosti mednarodne razvojne pomoči. Na podlagi ugotovitev trenutnega stanja bom podala predloge za morebitna izboljšanja politike in prioritet slovenskega sistema mednarodnega razvojnega sodelovanja, kot tudi vloge Slovenije v evropskem razvojnem sodelovanju.

Podlago za raziskovanje predstavlja dejstvo, da za zagotavljanje uspešne in učinkovite mednarodne razvojne pomoči ne zadostuje zgolj njeno povečevanje, temveč tudi dosledno sledenje zastavljenim ciljem in prioritetam, ki morajo biti v osnovi dobro zastavljeni.

V magistrskem delu sem zastavila tri hipoteze, ki bodo na podlagi predhodnih ugotovitev preverjene v sklepu:

- 1) Razvojni projekti slovenskih nevladnih organizacij sledijo ciljem slovenskega razvojnega sodelovanja.
- 2) Sistem mednarodne razvojne pomoči v Sloveniji ter razvojni projekti slovenskih nevladnih organizacij sledijo temeljnemu načelom evropskega razvojnega sodelovanja.
- 3) Slovenija dosegla povprečno raven učinkovitosti na področju razvojnega sodelovanja, v primerjavi z drugimi državami EU.

Zaradi omejitev pri dostopnosti primarnih podatkov, o dejansko realiziranih razvojnih projektih in njihovih indikatorjih, ki bi omogočali natančnejšo analizo, bodo metode raziskovanja temeljile predvsem na podlagi literature s področja proučevanja sekundarnih virov podatkov. Literaturo in vire bodo torej po večini predstavljali različni članki, poročila, znanstvena dela, učbeniki, statistični letopisi, ipd..

Uporabljena literatura bo tako slovenska kot tudi tuja. Osnova za raziskovanje bo obdelava kvalitativnih in kvantitativnih podatkov, ki zajema metode razvrščanja ter tabelarnega in grafičnega prikaza podatkov.

V prvem delu magistrskega dela bom v teoretičnem okviru predstavila koncept mednarodne razvojne pomoči. Opredelila bom oblike uradne razvojne pomoči, predstavila razvojne cilje tisočletja ter motive za dodeljevanje mednarodne razvojne pomoči.

V nadaljevanju bo sledil opis trenutnega sistema mednarodnega razvojnega sodelovanja v Sloveniji. Predstavila bom zakonodajni in institucionalni okvir, delitev dela ter cilje mednarodnega razvojnega sodelovanja. Omenila bom, kakšen je pomen nevladnih organizacij ter predstavila prioritete in obseg virov mednarodnega razvojnega sodelovanja.

V tretjem delu se osredotočam na uspešnost mednarodne razvojne pomoči, ki predstavlja ključni cilj razvojnega sodelovanja. Sprva bom predstavila pojem uspešnost, kot ga opredeljuje OECD ter podlago za spremljanje kriterija uspešnosti. V nadaljevanju bom predstavila nekatere načine merjenja uspešnosti ter opredelila pojem ustreznosti ODA.

V zadnjem, četrtem poglavju bom izpostavila Slovenijo in aktivnosti na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja. Osredotočila se bom na uspešnost ter primerjala dejansko realizirane projekte slovenskih nevladnih organizacij s cilji slovenske razvojne politike. Uspešnost slovenske razvojne pomoči bo preverjena tudi z vidika izpolnjevanja razvojnih ciljev tisočletja. Na podlagi primerjalnih podatkov za Slovenijo in druge države EU ter na podlagi predhodnih ugotovitev, bom podala predloge za morebitna izboljšanja sistema in prioritete slovenskega mednarodnega razvojnega sodelovanja.

1 KONCEPT URADNE RAZVOJNE POMOČI

Uradna razvojna pomoč je pomoč, ki jo razvite države dajejo državam v razvoju, kot podporo gospodarskemu, družbenemu in političnemu razvoju.

1.1 Opredelitev uradne razvojne pomoči

Uradna razvojna pomoč predstavlja del uradnih razvojnih financ (angl. *official development finance* – ODF), s katerimi merimo pritok javnih sredstev v države v razvoju. Uradne razvojne finance se tako delijo na:

- Uradno razvojno pomoč (angl. *official development assistance* – ODA)
- Uradno pomoč (angl. *official assistance* – OA)
- Druge uradne tokove (angl. *other official flows* – OOF)

Uradna razvojna pomoč in uradna pomoč se konceptualno pravzaprav ne razlikujeta. Razlika se pojavlja le glede na status države prejemnice. Uradno razvojno pomoč namreč prejemajo manj razvite države sveta medtem, ko so do uradne pomoči upravičene ostale tranzicijske države. V nadaljevanju z izrazom »uradna razvojna pomoč« oziroma s kratico ODA označujem tako uradno razvojno pomoč (ODA) kot tudi uradno pomoč (OA). Pojavlja se tudi pojem »mednarodna razvojna pomoč«, ki zajema razvojno pomoč javnega sektorja (torej ODA in OA) ter tudi razvojno pomoč, ki jo zagotavlja zasebni sektor (nevladne organizacije ali različne fundacije). Tretja oblika uradnih razvojnih financ, imenovana »drugi uradni tokovi« so tokovi, katerih primarni namen ni nujno razvojni ali pa je njihova stopnja finančne pomoči nižja od 25 % (Mrak, Bučar & Kamnar, 2007).

Stopnja finančne pomoči (angl. *Grant element*) odraža, stopnjo koncesijskih pogojev. Izražena je kot delež sedanje vrednosti pričakovanih poplačil posojila glede na predvidene sedanje vrednosti poplačil za hipotetično obrestno mero, ki jo OECD določa na 10 %. Ta kazalec odraža razliko med »tržnimi« pogoji in pogoji koncesijskega posojila. Daljša, kot sta zapadlost ter moratorij in nižja kot je obrestna mera, višjo stopnjo darila ima posojilo. Najvišjo stopnjo finančne pomoči (100) ima nepovratna finančna pomoč med tem, ko ima komercialni kredit stopnjo 0 (Mrak, 2002, str. 555).

Odbor za razvojno pomoč (angl. *Development Assistance Committee* - DAC) je leta 1969 oblikoval institucionalno definicijo uradne razvojne pomoči, ki je še danes precej splošno sprejeta. Uradna razvojna pomoč po tej definiciji predstavlja mednarodne finančne tokove javnega sektorja, ki so dani po koncesijskih pogojih (vsebujejo stopnjo finančne pomoči v višini vsaj 25 %), njihov glavni cilj pa je spodbujanje gospodarskega razvoja in blaginje držav v razvoju (DAC, 2011).

Pomoči so kanalizirane preko različnih razvojnih projektov ali preko splošne programske pomoči. Projektna pomoč je namenjena financiranju točno določenega projekta in se navadno črpa po specifičnih izvedbenih fazah in aktivnostih projekta. Na drugi strani pa programska pomoč ni vezana na posamezne projektne aktivnosti, temveč se uporablja za splošne razvojne namene v državi prejemnici, kot so proračunska podpora, plačilno bilančna pomoč, financiranje kapitalnih dobrin, ki niso vezane na točno določen projekt.

Katera oblika razvojne pomoči je najučinkovitejša, je težko opredeliti. Za večje reforme se zdi koristnejša programska pomoč, saj je fleksibilnejša in ni odvisna od enega samega projekta. V primeru projektne pomoči obstaja namreč tveganje, da njena morebitna prekinitev pomeni nedokončanje projekta. Zaradi tega razloga smo v zadnjih letih priča povečanim obsegom programske pomoči tako s strani multilateralnih kot tudi bilateralnih donatorjev, ki zagovarjajo, da stabilno makroekonomsko okolje v večji meri podpira razvoj držav prejemnic pomoči na dolgi rok (CBO, 1997, str. 38).

V magistrskem delu se osredotočam na trenutni sistem mednarodne razvojne pomoči, zastavljene cilje ter posledično na razvojne projekte in njihovo uspešnost glede na zastavljene cilje. Projekt uradne razvojne pomoči je projekt, ki mora biti v svoji osnovi namenjen promociji gospodarskega razvoja in blagostanja v državi prejemnici. Uradna razvojna pomoč se ne daje za javne ali zasebne projekte, ki imajo kakršnokoli komercialno naravo (Chang, Fell & Laird, 1999, str. 83).

Uradna razvojna pomoč se najpogosteje pojavlja v obliki donacije oziroma nepovratnih sredstev (angl. *Official grant*) ali posojila iz javnih virov (angl. *Official Concessional loan*), ki je za razliko od tržnih posojil dano po koncesijskih pogojih. Poleg tega se pojavlja tudi v obliki materialne pomoči, humanitarne pomoči, tehnične pomoči ali pomoči v obliki odpisa dolgov (Baldwin & Wyplosz, 2006).

Pod uradno razvojno pomoč po kriterijih OECD DAC spadajo naslednje kategorije (Dewa, 2009):

- Multilateralna in bilateralna nakazila držav donatoric;
- humanitarna pomoč;
- administrativni stroški državnih institucij, vključno s plačami zaposlenih, ki se ukvarjajo z razvojno pomočjo;
- tehnična pomoč strokovnjakov;
- stroški za namestitev in oskrbo beguncev v prvem letu njihovega bivanja v državi donatorici;
- stroški šolanja tujih študentov;
- odpis dolgov;
- brezobrestna posojila in posojila po nizki obrestni meri, ki so razvojne narave;
- izdatki za varnost (mirovne operacije, demobilizacija vojakov,...);

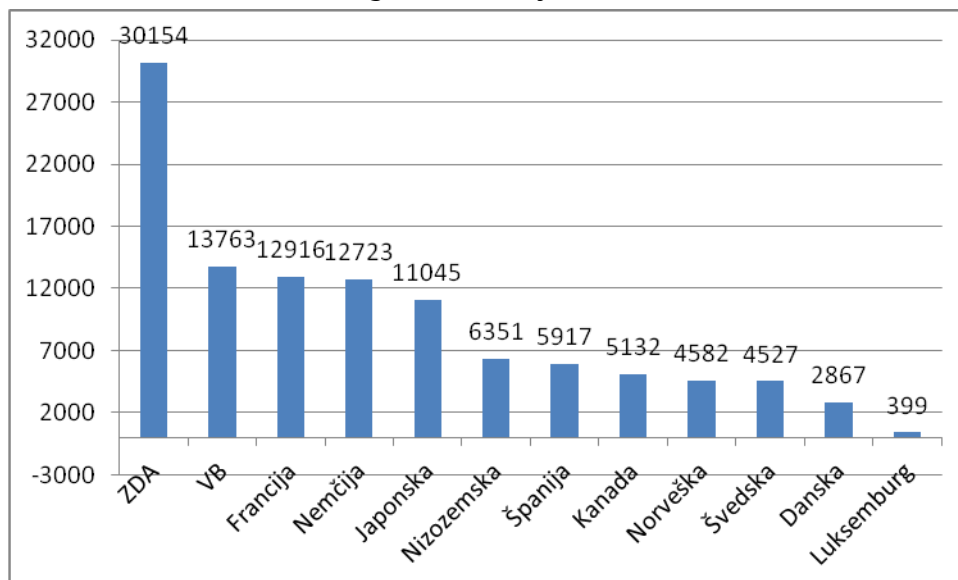
- podpora nevladnim organizacijam, ki delujejo na področju razvojnega sodelovanja, humanitarnih projektov, ipd.

Po mnenju mnogih nevladnih organizacij po svetu se administrativni stroški, tehnična pomoč, stroški za namestitve in oskrbo beguncev, stroški šolanja tujih študentov in odpis dolgov ne spadajo med kvalitetno razvojno pomoč, saj ti izdatki ne zmanjšujejo globalne revščine. Nekatere države donatorice teh postavk tako ne prištevajo pod njihovo uradno razvojno pomoč (Dewa, 2009).

Največ donacij uradne razvojne pomoči prispevajo najbolj razvite države (članice OECD), ki so hkrati tudi članice DAC. Članice DAC so konkretno v letu 2010 skupno namenile kar 128,7 milijard \$ tokov uradne razvojne pomoči v države v razvoju. Kljub gospodarski in finančni krizi, obseg uradne razvojne pomoči v letu 2010 predstavlja 0,65 odstotkovno zvišanje glede na leto 2009 in najvišjo raven obsega uradne razvojne pomoči do sedaj. Visok obseg ODA v letu 2010 lahko v veliki meri pripišemo tudi izrednim odpisom dolgom (Development Cooperation Directorate, 2011).

Kot je prikazano na sliki 1 so bile največje donatorice v letu 2010 po obsegu: Združene države Amerike, Velika Britanija, Francija, Nemčija, in Japonska (Development Cooperation Directorate, 2011).

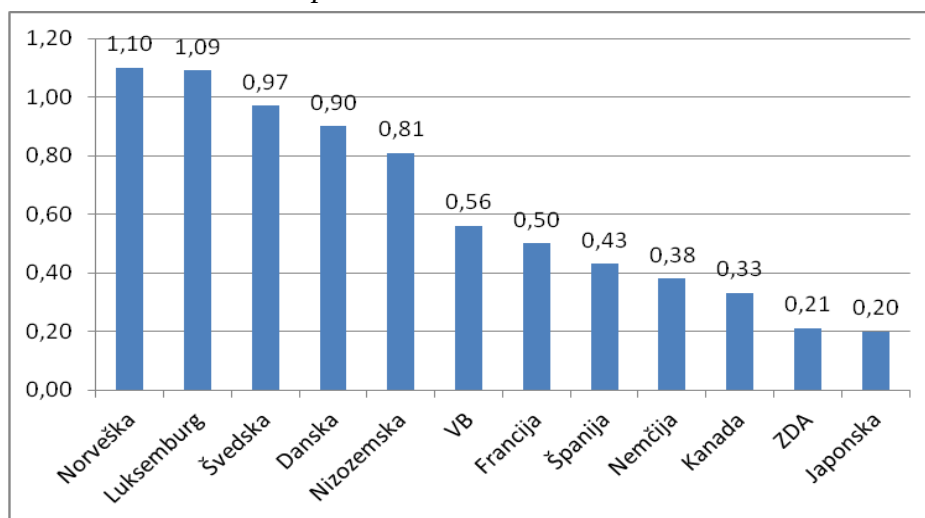
Slika 1: Obseg ODA v milijonih \$ v letu 2010



Vir: Development Cooperation Directorate, statistics, 2011.

Norveška, Luksemburg, Švedska, Danska in Nizozemska so v letu 2010 tako kot že v letu 2009 tudi dosegle cilj ZN, da bi za ODA namenili 0,7 odstotka bruto nacionalnega dohodka (BND). Kot lahko vidimo iz slike 2 sta Norveška in Luksemburg za ODA namenili preko 1 % BND, med tem, ko sta Japonska in ZDA namenili nekaj več kot 0,20 % njihovega BND (Development Cooperation Directorate, 2011).

Slika 2: Prispevek ODA za leto 2010 v % od BND



Vir: Aid effectiveness, 2011.

Tokovi uradne razvojne pomoči se delijo glede na to ali sredstva pritekajo iz bilateralnih ali multilateralnih virov. Na podlagi tega torej ločimo, tako imenovano bilateralno in multilateralno pomoč.

1.1.1 Bilateralna pomoč

Bilateralna pomoč je pomoč, ki jo posamezne države donatorice oziroma njihove pooblaščenice agencije neposredno namenijo točno določenim državam prejemnicam. Sem spadajo tudi transakcije preko nacionalnih in mednarodnih nevladnih organizacij (NVO) (Bratina, 2010).

Prednosti bilateralne pomoči so predvsem vzpostavitev tesnejšega odnosa med državo donatorico in prejemnico, učinkovitejša tehnična pomoč ter izgradnja institucij. Tesnejši odnos med razvito državo in državo v razvoju je pomemben, saj večina donatoric svojo pomoč usmerja glede na geografske prioritete v omejeno število prejemnic. Običajno so geografske prioritete identificirane na podlagi kulturnih, zgodovinskih ter tudi jezikovnih vezi (Mavko, 2006, str. 7-8).

Prednosti bilateralne pomoči se kažejo tudi takrat, kadar razvite države pomoč namenjajo nekdanjim kolonijam, saj te države lažje razumejo institucionalne pomanjkljivosti svojih nekdanjih kolonij in jim tako lahko nudijo učinkovitejšo pomoč. Dodatna prednost bilateralne pomoči je tudi običajno večja prisotnost predstavnikov donatorjev na terenu, kar zagotavlja boljši pregled nad porabo sredstev (CBO, 1997, str. 34).

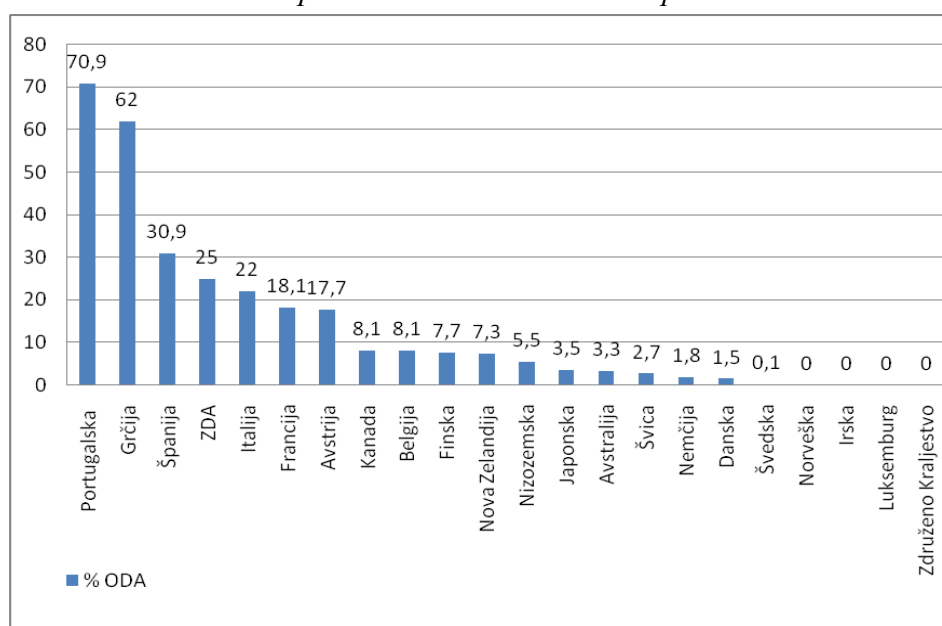
Ko govorimo o bilateralni pomoči, moramo biti previdni, saj donatorice v praksi včasih uporabljajo tudi koncept tako imenovane vezane pomoči. O **vezani pomoči** (angl. *tied aid*)

govorimo, kadar država donatorica državi v razvoju kakorkoli pogojuje črpanje sredstev. Običajno se to izvaja tako, da država donatorica veže državo v razvoju na določenega dobavitelja iz države donatorice, oziroma z vezavo na namen porabe. Vezana pomoč se pojavlja tudi v obliki subvencioniranih posojil za nabavo dobrin iz države donatorice (Deen, 2004).

Na ta način pomoč zagotavlja določene koristi tudi državi donatorici, kar občutno podraži stroške projektov, na drugi strani pa tudi zmanjša njihovo uspešnost. Po ocenah OECD naj bi vezana pomoč podražila stroške projektov v povprečju med 15 in 30 %. Še toliko bolj pomembno na dolgi rok pa je, da so zmogljivosti države prejemnice neizkoriščene. Dejanski razvojni učinek vezane pomoči je zanemarljiv, saj le malo pripomore k ustvarjanju delovnih mest, povečanju dohodka in gradnji in spodbujanju potrebnih kapacitet (Exim, 2009).

Obseg vezave bilateralne pomoči je po državah članicah DAC zelo različen. V povprečju so države donatorice vezale kar 12,7 % svoje pomoči. Iz slike številka 3 je razvidno da v letu 2008 Anglija, Luksemburg, Irska in Norveška niso vezale svoje bilateralne pomoči, Portugalska pa kar 70,2 % (OECD, 2008).

Slika 3: Odstotek vezane pomoči v celotni bilateralni pomoči držav v letu 2008



Vir: Prirejeno po OECD, 2010. *Development cooperation report, statistical appendix, 2009, tabela 23.*

1.1.2 Multilateralna pomoč

Multilateralno pomoč nudijo razne mednarodne organizacije, mednarodne finančne institucije, mednarodne nevladne organizacije in druge mednarodne agencije, ki v celoti ali deloma izvajajo razvojno funkcijo. Te v neki meri opravljajo vlogo finančnih posrednikov, saj

akumulirajo sredstva razvitih držav in jih posredujejo v države v razvoju, tako zbrana sredstva pa dopolnjujejo tudi z lastnimi viri. Najpomembnejši viri multilateralne pomoči so posamezne agencije in skladi, organizacija združenih narodov, skupina Svetovne banke, regionalne razvojne banke in njihovi skladi ter institucije Evropske unije (Mavko, 2006, str. 7-8).

Multilateralna pomoč ima kar nekaj zagovornikov, saj kot njeno ključno prednost v primerjavi z bilateralno pomočjo, poudarjajo njeno politično neodvisnost ter izkušnje, profesionalnost in večjo uspešnost na področju vodenja in izvajanja razvojnih projektov (Mavko, 2006, str. 10).

Prav tako multilateralna pomoč ni podvržena konceptu vezane pomoči, saj mednarodni razpisi zagotavljajo konkurenčne cene za nakup blaga in storitev, kar znižuje stroške in maksimira realno vrednost tokov pomoči. Mednarodne finančne institucije, se namreč zadolžujejo s svojo prvovrstno kreditno boniteto na trgu kapitala ter sredstva namenjajo državam v razvoju, ki zaradi nerazvitosti in visokega državnega tveganja nimajo dostopa do mednarodnih trgov kapitala (CBO, 1997, str. 36).

Glavna specializacija multilateralne pomoči je promocija in podpora programom gospodarskih reform. Ti običajno vključujejo liberalizacijo trga, odpravljanje ovir za nadaljnji razvoj zasebnega sektorja, izgradnjo gospodarske infrastrukture ter investicije v javne dobrine (CBO, 1997, str. 36).

Poleg prednosti pa ima multilateralna pomoč tudi nekaj slabosti. Glavna pomanjkljivost se kaže v tem, da za vsakršen program pomoči potrebujejo odobritev vlade države prejemnice. Odobritev potrebujejo tudi za posojilo zasebnemu sektorju, kar do določene mere zavira razvoj civilne družbe (Mavko, 2006, str. 10).

Poleg tega Vogel (2011) omenja problem razdrobljenosti multilateralne pomoči kot tudi, da se sled denarne pomoči pri proračunskem financiranju le hitro izgubi in tako država ne ve natančno za kaj oz. čemu prispeva. Zaradi tega se dogaja, da države večkrat prispevajo sredstva v sektorje, kjer se aktivnosti in rezultati lahko lažje izsledijo, kot pa v sektorje, kjer je pomoč najnujnejša, sledljivost pomoči pa je slaba.

1.2 Ekonomska teorija mednarodne razvojne pomoči

Glavni namen uradne razvojne pomoči, je kot že omenjeno odprava revščine v najrevnejših državah ter podpora gospodarskemu, družbenemu in političnemu razvoju. Na svetu je več kot 5 milijard ljudi, ki živi v državah katere svetovna banka opredeljuje kot države z nizkim ali srednjim dohodkom. Te države ustvarijo zgolj 24 % celotnega nacionalnega dohodka, v primerjavi z nekaj več kot 1 milijardo ljudi iz razvitih držav, ki ustvari preostalih 76 % celotnega nacionalnega dohodka. S tega vidika je to vprašanje še posebno pomembno z vidika

ekonomske konvergenca in je obsežen predmet raziskav v okviru razvojne ekonomike (Debray, 2007).

Začetnika neoklasične teorije rasti, Solow in Swan v njunem modelu rasti (Solow-Swanov model) ob nekaterih predpostavkah ugotavljata padajoče donose kapitala. Revnejše države, z nizkim razmerjem med kapitalom in delom imajo visoke mejne proizvode kapitala ter zato rastejo hitreje. Dejstvo, da imajo revnejše države višje stopnje rasti, je še dodatno poudarjeno v razširjenem neoklasičnem modelu rasti, ki dopušča tudi mednarodno mobilnost kapitala in tehnologije (Barro, 1991, str. 407).

Posledično bo dodaten kapital v manj razviti državi imel večji vpliv na dohodek na prebivalca v primerjavi z ravito državo. Iz tega sledi, da se bodo, z nadzorovanjem parametrov, kot so stopnje varčevanja in stopnje rasti prebivalstva, revnejše države razvijale hitreje ter s tem konvergirale s stopnjo blaginje bogatejših držav (Debray, 2007).

Prihranki in demografija pa nista edina dejavnika, ki izpolnjujeta pogoje predhodnega argumenta. Vse kar sistematično vpliva na mejni dodatek k dohodku na prebivalca mora biti nadzorovano, vključno s spremenljivkami, kot so naložbe v človeški kapital, kot tudi nekateri težje definirani dejavniki, kot sta politično ozračje in korupcija. V primeru nezaznave konvergenca, lahko to pripišemo eni ali drugi strani prej navedenih parametrov.

Lastnost konvergenca po tem modelu izhaja iz načela padajočih donosov kapitala, kar pomeni, da bo začetna investicija prispevala največ k skupnemu dohodku na prebivalca, relativni prispevek pa se bo z nadaljnjimi investicijami po določeni stopnji zmanjševal.

Zanima nas, ali lahko, ob določenih pogojih, mednarodna pomoč poveča svetovno učinkovitost in je ekonomsko upravičena tako z vidika donatorja kot tudi prejemnika?

To pomeni, da je svetovno učinkovitost mogoče povečati s sprostitvijo tokov kapitala. Če torej kapital razvite države vstopa v projekte z višjimi donosi po tržnih pogojih, lahko v večini primerov pričakujemo zvišanje skupnega dohodka.

Eden izmed motivov podeljevanja ODA je tudi gospodarski motiv. Pri tem se pojavita vprašanji, zakaj enostavno zasebni investitorji ne financirajo dobičkonosne naložbe v državah v razvoju ter ali ni vmešavanje javnega sektorja neučinkovito pri financiranju razvoja.

Odgovor lahko najdemo v dejstvu, da so zasebni tokovi kapitala izredno volatilni. V primeru konjunktura, so zasebni investitorji pripravljeni tvegati več in tako investirati morda tudi v nekatere bolj tvegane naložbe, kot na primer v države v razvoju. Situacija je žal nasprotna v času recesije, ko so investicije zasebnega sektorja precej konservativne. Poleg tega, se tu pojavlja problem prezadolženosti držav v razvoju, ki predstavlja nemogoč položaj teh držav za financiranje novih naložb. Brez gospodarskega razvoja in rasti, si te države ne morejo

izboljšati kreditne sposobnosti, na drugi strani pa ravno zaradi slabe kreditne sposobnosti ne morejo vlagati v rast in razvoj.

Zaradi predhodno navedenih dejstev je tako jasno, da zasebni trgi kapitala ne morejo zagotoviti potrebnega obsega kapitala in je zato javni sektor tisti, ki lahko zagotovi razliko potrebnega kapitala (Boone, 1995, str. 1).

Različne empirične analize in študije na mikro ravni po večini podpirajo dejstvo, da ODA prinaša pozitivne donose. Leta 2005 je bila izvedena študija Svetovne banke, kjer navajajo, da povprečna donosnost njihovih projektov med letoma 1990 in 1994 znašala kar 17 %. Prav tako tudi Azijska in Medameriška razvojna banka potrjuje, da je približno 70 % izvedenih projektov doseglo svoj namen (Cassen, 1986, str. 307).

Ne glede na to pa kritiki uradne razvojne pomoči (Griffin & Enos, 1970; Weisskopf, 1972; Heller, 1975; Mosley, 1980; Boone, 1995) opozarjajo, da ta ne povečuje nujno rasti, da je njen rezultat po večini zmanjšano domače varčevanje ter posledično nižji obseg investicij ter da se pomoč največkrat prevede v povečano domače povpraševanje.

Mosley (1987) to opiše kot »mikro-makro paradoks«. Najpogostejši razlog za ugotovitev, da ODA ni vodila do višjih stopenj rasti je, da državam prejemnicam ni uspelo zagotoviti višjih stopenj varčevanja, saj je bil obseg pomoči enostavno premajhen, da bi lahko vplival na stopnje varčevanja (Mavko, 2006, str. 16).

Rajan in Subramanian (2005) v svojem modelu pokažeta, da povišanje razvojne pomoči v višini 1 odstotne točke od BDP, poveča dolgoročno gospodarsko rast za 0,16 % v primeru, da je celoten obseg pomoči investiran. Ob predpostavki, da se polovica pomoči potroši ali uporabi v neproduktivne namene, pa koeficient povečanja dolgoročne rasti pade na 0,10 %.

Zaključek številnih študij o vplivu ODA na rast in razvoj držav v razvoju pogosto navaja, da je pomoč učinkovita zgolj v dobrih ekonomskih razmerah. Pomoč je, ceteris paribus, učinkovitejša v revnejših državah, vendar mora biti prisotna v zadostnem obsegu, saj nizki obsegi pomoči ne zagotavljajo višjih stopenj rasti, obenem pa previsoke alokacije pomoči znižujejo stopnje rasti BDP. Obseg mednarodne pomoči, ki je nižji od 13 % BDP, praktično nima vpliva na rast. Še več, Durberry, Gemmell in Greenaway v svoji študiji ugotavljajo, da je optimalni obseg pomoči za najrevnejše države sveta med 40 % in 45 % BDP (Durberry, Gemmell & Greenaway, 1998).

Nedvodno je uradna razvojna pomoč le eden izmed množice faktorjev, ki vplivajo na rast držav v razvoju. Njen kratkoročni vpliv na povečevanje narodnogospodarske potrošnje ni vprašljiv, so pa za njen vpliv na rast pomembni tudi zadostni obsegi pomoči, predvidljivost ter nizka volatilitnost (Bulir & Lane, 2002, str. 28).

1.2.1 Motivi za dodeljevanje razvojne pomoči

Motivi za podeljevanje ODA vsake države donatorice, bi morali temeljiti na principu altruizma, v obliki donacij državam v razvoju, kot podporo gospodarskemu, družbenemu in političnemu razvoju. Donatorji bi morali biti fokusirani na to, da ODA doseže maksimalen učinek pri zmanjševanju revščine, glede na podeljena sredstva.

Vendar, so motivi dodeljevanja razvojne pomoči donatorjev, kot jih opredeljujejo različni avtorji, precej različni. Najpogosteje avtorji opredeljujejo politične, strateške in gospodarske interese, manj moralne in humanitarne želje pomagati manj razvitim ter kulturno zgodovinske motive. V osnovi jih lahko strnimo v naslednje skupine (Leisinger, 1999, str. 2):

- **Zgodovinsko povezani motivi**

Zgodovinsko povezani motivi se nanašajo predvsem na kolonializem in odnos med bivšimi kolonijami ter kolonialnimi upraviteljicami. Pri upravičevanju pomoči nekdanjim kolonijam se pogosto uporablja argument moralne dolžnosti. Zaradi slabih vsesplošnih pogojev osamosvojenih držav tik po osamosvojitvi, so nekdanje države upraviteljice, zaradi slabe vesti, tem državam namenjale različne odškodnine, finančno ter materialno pomoč. Ne glede na to, da je od konca kolonializma preteklo že kar nekaj časa, danes še vedno obstajajo določeni odnosi med nekdanjimi kolonijami in njihovimi velesilami.

- **Politični motivi**

Politični interesi so vedno igrali pomembno vlogo pri izboru razvojnih projektov. Večina razvojnih projektov zahodnih držav je bila do konca osemdesetih let podvržena obrambi pred komunizmom ter zagotovitvijo dostopa do strateških surovin. V 21-tem stoletju uradna razvojna pomoč skuša vplivati na razmere v državah v razvoju, ki bodo kot prvo preprečile velike migracije v države zahodnega sveta, hkrati pa ne bodo ogrozile svetovne varnosti. Znano namreč je, da vzroki terorizma niso zgolj verske narave, temveč izvirajo iz slabih življenjskih pogojev držav v razvoju. K temu še dodatno prispeva pomanjkanje pitne vode, okoljska degradacija ter širjenje nalezljivih bolezni.

Politični interes, za podeljevanje razvojne pomoči je torej več kot jasen. Politično motivirano pomoč najpogosteje zagotavljajo ZDA, Nemčija ter Francija saj se izrablja kot instrument zunanje politike.

- **Gospodarski motivi**

Mednarodna razvojna pomoč služi tudi za razvoj novih trgov, ki ugodno vplivajo na povečevanje izvoza razvitih držav. Gospodarski motivi za uradno razvojno pomoč se torej

neposredno odražajo v povečevanju mednarodne menjave med državami (Mavko, 2006, str. 14).

Leisinger (1999) v svoji knjigi predstavlja študijo bernskega inštituta iz leta 1997, ki ugotavlja, da vsak frank uradne razvojne pomoči, v Švici generira neto donos v višini 1,26 franka.

Podobno je predstavljeno tudi v raziskavi nemškega ministrstva za gospodarsko sodelovanje in razvoj, ki je v panelu več kot 40 držav prejemnic nemške razvojne pomoči v obdobju od leta 1975 do 1995 ugotovila, da v povprečju za vsak podeljen evro nemške uradne razvojne pomoči sledi 2,8 evra nemškega izvoza (Mavko, 2006, str. 14).

Države v razvoju zagotavljajo precej nižje stroške proizvodnje kot razviti svet, kar povzroča, da je vse več proizvodnje preseljene v države v razvoju. Za gospodarski motiv je značilna tudi vezana pomoč, ki kot je opisano v prejšnjih poglavjih zmanjšuje njeno realno vrednost.

- **Humanitarni motivi**

Po podatkih javnomnenjskih anket, je več kot $\frac{3}{4}$ prebivalcev EU pripravljenih pomagati državam, ki se soočajo z lakoto, nalezljivimi boleznimi ter humanitarnimi katastrofami. Razviti svet lahko, ne da bi bil bistveno prikrajšan, pripomore k odpravljanju revščine držav v razvoju (Leisinger, 1999, str. 5).

Bistvena razlika med humanitarno in politično motivirano razvojno pomočjo je v tem, da imajo pri humanitarni pomoči korist predvsem države prejemnice. Najpogostejši akterji na področju humanitarne pomoči so predvsem nevladne organizacije.

1.3 Razvojni cilji tisočletja

Osem razvojnih ciljev tisočletja (angl. *Millennium Development Goals*) je na pobudo Združenih narodov, leta 2000, sprejelo 192 svetovnih držav in najmanj 23 mednarodnih organizacij. Ti cilji zagotavljajo konkretne mejnike za boj proti revščini v vseh njenih razsežnostih. Dejstvo je, da se je kljub vsem prizadevanjem razvitih držav, seznam najrevnejših držav v katerih BND na prebivalca na dosega 2,5 ameriških dolarjev dnevno, povečal iz 23 na 49 držav (Sloga, 2010). Razvojni cilji tisočletja zagotavljajo razvojni okvir za celotno mednarodno skupnost, ki si prizadeva, da bi uravnotežen razvoj dosegel prav vse prebivalce in vse dele sveta.

Razvojni cilji tisočletja, so del Milenijske deklaracije (angl. *Millennium Declaration*) in države zavezujejo k novemu vsesplošnemu partnerstvu za zmanjševanje revščine po svetu. Cilje naj bi dosegli do leta 2015. Razvojni cilji tisočletja so naslednji (Sloga, 2010b):

1. **Izkoreniniti skrajno revščino in lakoto** - Prepoloviti število ljudi, ki živijo z manj kot enim ameriškim dolarjem na dan ter prepoloviti število ljudi, ki trpijo lakoto.
2. **Doseči univerzalno osnovnošolsko izobrazbo** - Zagotoviti, da bodo vsi otroci lahko zaključili osnovnošolsko izobraževanje.
3. **Zagotovitev enakosti med spoloma in opolnomočenje žensk** - Odpraviti neenakost med spoloma v osnovnih in srednjih šolah, na vseh nivojih.
4. **Zmanjšati smrtnost otrok** - Za dve tretjini zmanjšati smrtnost otrok mlajših od pet let.
5. **Izboljšati zdravje mater** - Zmanjšati število smrti žensk zaradi nosečnosti in poroda za tri četrtine ter doseči optimalno reproduktivno zdravje.
6. **Boriti se proti virusu HIV/AIDS, malariji in drugim boleznim** - Do leta 2010 zagotoviti univerzalno dostopnost zdravljenja okužb z virusom HIV/aids ter zmanjšati širjenje virusa HIV/ aida, malarije ter drugih bolezni do leta 2015.
7. **Zagotoviti okoljsko trajnost** - Vključitev trajnostnega razvoja v uradne politike in programe držav ter zaustaviti izgubo naravnih virov. Zmanjšati število ljudi, brez dostopa do pitne vode in osnovnih sanitarij do leta 2015 ter do leta 2010 bistveno izboljšati življenjske razmere za najmanj 100 milijonov prebivalcev barakarskih naselij.
8. **Vzpostaviti globalno partnerstvo za razvoj** - Celovita obravnava zadolženosti držav v razvoju in nadaljnji razvoj odprtega, organiziranega, preglednega in nediskriminatornega trgovinskega ter finančnega sistema. Pri tem se morajo upoštevati specifične potrebe najmanj razvitih držav, držav brez dostopa do morja in malih otoških držav v razvoju. V sodelovanju z zasebnim sektorjem, omogočiti koriščenje prednosti, ki jih nudijo nove tehnologije ter predvsem v sodelovanju s farmacevtskimi podjetji omogočiti državam v razvoju dostop do nujnih zdravil.

Čeprav letno poročilo Združenih narodov za leto 2010 o doseganju ciljev izpostavlja številne uspehe, je očiten slab in prepočasn napredek pri doseganju le-teh. Številni strokovnjaki ocenjujejo, da bo vse cilje, zlasti zaradi časa, ki ga je prizadela in močno zaznamovala svetovna gospodarska in finančna kriza, do leta 2015 nemogoče izpolniti. Generalni sekretar Združenih narodov Ban Ki Mun pa je povedal, da je potrebno več denarja in politične volje, da bi kampanjo za uresničevanje ciljev ponovno postavili na noge. Več o uspešnosti izpolnjevanja razvojnih ciljev tisočletja je opisano v 4. poglavju.

2 SISTEM MEDNARODNEGA RAZVOJNEGA SODELOVANJA V SLOVENIJI

Slovenija je glede na bruto nacionalni dohodek (BND) na prebivalca in kot članica Evropske unije uvrščena med države donatorice razvojne pomoči. V skladu s tem ter z ostalimi mednarodnimi zavezami za povečanje razvojne pomoči, bi morala Slovenija do leta 2010 za razvojno pomoč nameniti najmanj 0,17 % BND in do leta 2015 0,33 % BND. V letu 2010 je Slovenija namenila 0,13 % BND, kar predstavlja 0,02 odstotni točki manj kot v letu 2009, ko je obseg znašal 0,15 % BND. Slovenija tako vmesnega cilja 0,17 % BND ni dosegla, če pa želi doseči končni cilj v letu 2015 pa bo morala za uradno razvojno pomoč do leta 2015 nameniti vsaj 165,5 milijonov €.

Sredstva razvojne pomoči Slovenija namenja multilateralno s tem, da prispeva v proračun EU ter drugim mednarodnim organizacijam. Bilateralna pomoč pa je usmerjena neposredno v države prejemnice razvojne pomoči.

2.1 Zakonodajni in institucionalni okvir

Mednarodno razvojno sodelovanje Republike Slovenije je uvrščeno med slovenske zunanjepolitične prednostne usmeritve. Vpleteno je v svetovne razvojne procese in je pomemben instrument razvoja političnih in gospodarskih odnosov med državami v razvoju in razvitimi državami (MZZ, 2011).

Področje mednarodnega razvojnega sodelovanja je sistemsko urejeno z Zakonom o mednarodnem razvojnem sodelovanju, ki je bil sprejet junija 2006. V skladu z zakonom je za aktivnosti načrtovanja, usklajevanja in spremljanja izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja odgovorno Ministrstvo za zunanje zadeve oziroma znotraj tega Sektor za mednarodno razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč.

Leta 2008 je bila na podlagi Zakona o mednarodnem razvojnem sodelovanju sprejeta Resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju (ReMRS), ki predstavlja podlago za nadaljnje načrtovanje in izvajanje slovenske razvojne pomoči. V resoluciji so definirane geografske in tematske prioritete razvojnega sodelovanja RS v obdobju do leta 2015 ter mehanizmi za njegovo izvajanje (MZZ, 2011).

Ministrstvo za zunanje zadeve ima vlogo nacionalnega koordinatorja za mednarodno razvojno sodelovanje. Strokovno se s tem področjem ukvarja Sektor za mednarodno razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč, ki je umeščen v Direktorat za gospodarsko diplomacijo in razvojno sodelovanje (MZZ, 2011).

Medresorsko delovno telo za mednarodno razvojno sodelovanje načrtuje in usklajuje mednarodno razvojno sodelovanje, spremlja izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja, obravnava okvirne vsote sredstev za mednarodno razvojno sodelovanje, sodeluje pri pripravi ocene uspešnosti izvajanja resolucij (MZZ, 2011).

2.2 Delitev dela v slovenski razvojni politiki

Programe in projekte bilateralnega razvojnega sodelovanja izvajajo različna pristojna ministrstva in vladne službe, organizacije civilne družbe, gospodarske družbe ter nekatere druge institucije, ki jih je (so)ustanovila vlada (MZZ, 2011):

- Center za evropsko prihodnost (CEP),
- Center za razvoj financ (CEF),
- Mednarodna ustanova – fundacija za razminiranje in pomoč žrtvam min (ITF),
- Ustanova »Skupaj« – Regionalni center za psihosocialni dobrobit otrok,
- Center za mednarodno sodelovanje in razvoj (CMSR),
- Center za podporo razvoju e-upravljanja za JV Evropo (CeGD)

Slovenija prav tako sodeluje v multilateralnih programih z drugimi državami donatoricami ter namenja sredstva v okviru teles, konvencij in agencij Organizacije združenih narodov ter drugih globalnih institucij s področja mednarodnega razvojnega sodelovanja (MZZ, 2011).

2.3 Cilji uradne razvojne pomoči v Sloveniji

Republika Slovenija je pri oblikovanju ciljev v Zakonu o mednarodnem razvojnem sodelovanju RS (ZMRS) izhajala iz naslednjih izhodišč:

- Skladnost z vrednotami in razvojnimi usmeritvami slovenske družbe in gospodarstva,
- skladnost s cilji mednarodne skupnosti na področju razvoja, še posebno s cilji EU in OZN,
- skladnost s cilji zunanje politike, katere sestavni del je mednarodno razvojno sodelovanje.

ZMRS v 3. členu opredeljuje cilje RS pri mednarodnem razvojnem sodelovanju, med katerimi so najpomembnejši:

- Zmanjševanje revščine v državah v razvoju s podpiranjem njihovega gospodarskega in družbenega razvoja;

- zagotavljanje miru in varnosti v svetu, zlasti s krepitvijo in pospeševanjem demokracije, pravne države, človekovih pravic in dobrega upravljanja v državah v razvoju;
- boj proti HIV/AIDS, malariji in drugim boleznim ter zmanjševanje umrljivosti novorojenčkov in mater;
- zagotavljanje izobraževanja za vse, ne glede na spol, raso ali vero, da dosežejo splošno ali osnovno raven izobrazbe;
- zagotavljanje trajnostnega razvoja in dobrega gospodarjenja, ki uravnoteženo vključuje cilje ohranjanja okolja, varstvo naravnih virov, ekonomsko rast in vzdržnost ter skrb za socialno vključenost in pravičnost;
- krepitev dvostranskega in večstranskega sodelovanja s prednostnimi državami;

Zgoraj navedeni cilji, nam dajejo osnovo za presojanje uspešnosti mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije.

Kot članica EU je Slovenija pri mednarodnem razvojnem sodelovanju prevzela naslednje zaveze (Rezolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju Republike Slovenije za obdobje do leta 2015, Ur.l. RS, št. 73/2008, v nadaljevanju ReMRS):

- povečanje sredstev za razvojno sodelovanje na 0,17 odstotka BND do 2010 in na 0,33 odstotka BND do 2015;
- usmeritev razvojne pomoči tudi v najmanj razvite države v Afriki;
- spoštovanje načel dopolnjevanja, usklajevanja in skladnosti politik;
- spoštovanje dogovorov o delitvi dela med državami članicami ter povečani učinkovitosti razvojnega sodelovanja;
- spoštovanje zavez o skladnosti politik za razvoj na 12-ih področjih (trgovina, okolje, podnebne spremembe, varnost, kmetijstvo, ribištvo, socialna razsežnost globalizacije, zaposlovanje in dostojno delo, migracije, raziskave, informacijska družba, promet in energetika).

2.4 Prioritete mednarodnega razvojnega sodelovanja v Sloveniji

2.4.1 Vsebinske prioritete

Podlago za vsebinske prioritete slovenske uradne razvojne pomoči morajo predstavljati cilji, ki so definirani v ZMRS. Uradno razvojno pomoč Slovenija osredotoča na tiste sektorje, kjer ima Slovenija primerjalno prednost. Vsebinsko se slovensko razvojno sodelovanje tako osredotoča na naslednja področja (MZZ, 2011):

- Krepitev dobrega upravljanja, pravne države in družbenih storitev (s poudarkom na približevanju evroatlantskim integracijam, spoštovanju človekovih pravic žensk in otrok, izobraževanju in štipendiranju),
- Varovanje okolja s poudarkom na trajnostnem gospodarjenju z vodami,
- Opolnomočenje žensk.

Skladno z Resolucijo za obdobje do leta 2015 se vsebinske prioritete razvojnega sodelovanja delijo na:

1. Družbene storitve

- Socialna politika in politika izobraževanja, javne finance, javna in lokalna samouprava, približevanje EU
- Znanstveno – tehnološko sodelovaje in knjižnično-informacijski sistemi,
- Izobraževanje kadrov/štipendiranje,
- Krepitev civilne družbe;

2. Gospodarske storitve

- Javna infrastruktura, informacijsko-komunikacijske tehnologije,
- Spodbujanje malih in srednjih podjetij;

3. Multisektorske in horizontalne oblike pomoči

- Okoljska infrastruktura, prehranska varnost, dostop do pitne vode,
- Dobro upravljanje s poudarkom na človekovih pravicah,
- Civilno-vojaško sodelovanje.

2.4.2 Geografske prioritete

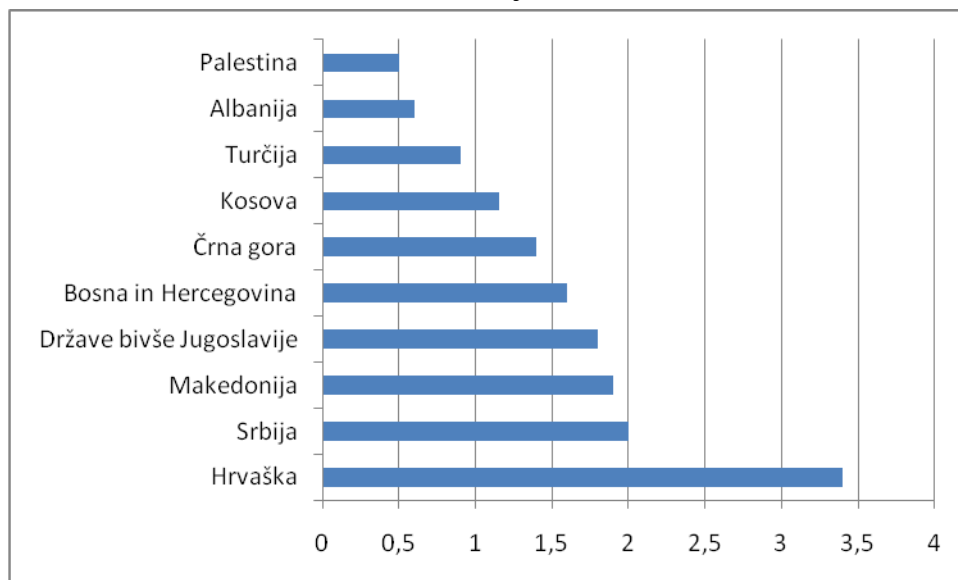
V skladu z opredelitvami Resolucije so prva prioriteta bilateralnega razvojnega sodelovanja RS države Zahodnega Balkana, kjer Slovenija s Črno goro in Makedonijo postopoma prehaja na programski način načrtovanja in izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja. Z ostalimi državami regije (Bosna in Hercegovina, Srbija, Kosovo in Albanija) pa sodelovanje do nadaljnjega ostaja projektno.

Drugo prednostno področje je regija Vzhodne Evrope, Kavkaza in Srednje Azije. Prioritetna država na tem območju je Moldavija, za katero se prav tako predvideva postopni prehod na programski način načrtovanja in izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja.

Tretja geografska prioriteta je Afrika, ki ji Slovenija razvojno pomoč namenja predvsem prek multilateralnih kanalov. Bilateralna pomoč se izvaja projektno, pri čemer RS prednostno podpira projekte nevladnih organizacij v najmanj razvitih državah podsaharske Afrike.

Srednjeročno si Slovenija prizadeva vzpostaviti dejaven program razvojne pomoči v izbrani afriški državi in v tem kontekstu krepi sodelovanje z Zelenortske otoki.

Slika 4: Najpomembnejše prejemnice bilateralne ODA Republike Slovenije med leti 2007-2009 v milijonih \$



Vir: *Prirejeno po Aid flows, 2011.*

2.5 Financiranje mednarodnega razvojnega sodelovanja v Sloveniji

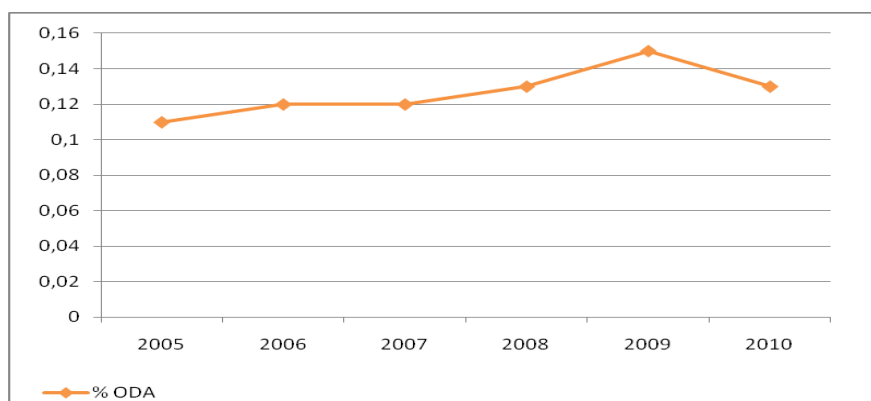
2.5.1 Obseg financiranja MRS

Na podlagi uradnih podatkov vlade RS za leto 2010 so sredstva ODA znašala 44.246.208,43 € ali 0,13 odstotka BND, kar je manj kot v letih 2008 in 2009. Izraženo v absolutnih zneskih se je ODA v letu 2010 v primerjavi z letom 2009 zmanjšala za 14 odstotkov. Multilateralna pomoč se je znižala za 17 odstotkov ter bilateralna pomoč za 7 odstotkov. Neugodni trend gre pripisati predvsem (MZZ, 2011):

1. Manjšemu vplačilu RS v proračuna EU;
2. zmanjševanju proračunskih izdatkov, vključno s sredstvi za bilateralno URP;
3. doslednejšemu poročanju z dodatnim opuščanjem izdatkov, ki po smernicah OECD-DAC ne predstavljajo URP.

V nadaljevanju je na sliki številka 5 predstavljeno gibanje ODA Republike Slovenije od leta 2005 do leta 2010. Očitno je, da je bil storjen največji napredek na področju povečanja obsega pomoči v letu 2009, vendar pa se je obseg ODA že v letu 2010 vrnil na obseg iz leta 2008.

Slika 5: Celotna ODA v % BND v letu 2010



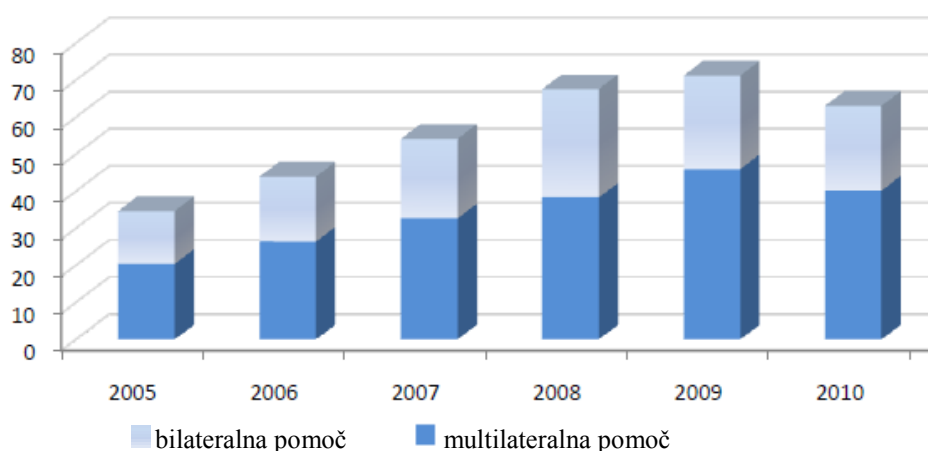
Vir: Prirejeno po Development Assistance Committee, Aid flows, 2011.

Celoten znesek pomoči je razvrščen v dve kategoriji, in sicer:

- bilateralno pomoč, ki je v letu 2010 znašala 16.857.221,26 € ali 38 odstotkov vseh sredstev (od tega za administrativne stroške 4.008.563,84 €) in
- multilateralno pomoč, za katero je bilo v letu 2010 namenjenih 27.388.987,17 € ali 62 % vseh sredstev (od tega kot del prispevka v proračun EU za razvojno sodelovanje 21.480.000,00 €).

Kot je razvidno iz podatkov in iz slike številka 6 je slovenska ODA pretežno multilateralna, pri čemer vplačila v proračun EU predstavljajo glavni vir. V izkušenih državah donatoricah z višjimi deleži BND za URP je razmerje med multilateralnim in bilateralnim delom ODA izrazito v korist bilateralnega, ki se smatra za bolj učinkovitega. Slovenija si bo zato v prihodnje prav tako prizadevala za okrepitev bilateralne ODA (MZZ, 2011).

Slika 6: Prikaz bilateralne in multilateralne ODA v obdobju od leta 2005 do leta 2010 v milijonih \$



Vir: Prirejeno po Development Assistance Committee, Aid flows, 2011.

Bilateralna pomoč RS je v letu 2010 znašala 16.857.221,26 € ali 38 odstotkov celotne razvojne pomoči. Od tega je bilo v države prejemnice pomoči v obliki (so)financiranja projektov namenjenih 12.848.657,42 €, od tega:

- a) 9.354.672,65 € neposredno po posameznih državah,
- b) 1.898.224,83 € posredno, kot prispevek posameznim regijam, in
- c) 1.595.759,94 € za ostale bilateralne aktivnosti

Kot je razvidno tudi iz predhodnega grafikona, so bilateralna sredstva RS za ODA so v zadnjih treh letih postopoma padala. Od 20,3 milijonov € v letu 2008, do 18,2 milijonov € v letu 2009 in 16,9 milijonov € v letu 2010. Na zmanjšanje v letu 2010 je v največji meri vplival rebalans proračuna RS za leto 2010, s katerim so se programska bilateralna sredstva, zmanjšala za 25 odstotkov. Dodatno sta k zmanjševanju bilateralnih sredstev prispevala tudi drugačen izračun administrativnih stroškov in drugačno poročanje določenih stroškov (MZZ, 2011).

Največji del multilateralnih sredstev RS namenja v proračun EU za razvojne programe EU. Slednji v letu 2010 znaša 78 odstotkov vseh multilateralnih razvojnih prispevkov RS ali 21.480.000,00 € (49 odstotka celotne ODA v letu 2010), kar je najnižja vrednost po letu 2007. Sredstva proračuna EU so namenjena izvedbi razvojnih programov in projektov EU v državah kandidatkah za EU, državah evropske sosedске politike, državah Azije in Latinske Amerike ter izbranim tematskim razvojnim programom. Preostala multilateralna razvojna pomoč RS se namenja v obliki prispevkov in članarin izbranim razvojnim mednarodnim organizacijam (MZZ, 2011).

- **Administrativni stroški**

Zgolj za administrativne stroške izvajanja sistema razvojnega sodelovanja RS v letu 2010, ki niso zajeti po posameznih programih in projektih, je zabeleženih dodatnih 4.008.563,84 € oziroma 9 odstotkov celotne ODA (MZZ, 2011).

Ta podatek lahko primerjamo s povprečnimi administrativnimi stroški za države članice DAC za leto 2009, ki znašajo približno 3,4 odstotkov (Development Cooperation Directorate, 2011).

Administrativni stroški so bili v letu 2010 prvič vodeni po dejanskih podatkih, poročanih s strani spodaj navedenih organov izvajanja mednarodne razvojne pomoči. Pred tem se je namreč uporabljal princip normiranega pribitka k neto vrednosti URP, in sicer v višini 10 % za leta 2002 – 2004, 5 % za 2005 ter 8 % za 2006 – 2009 (MZZ, 2011).

Vzrok za tako visok delež administrativnih stroškov Slovenije, je predvsem v velikem obsegu manjših projektov, kar posledično zvišuje stroške vodenja projektov. Več o težavah razpršenosti projektov in njihovih aktivnosti ter posledično o slabi uspešnosti manjših projektov je opisano v tretjem poglavju.

Tabela 1: Administrativni stroški izvajanja sistema razvojnega sodelovanja RS v letu 2010 v tisoč €

Organ izvajanja razvojne pomoči	Tisoč €	Odstotek
Ministrstvo za zunanje zadeve	2.233,78	56,00
- diplomatska predstavništva	1.179,18	53,00
- koordinacija MRS in humanitarne pomoči	761,39	34,00
- delovanje preostalih enot MZZ	293,21	13,00
Razvojne institucije	988,97	25,00
Ministrstvo za finance	234,27	6,00
Ministrstvo za obrambo z Uradom za zaščito in reševanje	167,15	4,00
Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve	117,14	3,00
Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko	111,28	3,00
Ministrstvo za gospodarstvo s	66,42	2,00
Ministrstvo za okolje in prostor	46,85	1,00
Ostala ministrova ter vladni resorji		>1,00
SKUPAJ		100,00

Vir: Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije. Poročilo o mednarodnem razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči Republike Slovenije za leto 2010.

2.5.2 Viri financiranja MRS

Uradna razvojna pomoč RS se trenutno v celoti financira preko proračuna države. Trenutni proračunski sistem načrtovanja, upravljanja in porabe zagotavlja le nekaj prožnosti za uresničevanje začrtanih ciljev RS pri mednarodnem razvojnem sodelovanju. Kot je opredeljeno v resoluciji iz leta 2008, naj bi vlada dolgoročno zagotovila koncentracijo načrtovanja in porabe sredstev, saj se mora obseg uradne razvojne pomoči Republike Slovenije progresivno precej povečati. Vlada se je zavezala za oblikovanje ustrezne organizacijske strukture za programiranje in organizacijo izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja ter zagotovitev ustrezne oblike koncentracije proračunskih sredstev na dolgi rok (ReMRS, 2008).

Višino sredstev za MRS vlada določi v skladu s sprejetimi mednarodnimi obvezami Republike Slovenije in javnofinančnimi zmožnostmi Republike Slovenije. Skupna sredstva za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja, skladno z merili Odbora za razvojno pomoč Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj, obsegajo (ReMRS, 2008):

- Članarine Republike Slovenije v mednarodnih organizacijah;
- prispevek Republike Slovenije v proračun Evropske unije;
- prispevek Republike Slovenije v Evropski razvojni sklad;
- sredstva za programe mednarodne razvojne in humanitarne pomoči, ki jih skladno z resolucijo izvajajo posamezna ministrstva;
- druge posredne in neposredne javnofinančne odhodke ali stroške, ki sodijo v uradno razvojno pomoč, v skladu s sprejeto Resolucijo.

Sredstva za razvojno pomoč se izkazujejo tudi v proračunih posameznih ministrstev in drugih proračunskih uporabnikov, ki so pristojni za izvajanje programov mednarodnega razvojnega sodelovanja. Ti znotraj okvirnih skupnih sredstev načrtujejo sredstva za izvajanje bilateralnih programov in projektov ter multilateralne programe in projekte, v okviru svojih finančnih načrtov (ReMRS, 2008).

2.6 Nevladne organizacije

Kot že predhodno omenjeno, Slovenija večino svojega prispevka za ODA namenja preko multilateralnih tokov različnim mednarodnim organizacijam in institucijam. Bilateralna pomoč na drugi strani, pa je v večini podeljena preko razvojnih projektov nevladnih organizacij. Leta 2002 se je oblikovala neformalna delovna skupina za vzpostavitev nacionalne platforme za razvojno sodelovanje in humanitarne pomoči, decembra 2005 pa je z ustanovitvijo platforme Sloge prišlo do formalizacije delovanja delovne skupine (Sloga, 2010b).

Sloga je platforma neprofitnih NVO, ki delujejo na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja, globalnega učenja in humanitarne pomoči. Namen platforme je povezovanje in krepitev partnerstva slovenskih NVO, ki so aktivne v državah v razvoju in/ali ozaveščajo slovensko in evropsko javnost o neenakomerni porazdelitvi svetovnega bogastva in posledičnem pomenu globalne solidarnosti in soodvisnosti (Sloga, 2010b).

Sloga je polnopravna članica Evropske platforme za razvojno sodelovanje CONCORD, evropske mreže Eurostep, mreže »Anne Lindh Foundation – ALF« in mreže evropskih raziskovalnih inštitutov EADI. Slogino članstvo v mednarodnih mrežah je povezano z interesom organizacij članic Sloge (Sloga, 2010b).

Aktivnosti Sloge so spremljanje in aktivno sodelovanje pri oblikovanju, izvajanju in vrednotenju slovenske in evropske politike mednarodnega razvojnega sodelovanja, s ciljem zagovarjanja javnega interesa na področjih (Sloga 2011):

- Enakost spolov,
- podnebne spremembe,
- medgeneracijsko sodelovanje,

- trajnostni razvoj in globalno učenje,
- spremljanje učinkovitosti uradne razvojne pomoči,
- politika različnih afriških držav,
- evropska sosedska politika,
- mirno reševanje sporov,
- drugi razvojni izzivi.

Sloga se pretežno financira na podlagi priprav in izvajanja razvojnih projektov. Med financerji Sloginih projektov je ministrstvo za zunanje zadeve RS, Evropska komisija, Ministrstvo za javno upravo (v okviru mehanizma Evropskega Socialnega Sklada), idr. Sloga se ne prijavlja na razpisih, ki so namenjeni izvajanju določenih aktivnosti na področjih, na katerih so aktivne organizacije članice (Sloga, 2011).

Nevladne razvojne in humanitarne organizacije (NVO), igrajo pomembno vlogo pri izvajanju zunanje politike na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja. Tudi resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju posebno mesto namenja prav »zagotavljanju krepitve zmožnosti civilne družbe in nevladnih organizacij« ter spodbuja njihovo združevanje. Tradicionalno države donatorice preko nevladnih organizacij usmerjajo do 20 % svoje uradne razvojne pomoči. V Sloveniji je ta delež za enkrat nižji a se postopno povečuje (Grgič et al., 2010).

Zaradi tega je večina nevladnih organizacij združenih v platformi nevladnih organizacij za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč imenovani SLOGA, ki šteje več kot 30 NVO. Predstavnik SLOGE je član Strokovnega sveta za mednarodno razvojno sodelovanje, ki sodeluje pri pripravi slovenske politike na tem področju. Ministrstvo letno namenja sredstva za delovanje Sloge. Poleg delovanja platforme Slovenija podpira tudi dejavnosti nekaterih nevladnih organizacij, ki v Slogo niso vključene, kot sta UNICEF Slovenija in Karitas.

3 USPEŠNOST MEDNARODNE RAZVOJNE POMOČI

Glede na visok delež BND, ki ga države namenjajo mednarodni razvojni pomoči, se je pomembno vprašati tudi o dejanski uspešnosti ter učinkovitosti teh pomoči. Kljub milijonom evrov, porabljenih za mednarodno razvojno pomoč vsako leto, je še vedno zelo malo znano o dejanskih učinkih teh projektov na države v razvoju. Pomembna torej ni le kvantiteta uradne razvojne pomoči, temveč tudi njena kvaliteta. Kot navaja Vogel (2011), si večina držav donatoric, zaradi zavez, ki so jih sklenile v okviru Deklaracije o razvojnih ciljih tisočletja, prizadeva zgolj za povečevanja volumna pomoči, z nižjimi administrativnimi stroški, pri tem pa ne posvečajo pa dovolj pozornosti njeni kvaliteti.

V nadaljevanju, se pogosto pojavlja izraz "učinkovitost ODA", saj izhajam iz predpostavke, da je pomemben pogoj za uspešnost ODA prav njena učinkovitost.

Pri zagotavljanju najvišje kakovosti mednarodne razvojne pomoči, naj bi le ta odražala naslednje lastnosti (Burnell, 1997, 12-16):

- Pomoč mora biti v najvišji meri namenjena predvsem najrevnejšim državam;
- pomoč mora imeti najvišjo stopnjo finančne pomoči;
- pomoč naj bi bila podeljena predvsem na multilateralni¹ osnovi, saj ta ne zasleduje le interesov države donatorice;
- programi pomoči ne smejo biti vezani;
- pomoč je treba usmeriti v države v razvoju, ki si že prizadevajo k zmanjševanju revščine in že imajo vzpostavljene določene institucije in politike;
- pomoč mora biti trajno ekološko usmerjena;
- posebno vlogo naj bi imele tudi ženske in njihova zaščita.

Kot navaja Pariška deklaracija so osnovni principi učinkovite ODA **partnerstvo** (angl. *partnership*), **lastništvo** (angl. *ownership*), **prilagajanje** (angl. *alignment*), **uskladitev** (angl. *harmonisation*), **upravljanje za doseganje rezultatov** (angl. *managing for results*) ter **medsebojna odgovornost** (angl. *mutual accountability*).

Z upoštevanjem teh načel naj bi podeljena sredstva dosegla v splošnem precej večji vpliv. V študiji Evropske komisije iz leta 2009 je predstavljeno, da upoštevanje osnovnih principov iz Pariške deklaracije ter Agende za ukrepanje iz Akre prispeva 3 – 6 milijonov evrov letno ob enakem obsegu pomoči.

V skladu s sklepi Evropskega sveta iz leta 2008, je EU svoje delo na področju uspešnosti pomoči osredotočila na štiri prednostna področja: delitev dela, uporaba državnih sistemov, predvidljivost pomoči in vzajemne odgovornosti za rezultate ter manj pogojevanja. Prihodnji napredek na področju učinkovitosti pomoči EU je v veliki meri odvisen od političnih odločitev in podpore držav članic. Ravno tu, se lahko pokaže dodana vrednost skupnosti EU držav. EU ima namreč različne kanale na področju razvojnega sodelovanja, ki omogočajo razpravo o političnih vidikih delitve dela (Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije, 2010).

3.1 Opredelitev uspešnosti mednarodne razvojne pomoči

Uspešnost (angl. *Effectiveness*) je merilo obsega, v katerem dejavnost ODA dosega svoje cilje. Pri ocenjevanju uspešnosti programa ali projekta je koristno preučiti naslednja vprašanja:

¹ Različni avtorji podajajo različna mnenja o tem, katera oblika pomoči (bilateralna / multilateralna) je primernejša in katera bolj prispeva k zmanjševanju revščine. Prednosti in slabosti obeh oblik pomoči so opisane v prvem poglavju in izhajajo iz poročila Congressional Budget Office.

- V kolikšni meri so bili cilji doseženi oziroma kako verjetno je, da bodo doseženi?
- Kateri so glavni dejavniki, ki vplivajo na doseganje ali nedoseganje ciljev?

Izraz "uspešnost ODA" se nanaša na uspešnost uradne razvojne pomoči (ODA) za doseg ciljev gospodarskega razvoja v državi prejemnici.

Uspešnost ODA se je prvič podrobneje razpravljala na mednarodni konferenci na temo financiranja mednarodnega razvojnega sodelovanja v Monterreyu v Mehiki, leta 2002. Monterrey-ev konsenz iz leta 2002 se v II poglavju sklicuje na uspešnost pomoči. Ta odstavek se nanaša na potrebo po učinkovitem partnerstvu med državami donatoricami in prejemnicami in temelji na zavezi države prejemnice za odgovorno vodenje države, odgovornosti za razvojne načrte ter v tem okviru tudi dobro načrtovane politike in dobro upravljanje na vseh ravneh, ki so potrebne za zagotovitev uspešnosti uradne razvojne pomoči. Soglasje iz Monterreya podpira tudi prizadevanja za povečanje ODA. Konsenz določa tudi, da bodo države članice sodelovale na področju izboljšanja politike in strategije razvoja, tako na nacionalni kot mednarodni ravni, za izboljšanje uspešnosti pomoči.

Koncept uspešnosti pomoči je v zadnjem desetletju pridobil izjemen pomen v mednarodnih razpravah. Izraz uspešnosti se nanaša na obseg, v katerem pomoč doseže trajne razvojne rezultate za ljudi v državah v razvoju. Poudarek je na ravni končnih rezultatov in učinkov in ne na rezultatih na ravni posameznih projektov. Predpostavlja namreč se, da rezultati posameznih projektov, ne vodijo nujno do učinkov in rezultatov na višji ravni. Ta koncept je pomemben iz treh razlogov (OECD, 2010):

- Opozarja na celotno situacijo in zagotavlja, da so cilji sistema pomoči kot celote izpolnjeni;
- zagotavlja, da mednarodni sistem pomoči sledi primarnemu namenu namesto nasprotujočim političnim interesom, birokraciji, institucionalnim imperativom ali tržnim ciljem;
- zagotavlja okvir za poizvedovanje v široke izkušnje, dobre prakse in vzpostavitev soglasja o tem, kako bi lahko izboljšali pomoč.

Leta 2005 je bila ustanovljena delovna skupina za uspešnost pomoči (*Working Party on Aid effectiveness - WP-EFF*). WP-EFF združuje donatorje, multilateralne organizacije in vlade držav prejemnic za ocenjevanje napredka pri izvajanju Pariške deklaracije in za razvoj programov za nadaljnje visoke forume. V letu 2009 se je članstvo razširilo tudi organizacije civilne družbe, fundacije, parlamentarna združenja in lokalne vlade (OECD, 2010).

Od Visokega foruma v Akri naprej, se je WP-EFF skupini pridružila tudi skupina »*BetterAid Coordinating Group (BACG)*«, ki je postala uradni in aktivni član. Da bi razumeli BACG sodelovanje z WP-EFF je pomembno razumeti, da WP-EFF deluje pod vodstvom izvršnega

odbora in je razdeljen na pet tematskih sklopov (vsak s svojimi nalogami, delovnimi tokovi in ekipami), ki so pooblaščen za opravljanje ločenih, vendar medsebojno povezanih nalog.

BACG je v izvršnem odboru zastopan, s strani 4 so-predsednikov in v vsakem od tematskih sklopov in delovnih tokov s predstavniki organizacij članic. Na izvršnem odboru so sopredsedniki del procesa odločanja, ki poganja delovni načrt in operativno strategijo WP-EFF. Na splošno velja, da BACG organizacije prostovoljno sodelujejo v tematskih sklopih in delovnih tokovih, kjer imajo strokovno znanje in, ki pomenijo prednostne naloge za njihovo delo.

Za zagotavljanje uspešnosti ODA, je potrebno opredeliti in razlikovati naslednje pojme, ki so pomembni pri načrtovanju programov in projektov, na področju mednarodne razvojne pomoči (Aid effectiveness, 2011):

- **Učinkovitost** (angl. *Efficiency*)

Zmožnost meri rezultate, tako kvalitativne kot tudi kvantitativne ter jih primerja z vložki. Zmožnost je ekonomski izraz, ki zahteva najcenejše možne vire za doseganje želenih rezultatov. To običajno zahteva primerjavo alternativnih pristopov za doseganje enakih rezultatov, da ocenimo ali je bil sprejet najboljši pristop. Pri ocenjevanju zmožnosti programa ali projekta, je koristno preučiti naslednja vprašanja:

- So bile aktivnosti stroškovno učinkovite?
- So bili cilji doseženi pravočasno?
- Je bil program ali projekt izveden na najboljši možni način v primerjavi z alternativami?

- **Relevantnost** (angl. *Relevance*)

Relevantnost ODA pomeni, v kolikšni meri se dejavnost pomoči sklada s prednostnimi nalogami in politikami države prejemnice in donatorice. Pri ocenjevanju relevantnosti programa oziroma projekta, je koristno preučiti naslednja vprašanja:

- V kolikšni meri so cilji programa ali projekta še vedno aktualni?
- Ali so aktivnosti in končni rezultati programa ali projekta konsistentni s skupnim ciljem?
- Ali so aktivnosti in rezultati programa ali projekta skladni s predvidenimi vplivi in učinki?

- **Vpliv** (angl. *Impact*)

Pozitivne in negativne spremembe, ki so posredno ali neposredno rezultat implementacije določenega projekta in so povzročene namerno ali nenamerno. To vključuje glavne učinke in posledice, ki so povezani z lokalno družbenimi, gospodarskimi, okoljskimi in drugimi razvojnimi kazalci. Preiskava mora biti usmerjena tako na predvidene kot tudi na nepredvidene rezultate. Prav tako mora vključevati vse pozitivne in negativne učinke zunanjih

faktorjev, kot na primer spremembe finančnih pogojev. Pri oceni učinka programa ali projekta je koristno preučiti naslednja vprašanja:

- Kaj se je zgodilo kot posledica programa ali projekta?
- Kakšno dejansko razliko je aktivnost prinesla upravičencem?
- Koliko ljudi je doseglo?

- **Trajnost** (angl. *Sustainability*)

Trajnost se ukvarja z merjenjem, ali se bodo koristi določene aktivnosti nadaljevale tudi potem, ko se bo financiranje donatorjev končalo. Projekti morajo biti tako okoljsko, kot tudi finančno vzdržni. Pri ocenjevanju vzdržnosti programa ali projekta je koristno preučiti naslednja vprašanja:

- V kolikšni meri so se koristi programa ali projekta nadaljevale tudi po prenehanju financiranja donatorjev?
- Kateri so bili glavni dejavniki, ki so vplivali na doseganje ali nedoseganje vzdržnosti programa ali projekta?

- **Transparentnost** (angl. *Transparency*)

Zelo pomembna komponenta za doseganje večje uspešnosti razvojne pomoči je tudi transparentnost. Transparentnost razvojne pomoči pomeni pregled nad tem, koliko pomoči je bilo podeljene, kako se je porabila in kakšni rezultati in učinki so bili doseženi (Ekvilib institut, 2011).

Transparentnost razvojne pomoči omogoča (Ekvilib Institut, 2011):

- Državam v razvoju, da bolje planirajo in upravljajo s pomočjo, ki jo prejemajo;
- Državljanom donatorskih držav, da bolje razumejo, za kaj so bili porabljeni njihovi prispevki in kako ti prispevajo k zmanjševanju globalne revščine;
- Državljanom iz držav v razvoju, da bolje razumejo pomoč, ki jo njihove države prejemajo in za kaj jo porabijo;
- Donatoricam in razvojnim agencijam, da lažje koordinirajo svoje aktivnosti z aktivnostmi drugih donatoric.

Na podlagi tega se je na visokem Forumu v Akri iz leta 2008, razvila mednarodna pobuda za izboljšanje transparentnosti razvojne pomoči (angl. *International Aid Transparency Initiative (IATI)*). IATI je iniciativa, ki spodbuja izboljšanje dostopnosti in kakovosti informacij o razvojni pomoči. Iniciativa združuje donatorje, partnerske države, organizacije civilne družbe in nekatere druge deležnike, ki jih zanimajo informacije o razvojni pomoči. Namen je, da se sporazumejo in uskladijo o skupnih standardih in ukrepih, ki bi določali transparentnost tokov razvojne pomoči. Informacije morajo biti razumljive in enostavne za primerjavo in uporabo (Ekvilib Institut, 2011).

Iniciativo je do avgusta 2011 podpisalo 18 donatorjev (Nizozemska, Nemčija, Avstralija, Nova Zelandija, Španija, Norveška, Finska, Irska, Švedska, Danska, Švica, Velika Britanija, Evropska komisija, Svetovna Banka, UNDP, Fundacija Hewlett in GAVI), sodelovanje pa potrjuje tudi vedno večje število držav v razvoju, med drugim Kolumbija, Gana, Indonezija, Moldavija, Črna gora, Nepal, Nova Gvineja, Ruanda in Vietnam. Pobudi se lahko s podpisom priključi katerakoli država donatorica ali država v razvoju ter se s tem zaveže namenom in ciljem pobude.

Po standardih, ki so nastali kot rezultat IATI, naj bi partnerske države oz. organizacije (Ekvilib Institut, 2011):

- Objavile ključne informacije o tokovih razvojne pomoči, vključno z natančnejšimi podatki o pomoči, namenjeni posamezni državi, projektih in njihovih ciljih ter zanesljivimi podatki o prihodnji razvojni pomoči;
- uporabljale skupne predloge in definicije, ki bodo omogočale lažji dostop do informacij in njihovo primerjavo;
- omogočile lažjo izmenjavo informacij med različnimi elektronskimi sistemi in bazami podatkov;
- razvile kodeks ravnanja, s ključnimi standardi, kako naj bi ljudje dostopali do informacij, kaj naj bi storili, če informacija ni dostopna in pripravljena ter odgovornost donatorjev v primeru, da njihovo delovanje ne bo usklajeno s standardi.

3.1.1 Pariška deklaracija

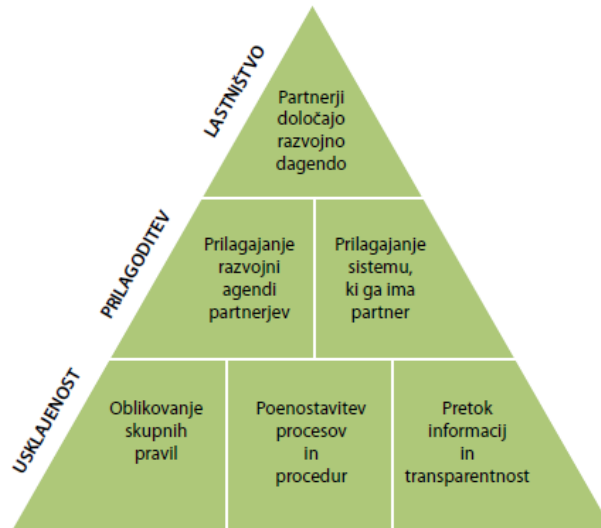
Eden izmed osrednjih dokumentov, ki zastavlja temeljna načela za izboljšanje uspešnosti razvojne pomoči, je Pariška deklaracija o učinkovitosti pomoči (*Paris declaration on Aid Effectiveness*), ki je bila podpisana na srečanju visokega foruma, v okviru OECD v Parizu, leta 2005.

Deklaracija navaja, da je za doseganje Razvojnih ciljev tisočletja ključnega pomena tako povečanje količine razvojne pomoči, kakor tudi povečanje uspešnosti in učinkovitosti pomoči. Učinkovitost lahko države donatorice in države prejemnice dosežejo z naslednjimi aktivnostmi:

- Krepitev sposobnosti v partnerskih državah za načrtovanje razvojnih strategij;
- intenzivnejše povezovanje pomoči s prioritetnimi področji partnerskih držav ter pospeševanje okrepitve kapacitet;
- povečevanje odgovornosti za izvajanje razvojnega sodelovanja na obeh straneh;
- preprečevanje podvajanja in boljša koordinacija razvojne pomoči in doseganje večje stroškovne učinkovitosti;
- poenostavljanje in usklajevanje postopkov na strani donatoric;

- skupno oblikovanje standardov za vrednotenje učinkovitosti pomoči in poenotenje pristopov;

Slika 7: Prepletenost osnovnih načel za povečanje učinkovitosti in uspešnosti razvojne pomoči



Vir: Dewa, R, *Priročnik o razvojni pomoči s predstavitvijo osnovnih načel*, 2009, str. 5.

Kot prikazano na sliki številka 7, Pariška deklaracija opredeljuje temeljna načela za izboljšanje učinkovitosti pomoči:

1. **Lastništvo** (angl. *ownership*) - zadostna politična podpora (vladnih in nevladnih organov, organizacij, agencij) v okviru države prejemnice pomoči, da uresničuje svojo razvojno strategijo, projekte in programe, ki so jih skupno načrtale države prejemnice in države donatorice pomoči.
2. **Prilagajanje** (angl. *alignment*) - aktivnosti, ki temeljijo na nacionalnih razvojnih strategijah države partnerice, njihovih institucijah in procesih.
3. **Uskladitev** (angl. *harmonisation*) - zagotavljanje, da je pomoč v države v razvoju namenjena v skladu z njihovimi razvojnimi prioritetami, zmanjševanje transakcijskih stroškov in podvajanja dela, upoštevanje dobrih praks. Povečanje delegiranega sodelovanja in tehničnega sodelovanja, ki temelji na razvojnih potrebah (angl. *demand-driven*), povečanje neposredne proračunske ali sektorske podpore ter spodbujanje načela usklajevanja na ravni globalnih in regionalnih programov.
4. **Upravljanje za doseganje rezultatov** (angl. *managing for results*) - upravljanje za rezultate pomeni upravljanje in izvajanje pomoči s fokusom na želene rezultate ter z uporabo informacij za izboljšanje odločanja.
5. **Medsebojna odgovornost** (angl. *mutual accountability*) - donatorice in prejemnice morajo pregledno izkazovati porabo sredstev pomoči ter omogočati pregled njihovim državljanom in parlamentu.

Pariška deklaracija predstavlja korak naprej od zavez in ciljev za izboljšanje učinkovitosti in uspešnosti pomoči iz Rimske deklaracije. Najočitnejši napredek lahko pripišemo sprejetju konkretnih zavez in določitvijo ciljev – indikatorjev napredka.

Na tretjem Visokem forumu o učinkovitosti pomoči, ki je potekal v Gani, je bila sprejeta Akcijska agenda iz Akre (angl. *Accra Agenda for Action*), ki še dodatno nadgrajuje Pariško deklaracijo o uspešnosti pomoči. Akcijska agenda iz Akre opredeljuje nove možnosti za doseganje zastavljenih zavez v Pariški deklaraciji. Države so se zavezale, da bodo razširile in poglobile politične dialoge na temo razvojnega sodelovanja na nacionalni in mednarodni ravni, obenem pa bodo države prejemnice okrepile svoje kapacitete za sprejemanje in učinkovito ter uspešno porabo razvojne pomoči.

Akcijska agenda iz Akre predlaga korake za okrepitev lastništva na ravni držav prejemnic pomoči. Predlaga namreč okrepitev političnega dialoga na ravni države, s posebnim poudarkom na vlogi parlamenta in lokalnih skupnosti pri zagotavljanju lastništva. Razvojnih programov države partnerice namreč ne morejo izvajati, če nimajo zagotovljenih zadostnih kapacitet. Donatorice se hkrati zavezujejo, da bodo za izvajanje projektov v največji možni meri uporabljale kapacitete partneric in tako pripomogle k doseganju razvoja (OECD, 2008, str. 2-3).

Pariška deklaracija je deležna tudi nekaterih kritik s strani različnih deležnikov, vpletenih in odgovornih za pripravo, podeljevanje in ocenjevanje uspešnosti ODA. Ti ocenjujejo, da ODA, ki bi po načelih, opredeljenih v deklaraciji, morala biti bolj odzivna ne obravnava glavnih vprašanj, povezanih z donatorji in prejemnicami. Predstavniki nevladnih organizacij opozarjajo, da pariška deklaracija obravnava zgolj uporabo in upravljanje pomoči, ne opredeljuje pa samega pomena in namena pomoči. Medtem, ko se ugotavlja in priznava potrebo po reformi načina podeljevanja in upravljanja pomoči, tem bolj pomembna postajajo tudi osnovna vsebinska vprašanja, kot na primer: kakšno pomoč, za kaj in za koga (Ilagan, 2008).

Pariška deklaracija temelji na načelih lastništva, prilagajanja, usklajevanja, upravljanja z rezultati ter vzajemne odgovornosti. Donatorice in države prejemnice so na podlagi teh petih načel sklenile skupno 56 zavez in 12 kazalnikov za izpolnitev obveznosti v letu 2010.

Predstavniki nevladnih organizacij, gospod Nachura poudarja, da resnično merilo uspešnosti pomoči ne sme biti omejeno zgolj na kazalce, določene v Pariški deklaraciji. Edino pravo merilo uspešnosti pomoči je po njegovem mnenju pozitiven vpliv na življenje ljudi, na zmanjševanje revščine in spodbujanje človeškega razvoja. Lahko so definirani zelo natančni in učinkoviti načini delitve pomoči vendar, če ne dosegajo razvoja, potem te niso uspešni. Treba je namreč jasno demonstrirati, kako se bo izkoreninjenje revščine, zagotavljanje osnovnih dobrin in storitev, zagotavljanje izobraževanja za vse, spodbujanje socialne

pravičnosti in človekovih pravic, enakosti spolov, trajnosti delovnih mest, okoljske varnosti in varnost pravosodja, učinkovito obravnavalo (Ilagan, 2008).

Kritiki izpostavljajo tudi vprašanje "državnega lastništva", ki po njihovem mnenju ne pomeni lastništva vlade. Namesto tega, bi to moralo biti prevedeno v "lastništvo ljudi" in "demokratsko odgovornost." Demokratska odgovornost, je osrednja in najpomembnejša vloga državljanov v razvojnih načrtih in procesih. Prav tako pomeni pomembno sodelovanje zainteresiranih strani, zlasti revnih in marginaliziranih, katerim je razvojna pomoč, v celotnem procesu razvoja dejansko namenjena (Ilagan, 2008).

Odgovornost bi morala temeljiti na vzajemnosti, ki zahteva najvišje standarde odprtosti in preglednosti s strani obeh držav, tako donatorice kot tudi prejemnice. Donatorji in partnerji so v končni fazi odgovorni za dobavo in uporabo pomoči svoji javnosti, še posebej tistim, katerim je pomoč namenjena. Odgovornosti pa ni moč razumeti le kot preprosto izkazovanje podatkov in izkazov, ampak pomeni tudi odgovornost za posledice in potencialne probleme, ki jih pomoč ustvarja (Ilagan, 2008).

3.2 Komplementarnost in delitev dela v evropski politiki

Učinkovito razvojno pomoč je v širšem pogledu mogoče zagotoviti predvsem z upoštevanjem temeljnih načel razvojnega sodelovanja. Še posebno pomembni sta načeli komplementarnosti in delitve dela, katerih primarni namen je uskladiti razvojno pomoč med državami. Izjava o novi razvojni politiki, ki je bila sprejeta decembra 2005, poudarja uspešnost pomoči EU kot ključni element njene skupne vizije. Ta novi politični okvir poziva k (Zavod Ekvilib, 2008):

- Boljši delitvi dela, s katero naj bi dosegli boljšo komplementarnost ter zagotovili minimalno prisotnost EU v najrevnejših državah;
- bolj povezanemu ukrepanju z intenzivnejšo uporabo sofinanciranja in izkoriščanjem izkušenj novih držav članic ter pomočjo pri njihovi postopni vključitvi med donatorje;
- krepitvi prispevka in vpliva EU v skladu z načeli in vprašanji, poudarjenimi v evropskem soglasju.

Prevelika razdrobljenost razvojne pomoči povzroča razpršenost, podvajanje in protislovja v dejavnostih pomoči. Vse to zmanjšuje možen učinek zaradi kopičenja nepotrebnih administrativnih stroškov in povečevanja obveznosti partnerskih držav. Krepitev komplementarnosti naših dejavnosti je ključnega pomena za povečanje uspešnosti naše pomoči. V okviru Pariške deklaracije so se donatorji dogovorili, da bodo v celoti izkoristili svojo primerjalno prednost, pri tem pa upoštevali pravico partnerske države, da se odloči, kako bo dosegla večjo komplementarnost (Zavod Ekvilib, 2008).

Cilj je torej okrepiti delitev dela, in sicer tako na ravni države kot tudi na meddržavni in regionalni ravni. Slednje prinaša različne izzive, ki se jih je treba lotiti previdno predvsem zaradi političnega pritiska ter nezadostne preglednosti. V tem okviru je treba posebno pozornost posvetiti dejavnostim uveljavljajočih se donatorjev v novih državah članicah (Zavod Ekvilib, 2008).

Načelo komplementarnosti določa delitev pristojnosti in specializacijo dejavnosti med donatoricami. To načelo izpostavlja idejo primerjalnih prednosti EU do drugih multilateralnih in bilateralnih donatorjev ter idejo o primerjalnih prednostih držav članic na posameznih področjih delovanja. Primerjalno prednost posameznega donatorja lahko definiramo kot dodano vrednost države, pri čemer država izvaja določene aktivnosti najboljše ali pa jih izvaja tako, da so stroški v primerjavi z ostalimi izvajalci na tem področju najnižji (Dacosta, Jadot & Sindzingre 2004, str. 109–111).

Zasledovanje načela komplementarnosti zahteva natančno definicijo odnosov med državami, zmanjševanjem podvajanja aktivnosti, delovanjem v okviru primerjalnih prednosti ter povečevanjem dodane vrednosti vsake države donatorice v državi prejemnici. Za doseg namena povečevanja uspešnosti mora komplementarnosti slediti tudi jasna delitev pristojnosti in dela med državami. To pomeni, da države donatorice delujejo v skladu s svojimi primerjalnimi prednostmi, ki so si jih pridobile v času izvajanja razvojnih aktivnosti, kar povzroči večjo specializacijo na omejeno število razvojnih sektorjev (npr. zdravstvo, izobraževanje, ICT,...) (Dacosta et al, 2004, str. 103).

Delitev dela med donatorji omogoča povečevanje uspešnosti na področju zmanjševanja transakcijskih stroškov koordinacije projektov in medsebojne usklajenosti donatorjev. Prav tako delitev dela spodbuja usmerjanje razvojne pomoči v sektorsko in geografsko osamljene države (Bučar et al. 2007).

Evropska unija, ki ji je OECD dodelil vlogo globalnega akterja v boju proti revščini, je zelo konkretno oblikovala smernice glede komplementarnosti in delitve dela znotraj partnerskih držav (Bučar, 2010):

- Izvajanje mora temeljiti na prioritetah in potrebah države prejemnice, na dolgoročni perspektivi ter na pragmatičnem in dobro načrtovanem pristopu. Praktično to pomeni, da država prejemnica oceni primerjalne prednosti donatoric ter jasno argumentira svoje preference glede sodelovanja.
- Koordinacija med načrtovalcem, izvajalcem programa pomoči in partnersko državo mora biti usklajena.
- Donatorji svoje primerjalne prednosti definirajo na podlagi razpoložljivih človeških in finančnih virov, strokovnosti ter odzivnosti. Vsaka država donatorica mora igrati svojo vlogo in tako usmerjati pomoč v tiste države in sektorje, kjer ima primerjalne prednosti, oziroma kjer lahko izvede določene aktivnosti z najnižjimi stroški v primerjavi z drugimi.

Kljub obsežni pravni podlagi na ravni Evropske unije je operacionalizacija delitve dela v evropskem razvojnem sodelovanju še vedno nezadostna, kar občutno zmanjšuje tudi učinkovitost in uspešnost pomoči. S težavami se srečujejo predvsem nove države članice, med njimi tudi Slovenija, saj se zaradi pomanjkanja izkušenj na tem področju soočajo s pomanjkanji v finančnih, človeških ter tudi institucionalnih virih (Bučar, 2010).

3.3 Ustreznost uradne razvojne pomoči

Ustreznost razvojne pomoči je relevantno z vidika, da le "prava" ODA lahko doseže svoj namen. Revni ljudje so bili s strani držav donatoric in nevladnih organizacij (NVO) pozvani, da opredelijo kaj za njih pomeni revščina. Najobsežnejši raziskavi sta bili izvedeni s strani svetovne banke z delovnim naslovom "*Voices of the Poor*" ter '*Moving out of Poverty*' (Narayan, 2000), kjer je sodelovalo na deset tisoče ljudi iz več kot 60-ih držav.

Raziskavi sta pokazali, da revni ljudje pogosteje povezujejo revščino s sredstvi kot z dohodki, da je redna zaposlitev najboljša pot iz revščine ter, da bo dostop do cest, transportnih poti in pitne vode najbolj vplival na izboljšanje njihovega življenja.

Problem se pojavlja, ker države donatorice še vedno merijo revščino predvsem z vidika dohodkov, ki pogosto ne upoštevajo dejavnikov kot lastništvo sredstev in stopnje tveganja. Donatorji in nevladne organizacije običajno prezrejo zaposlovanje in nova delovna mesta, ko iščejo načine za pospeševanje razvoja. Ti so največkrat, namesto tega, osredotočeni na mikrokredite in druge iniciative za ustanovitev malih podjetij, pozabljajo pa dejstvo, da večina od njih preferira stalno zaposlitev, saj je pri tem stopnja tveganja precej manjša.

Problem, da smo tako slabi pri prevajanju pogledov in prioritet najrevnejših ljudi je, kot ga navaja Melamed (2011), delno v političnih odločitvah, pri čemer se pogledi na višjih ravneh odločanja precej razlikujejo od pogledov najbolj ogroženih. To je skupno za vse države in edina rešitev, kot jo predlaga Melamed, je izboljšanje političnih sistemov v smeri, da najrevnejši povečajo svojo moč pri vplivu na takšne odločitve v njihovih državah. Dodaten problem pri razvojni pomoči je, da se ljudje ki sprejemajo odločitve, le redko neposredno ukvarjajo s politiko v državah v razvoju. Najpogosteje so to zunanji darovalci, ki sprejemajo odločitve v posvetovanju z lokalnimi skupnostmi in vladami.

To seveda ne pomeni, da podeljena pomoč ne prinaša nobenega napredka in, da pri tem ni nobenega razvoja. Ljudje, ki sprejemajo odločitve o razvojni pomoči, delujejo dobronamerno, so dobro obveščeni ter pogosto delajo prave stvari. Vseeno pa bi države donatorice ter domače in tuje nevladne organizacije morale razpolagati s pravočasnimi in uporabnejšimi informacijami o tem, kaj najrevnejši želijo. To bi pripomoglo k izboljšanju učinkov

dodeljenih sredstev za razvoj. Če to ni mogoče, bi bilo treba zagotoviti večjo preglednost o tem, ali so prednostne naloge donatorjev v skladu s stališči in prioritetai najrevnejših.

Obstaja nekaj metod, ki se uporabljajo za pridobivanje teh informacij. Participativna ocena revščine (angl. *Participatory Poverty Assessments - PPA*) skuša razumeti realnost življenja revnih ter možnost, da izrazijo svoje mnenje pri oblikovanju politik s pomočjo dobro uveljavljene kvalitativne raziskovalne metode (Norton et al., 2001). Ta metoda je bila pogosto uporabljena tako na lokalni kot na državni ravni, na primer v Ugandi. S pomočjo te metode so pridobili mnenja, stališča in prioritete revnih ljudi o tem, kaj opredeljuje revščino in kaj je treba storiti glede tega. Iz tega pristopa so pridobili tudi pomembna spoznanja, kot je strah pred fizičnim nasiljem in pomena ranljivosti.

Vendar pa ta metoda na splošno ni priskrbel nobenih številčnih kazalnikov, ki bi bili pogosto uporabljeni ter bi imeli velik vpliv na oblikovalce politik. Posledično je glavni učinek pristopov PPA bolj v opredelitvi in merjenju revščine ter manj v vplivu na odločitve glede dodelitve sredstev ali izboru politik.

Bolj kvantitativni pristop je tako imenovan multi dimenzionalni indeks revščine (angl. *Multidimensional poverty Index - MPI*) ki ga izračunava Oxford univerza (Alkire in Santos, 2010). Indeks poleg dohodkov vključuje tudi merjenje sredstev. Omenjeni indeks meri dostop do vode, goriva za kuhanje, sanitarij, meri zdravstveno stanje ter stanje izobrazbe in izobraževalnih sistemov. Ta pristop je veliko bolj primeren za ugotavljanje dejanske revščine, kot jo dejansko občutijo revni ljudje. Zaradi svoje kvantitativne narave je uporaben kot podlaga za odločanje o usmerjanju razvojne pomoči.

Na drugi strani pa kritiki MPI opozarjajo, da je ugotavljanje vseh dimenzij revščine ena stvar, dodeljevanje uteži glede na pomembnost različnih vidikov revščine pa je nekaj povsem drugega (Ravallion, 2010). MPI tega vidika za enkrat tega ne upošteva, zato donatorji in vlade implicitno dodeljujejo uteži delno na temelju dobrih dokazov in analiz, delno pa tudi glede na trenutne trende in politične imperitive.

Po mnenju Melamed (2011) bi nov pristop moral temeljiti na teh in še nekaterih drugih pobudah za rešitev nekaterih vprašanj, vključno s tem, kako povezati uteži, da bodo vodile do konkretno želenih rezultatov, ki odražajo prioritete revnih ljudi. Upoštevati je treba način, ki zagotavlja splošen in prepričljiv vodnik do sprejemanja, izdelave in vrednotenja rezultatov. Ta pristop mora seveda zagotavljati tudi najvišji učinek doniranih sredstev ter zagotavljati, da najrevnejši dobijo tisto, kar potrebujejo.

3.4 Načini merjenja uspešnosti mednarodne razvojne pomoči

Uspešnost ODA se običajno meri na podlagi določenih kvantitativnih in kvalitativnih indikatorjev, ki jih ekstrapoliramo na podlagi vrednotenja posameznih projektov programov, politik, sektorjev in tematik.

Vrednotenje je sistematična in objektivna ocena tekočih ali zaključenih projektov, programov ali politike. Primarni cilj vrednotenja programov, projektov in politik je ugotoviti ustreznost in izpolnjevanje ciljev, uspešnost ter dolgoročnost pozitivnih vplivov. Ocena mora zagotoviti informacije, ki so vredne zaupanja in, ki obenem omogočajo vključevanje preteklih izkušenj, pridobljenih v procesu odločanja obeh prejemnikov in donatorjev. Ocena vrednotenja se nanaša tudi na postopek določitve vrednosti ali pomena dejavnosti, politike ali programa (OECD, 2009).

Angleški izraz »*evaluation*« ima različen pomen. Prevajamo ga lahko kot evalvacija, ocenjevanje, ovrednotenje, vrednotenje. Po SSKJ je vrednotenje definirano kot določanje, ugotavljanje vrednosti, pomena, kakovosti. V kontekstu mednarodnega razvojnega sodelovanja se najbolj pogosto uporablja definicija OECD, ki določa vrednotenje kot proces določitve vrednosti, pomembnosti posamezne aktivnosti, politike ali programa. Gre za sistematično in objektivno ocenitev planiranih, izvajajočih včasih pa tudi že dokončanih intervencij. V tem kontekstu so pomembne tudi različne vrste vrednotenja in na podlagi tega ločimo (Sloga, 2010a):

- **Formativno ali procesno vrednotenje** – se osredotoča predvsem na izboljšanje storilnosti. Običajno poteka med samo implementacijo projekta (vmesna poročila), programa ali politike. Ta način vrednotenja se lahko uporablja za preverjanje skladnosti s pravnimi zahtevami ali pa kot del večjih vrednotenj.
- **Končno vrednotenje** - poudarek je na vrednotenju rezultatov in/ali učinkov. Namenjeno je predvsem informiranju o vrednosti in učinku določenega programa. Končna vrednotenja vsebujejo oceno vpliva, analizo stroškov in koristi, kvazi eksperimente, naključne eksperimente in študijo primera.
- **Vrednotenje perspektiv** - ocenjuje potencialne rezultate in učinke pri predlaganih projektih, programih oz. politikah. Običajno tako vrednotenje odgovarja na vprašanje ali je neki projekt sprejemljiv oziroma vreden izvedbe ali ne.

3.4.1 Namen merjenja uspešnosti

Mnogo držav, institucij ter projektnih managerjev je nenaklonjenih ocenjevanju razvojnih projektov in programov, ki jih izvajajo. Izvajanje ocenjevanj je namreč včasih lahko predrago, časovno ter tehnično zahtevno, rezultati ocenjevanj še posebej, če so negativni, so lahko politično občutljivi, ipd. Mnogo ocenjevanj projektov je tudi kritiziranih, saj so dobljeni

rezultati na voljo prepozno, ne pojasnijo določenih vprašanj ali pa so slabo analitično obdelani (Baker, 2000).

Strokovna literatura s področja vrednotenja razlikuje štiri temeljne namene vrednotenja (Sloga, 2010a):

- **Etični namen:** poročanje političnim voditeljem in državljanom o izvedenih programih in njihovih rezultatih.
- **Upravljavski namen:** zagotavljanje racionalnejše distribucije finančnih in človeških virov med projekti, programi ter izboljšanje upravljanja programov.
- **Odločevalni namen:** podpora odločitve za ali proti določeni politiki, programu, projektu.
- **Izobraževalni in motivacijski namen:** pomaga pri razumevanju razvojnih procesov ter identifikaciji ciljev projektov, programov in politik.

Rezultati vrednotenja dajejo povratne informacije vladnim in nevladnim organizacijam glede projektov, programov in politik. Poleg tega, vrednotenje daje informacije na podlagi katerih, se odločevalci lahko bolje orientirajo, pri odločanju in sprejemanju programov, projektov in politik. Obenem nam pragmatična uporaba vrednotenja zagotavlja preglednost nad porabo virov ter daje podlago pri identifikaciji in definiranju vzrokov problemov. Vrednotenje se lahko uporabi za podporo procesu odločanja, podporo inovacijam ter obenem lahko služi pri dosegu soglasja glede vzrokov problemov ter načina reševanja le teh. Ključna vprašanja vrednotenja so: »Kaj?« (učinek trajnost) in »Zakaj?« (relevantnost) (Sloga, 2010a).

3.4.2 Odnos med spremljanjem in vrednotenjem

Spremljanje in vrednotenje se pomembno dopolnjujeta v procesu izvajanja in presojanja ustreznosti in uspešnosti razvojnih intervencij. Vendar pa je med njima tudi očitna vsebinska. Medtem, ko je namen spremljanja ugotoviti, kaj se dogaja v času izvajanja v določenih načrtovanih aktivnostih, je na drugi strani namen vrednotenja ugotoviti, kaj to pomeni, predvsem z vidika učinkov in upravičenosti za t.i. javno dobro. Odbor za razvojno pomoč OECD/DAC tako definira spremljanje kot rutinsko interno aktivnost zasledovanja ključnih indikatorjev, ki vodstvu zagotavljajo informacije o napredku, doseganju ciljev in porabe podeljenih sredstev (Sloga, 2010a).

Primarni namen spremljanja je (Sloga, 2010a):

- Razjasniti namen programa;
- povezati aktivnosti in vire;
- pretvoriti namene v indikatorje napredka in postaviti ciljne vrednosti in izhodišča;
- stalno zbirati podatke o indikatorjih ter primerjati dejanske rezultate z načrtovanimi;
- poročati o napredku odgovornim in opozarjati na probleme.

Primarni namen ocenjevanja je (Sloga, 2010a):

- Analizirati pričakovane rezultate in njihovo doseganje;
- ocenjevati posebne naključne vplive aktivnosti na rezultat;
- preučevati proces implementacije;
- raziskovati nenačrtovane rezultate;
- pripraviti primere dobrih/slabih praks, izpostaviti dosežke in potencialne programa/projekta in predlagati predloge za izboljšave.

Spremljanje (angl. *monitoring*), vrednotenje (angl. *evaluating*) in dokumentiranje napredka (angl. *documenting progress*) so bile ključne zaveze Pariške deklaracije ter potem ponovno iz Agende za ukrepanje iz Akre. Te zaveze zagotavljajo, da se države osredotočajo na doseganje ciljev Pariške deklaracije ter, da razumejo širši vpliv uspešnosti pomoči na razvoj. V ta namen, so bile določene aktivnosti izvajanja nadzora nad izvajanjem:

- Pariške deklaracije in agende za ukrepanje iz Akre;
- vrednotenje izvajanja Pariške deklaracije;
- spremljanje načela za dobro mednarodno delovanje v nestabilnih državah.

3.4.3 Standardi kakovosti razvojnega vrednotenja

Večina organizacij, ki delujejo na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja, uporablja pet temeljnih kriterijev za razvojno vrednotenje, ki so nastali pod okriljem odbora za razvojno pomoč (OECD/DAC):

1. **Pomembnost:** Konsistentnost ciljev razvojne intervencije s prejemnikovimi zahtevami, zahtevami države, globalnimi prioritetami in politikami partnerjev
2. **Uspešnost:** Merilo obsega do katerega je razvojna aktivnost dosegla svoje cilje.
3. **Učinkovitost:** Kvalitativna in kvantitativna ocena rezultatov, v primerjavi z vloženimi sredstvi
4. **Posledica/učinek:** Pozitivne oz. negativne spremembe, ki jih je povzročila razvojna intervencija. Te spremembe so lahko direktne, indirektne, želene oz. neželene. Vrednotenje mora pokriti vse učinke.
5. **Trajnost:** Indikator, ki kaže, ali se bodo ugodnosti intervencije nadaljevale v prihodnosti oziroma, da se doseženi rezultati ne bodo izgubili v času.

OECD/DAC je poleg zgornjih kriterijev razvil tudi načela za vrednotenje razvojne pomoči. Namen razvoja standardov in načel je predvsem zagotavljanje odgovornosti, pospeševanje primerjav ter povečanje zanesljivosti in kakovosti ponujenih storitev. Načela za vrednotenje razvojne pomoči so: namen, nepristranskost/neodvisnost, kredibilnost, uporabnost, participacija donatorjev in prejemnikov, sodelovanje donatorjev, vrednotenje in

programiranje, načrtovanje in implementacija vrednotenja, poročanje in razširjanje informacij ter povratne informacije (Sloga, 2010a).

Pri doseganju kredibilnosti razvojnega vrednotenja ima neodvisnost posebno mesto. Kredibilnost vrednotenja je odvisna od tega, kako neodvisno je bila izvedena. OECD/ DAC definira kot neodvisno vrednotenje tisto vrednotenje, ki je izvedeno s strani tistih subjektov in oseb, ki so neodvisni od zadolženih za načrtovanje in izvajanje razvojne intervencije. Interakcija med ocenjevalci, direktorji in uporabniki lahko koristi vrednotenju. Stopnja neodvisnosti izvajanja vrednotenja je odvisna od nekaterih temeljnih karakteristik: organizacijska neodvisnost, vedenjska neodvisnost, zaščita pred zunanjim vplivom ter izogibanje konfliktu interesov (Sloga, 2010a).

4 USPEŠNOST SLOVENIJE NA PODROČJU MEDNARODNEGA RAZVOJNEGA SODELOVANJA

Poglavje se osredotoča na aktivnosti Slovenije na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja ter njihovo uspešnost. V prvem delu preverjam dejansko realizirane projekte slovenskih nevladnih organizacij s cilji slovenske razvojne politike. Multilateralna pomoč ni zajeta v analizo, saj natančni podatki o končnih prejemnikih pomoči niso na voljo. V nadaljevanju je uspešnost slovenske razvojne pomoči preverjena tudi z vidika izpolnjevanja razvojnih ciljev tisočletja.

4.1 Uspešnost projektov slovenskih nevladnih organizacij

Kot že omenjeno v 3. poglavju se uspešnost razvojne pomoči meri na podlagi določenih kvantitativnih in kvalitativnih indikatorjev, ki jih ekstrapoliramo na podlagi vrednotenja posameznih projektov programov, politik, sektorjev ali tematik.

Glede na razpoložljive podatke o razvojnem sodelovanju republike Slovenije bom ugotavljala kako cilji dejanskih projektov slovenskih nevladnih organizacij, ki so bolj podrobno opisani v prilogi 3, sledijo ciljem slovenskega razvojnega sodelovanja, navedenih v 2. poglavju. Za vsakega izmed 11-ih projektov bom preverila ali njihovi cilji zasledujejo katerega izmed šestih ciljev slovenske razvojne politike ter ali so v skladu z vsebinskimi prioritetami, določenih v resoluciji.

Če določen projekt zasleduje enega ali več izmed spodaj navedenih ciljev, je ovrednoten po naslednji lestvici:

- 1) šibko zasledovanje ciljev oz. prioritet
- 2) delno zasledovanje ciljev oz. prioritet
- 3) popolno zasledovanje ciljev oz. prioritet

Tabela 2: Usklajenost ciljev posameznih projektov NVO s cilji slovenske razvojne politike (1/2)

Cilji / Organizacija, ki izvaja projekt	Amnesty Int. SLO	Afriški center	MEOS	ZN	Edirisa Slo	HUMANI -TAS
Cilji slovenskega razvojnega sodelovanja						
Zmanjševanje revščine v državah v razvoju s podpiranjem njihovega gospodarskega in družbenega razvoja;	1	1	1	1	3	2
Zagotavljanje miru in varnosti v svetu, zlasti s krepitvijo in pospeševanjem demokracije, pravne države, človekovih pravic in dobrega upravljanja v državah v razvoju;	1	Ne sledi	Ne sledi	Ne sledi	Ne sledi	Ne sledi
Boj proti HIV/AIDS, malariji in drugim boleznim ter zmanjševanje umrljivosti novorojenčkov in mater;	3	Ne sledi	Ne sledi	Ne sledi	Ne sledi	Ne sledi
Zagotavljanje izobraževanja za vse, ne glede na spol, raso ali vero, da dosežejo splošno ali osnovno raven izobrazbe;	Ne sledi	Ne sledi	1	-	3	3
Zagotavljanje trajnostnega razvoja in dobrega gospodarjenja, ki uravnoteženo vključuje cilje ohranjanja okolja, varstvo naravnih virov, ekonomsko rast in vzdržnost ter skrb za socialno vključenost in pravičnost;	Ne sledi	Ne sledi	2	-	1	1
Krepitev dvostranskega in večstranskega sodelovanja s prednostnimi državami;	1	1	3	Ne sledi	3	2
Vsebinske prioritete slovenskega razvojnega sodelovanja						
Družbene storitve - Socialna politika in politika izobraževanja, javne finance, javna in lokalna samouprava, približevanje EU - Znanstveno – tehnološko sodelovanje in knjižnično-informacijski sistemi, - Izobraževanje kadrov/štipendiranje, - Krepitev civilne družbe;	Ne sledi	Ne sledi	2	Ne sledi	3	3
Gospodarske storitve - Javna infrastruktura, informacijsko-komunikacijske tehnologije, - Spodbujanje malih in srednjih podjetij;	Ne sledi	Ne sledi	Ne sledi	Ne sledi	1	Ne sledi
Multisektorske in horizontalne oblike pomoči - Okoljska infrastruktura, prehranska varnost, dostop do pitne vode, - Dobro upravljanje s poudarkom na človekovih pravicah, - Civilno-vojaško sodelovanje.	2	Ne sledi	1	Ne sledi	Ne sledi	Ne sledi

Vir: Prirejeno po Prilogi 3: Seznam projektov slovenskih NVO, 2011.

Tabela 3: Usklajenost ciljev posameznih projektov NVO s cilji slovenske razvojne politike (2/2)

Cilji / Organizacija, ki izvaja projekt	Mirovni inštitut	Misijonsko središče	Slovenska filantropija	Voluntariat	Ustanova Skupaj	x
Cilji slovenskega razvojnega sodelovanja						
Zmanjševanje revščine v državah v razvoju s podpiranjem njihovega gospodarskega in družbenega razvoja;	3	3	3	Ne sledi	Ne sledi	
Zagotavljanje miru in varnosti v svetu, zlasti s krepitvijo in pospeševanjem demokracije, pravne države, človekovih pravic in dobrega upravljanja v državah v razvoju;	3	1	3	Ne sledi	Ne sledi	
Boj proti HIV/AIDS, malariji in drugim boleznim ter zmanjševanje umrljivosti novorojenčkov in mater;	Ne sledi	3	2	Ne sledi	Ne sledi	
Zagotavljanje izobraževanja za vse, ne glede na spol, raso ali vero, da dosežejo splošno ali osnovno raven izobrazbe;	3	3	3	Ne sledi	Ne sledi	
Zagotavljanje trajnostnega razvoja in dobrega gospodarjenja, ki uravnoteženo vključuje cilje ohranjanja okolja, varstvo naravnih virov, ekonomsko rast in vzdržnost ter skrb za socialno vključenost in pravičnost;	1	Ne sledi	3	Ne sledi	Ne sledi	
Krepitev dvostranskega in večstranskega sodelovanja s prednostnimi državami;	3	3	3	Ne sledi	Ne sledi	
Vsebinske prioritete slovenskega razvojnega sodelovanja						
Družbene storitve - Socialna politika in politika izobraževanja, javne finance, javna in lokalna samouprava, približevanje EU - Znanstveno – tehnološko sodelovanje in knjižnično-informacijski sistemi, - Izobraževanje kadrov/štipendiranje, - Krepitev civilne družbe;	3	3	3	Ne sledi	Ne sledi	
Gospodarske storitve - Javna infrastruktura, informacijsko-komunikacijske tehnologije, - Spodbujanje malih in srednjih podjetij;	2	2	3	Ne sledi	Ne sledi	
Multisektorske in horizontalne oblike pomoči - Okoljska infrastruktura, prehranska varnost, dostop do pitne vode, - Dobro upravljanje s poudarkom na človekovih pravicah, - Civilno-vojaško sodelovanje.	Ne sledi	Ne sledi	2	Ne sledi	Ne sledi	

Vir: Prirejeno po Prilogi 3: Ministrstvo za zunanje zadeve RS. 2011.

Na podlagi zgornjih dveh tabel lahko ugotovimo, da nekateri projekti ne sledijo nobenemu cilju slovenske razvojne politike. Vzrok za to je, da so nekateri projekti orientirani zgolj na diseminacijo problematike v Sloveniji ali v drugih evropskih državah. V tem okviru nevladne organizacije pripravljajo različne delavnice in konferenco na temo najrevnejših držav ter s tem diseminirajo problematiko med mlade in druge družbene skupine v Sloveniji. Tak način razvojnega sodelovanja direktno ne pripomore k zmanjševanju revščine v nerazvitih državah. Prav tako takšen način razvojnega delovanja ni opredeljen v ciljih, niti v vsebinskih prioritetah slovenske razvojne politike.

Na drugi strani so na seznamu opisani nekateri projekti, ki zelo ambiciozno zastavljajo cilj realizacije relativno obsežnih aktivnosti v Afriki, s povprečnim časom trajanja enega leta, ki sledijo ne zgolj enemu, temveč več ciljem slovenske razvojne politike. Pri teh projektih se pojavlja vprašanje, kako učinkovito bodo le ti realizirani v tako kratkem času in s tako majhnim proračunom ter kako bo zagotovljena nadaljnja uporaba projektnih rezultatov.

Menim, da bi se takšni projekti, ki neposredno prispevajo k zmanjševanju revščine v nerazvitih državah in sledijo ciljem ter vsebinskim prioritetam slovenske razvojne politike, morali razširiti in v svoj okvir vključiti tudi bolj aktivno diseminacijo aktivnosti in rezultatov v Sloveniji in ostalih partnerskih državah. Menim, da bi se s pravilnimi javnimi razpisi ter natančnimi razpisnimi pogoji, morali spodbujati projekti na partnerski ravni, ki bi kot partnerje vključevali tudi nekatere druge države donatorice ter ki bi imeli točno določena minimalna sredstva, trajanje in obseg aktivnosti. Menim, da bi se obsežnejši projekti morali ocenjevati in spremljati po obdobjih ter v primeru nezasledovanja ciljev implicirati ukrepe.

4.2 Primerjava uspešnosti mednarodne razvojne pomoči med državami EU

AidWatch je pobuda s strani združenja CONCORD, evropske konfederacije nevladnih organizacij, ki delujejo na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja. Poročilo Concord vsebuje analizo izvajanja razvojne pomoči evropskih držav in Evropske komisije, osredotoča pa se na obseg, učinkovitost in uspešnost razvojne pomoči članic EU kot tudi Evropske komisije.

Tudi Slovenija ima predstavnika nevladne organizacije SLOGA, ki je član delovne skupine za merjenje učinkovitosti razvojne pomoči v združenju CONCORD. Ekvilib Inštitut prav tako aktivno prispeva k politiki ter pobudami AidWatch v Sloveniji ter na evropski ravni.

V zadnjem poročilu AidWatch iz leta 2011 »*Challenging self-interest: getting EU aid fit for the fight against poverty*« je potrjeno, da članice EU niso na pravi poti za doseg zastavljenih ciljev glede višine razvojne pomoči ter, da vedno bolj dajejo prednost lastnim varnostnim, migracijskim in gospodarskim ciljem držav članic EU. Po merilih OECD se pod najrevnejše in najbolj ogrožene države uvršča kar 48 držav na svetu, vendar pa je bilo od leta 2002 kar 30

% svetovne pomoči usmerjene v le tri države (Irak, Pakistan in Afganistan). V poročilu je bilo opozorjeno tudi na dejstvo, da se države donatorice pri podeljevanju pomoči obnašajo sebično, saj zasledujejo pretežno le svoje interese, pri tem pa vse manj upoštevajo potrebe držav prejemnic. EU je po uradnih podatkih svoje zastavljene cilje zgrešila za 15 milijard €, kar pa se tiče novih EU članic, je le Ciper dosegel svojo zavezo in 0,17 % svojega BND-ja namenil razvojni pomoči.

Kot že omenjeno Slovenija navkljub relativno dobremu trendu iz predhodnih let v letu 2010, ni izpolnila svoje mednarodne zaveze, po kateri naj bi za ODA v letu 2010 namenila 0,17 odstotka BND. Prav tako neugodne so napovedi do leta 2015, ko bi izdatki RS za ODA morali doseči približno 150 milijonov € ali 0,33 % BND (Consolo, 2011).

Zgolj 9 držav članic EU je izpolnilo zaveze iz milenijske deklaracije za leto 2010. Ena tretjina vseh držav članic EU je v letu 2010 v absolutnem smislu zmanjšalo svojo pomoč in le manj kot polovica vseh EU držav članic namerava povečati raven svoje relativne pomoči v letu 2011 (Consolo, 2011).

V zadnjem letu, kljub opozorilom s strani OECD ni opaziti večjih napredkov s strani držav članic EU, na področju implementacije reform in zavez iz Pariške deklaracije o uspešnosti pomoči. Prav tako je slab napredek realizacije zavez, ki so bile dogovorjene v okviru agende iz Akre leta 2008 (Overseas countries territories, 2011).

Nekatere države članice EU so spremenile načine podeljevanja uradne razvojne pomoči, da uporabljajo nacionalne sisteme kot prvo možnost. Poleg tega nekatere države članice pozivajo tudi k poenostavitvi okvira za učinkovitost pomoči, ki se pretežno osredotoča na lastne politične agende kot na primer, kakšna je dejanska vrednost za denar in odgovornost do davkoplačevalcev. To vzbuja pomisleke o tem, v kolikšni meri so države EU pripravljene odzivati na dnevne rede partnerskih držav za poglobitev obstoječih zavez za učinkovitost pomoči (Consolo, 2011).

V času, ko EU poskuša povečati vplive uradne razvojne pomoči, lahko izvajanje že obstoječih zavez za doseganje učinkovitosti pomoči, znatno poveča učinkovitost in vpliv pomoči. Evropska komisija ocenjuje, da bi bilo letno mogoče rešiti do 6 milijard evrov, če bi države sledile že dogovorjenim zavezam na področju učinkovitosti pomoči (Consolo, 2011).

4.2.1 Izpolnjevanje razvojnih ciljev tisočletja

Poročilo Organizacije združenih narodov (OZN) o doseganju razvojnih ciljev tisočletja za leto 2010, ki predstavlja oceno regionalnega napredka pri doseganju razvojnih ciljev tisočletja, navaja, da je napredek na področju izkoreninjenja revščine kljub nekaterim uspehom še vedno

precej neuravnotežen. Še vedno namreč obstajajo velike vrzeli med posameznimi državami in znotraj njih, zato je treba okrepiti prizadevanja za odpravo teh neravnovesij.

Še vedno obstajajo velike razlike med mestnim in podeželskim okoljem, poleg tega pa so najbolj ogroženi, najrevnejši ter prikrajšani na podlagi spola, starosti, invalidnosti ali etnične pripadnosti še vedno najmanj izpostavljeni napredku.

Najrevnejši otroci so dosegli najmanjši napredek na področju prehranjevanja in možnosti za preživetje. V letu 2009 je bila skoraj četrtina otrok v državah v razvoju podhranjenih, pri čemer so bili najbolj prizadeti najrevnejši otroci. Pri najrevnejših otrocih je verjetnost, da umrejo pred petim letom starosti, dvakrat večja kot pri tistih, ki živijo v najbogatejših gospodinjstvih. V svetovnem merilu 42 odstotkov oziroma 28 milijonov otrok, ki niso vpisani v osnovno šolo, živi v najrevnejših državah (OZN, 2011).

Pri doseganju cilja opolnomočenosti žensk in enakih možnosti med spoloma ni bilo večjega napredka v primerjavi s predhodnimi leti. Možnosti za polno in produktivno zaposlenost so za ženske majhne. V obdobju od leta 2008 do 2009 smo bili priča precejšnji izgubi delovnih mest, v letu 2010 pa poročilo navaja rast zaposlovanja zaradi gospodarskega okrevanja. Vendar pa je ta rast bila nižja pri ženskah kot pri moških (OZN, 2011).

Tabela 4: Zaveze v okviru izpolnjevanja razvojnih ciljev tisočletja

	% BND	Rok za izpolnitev
EU skupno	0,65	2010
EU-15 cilji	0,51	2010
	0,70	2015
EU-12 cilji	0,17	2010
	0,33	2015
Države z višjimi cilji		
Belgija	0,70	2010
Danska	0,80	2010
Irska	0,70	2015
Luksemburg	1,00	2010
Nizozemska	0,80	2010
Švedska	1,00	2006
Anglija	0,70	2013
Države z nižjimi obvezami		
Estonija	0,10	2010
Grčija	0,35	2010
Latvija	0,10	2010

Vir: Prirejeno po Development Cooperation Directorate, Statistics, 2011.

Na podlagi poročila je moč ugotoviti, da bo potrebno še veliko truda za zmanjševanje revščine in izboljšanje zdravstvenega stanja ljudi v vseh državah v razvoju. Na razpolovitev števila ljudi, ki živijo v skrajni revščini in lakoti do leta 2015, bo vplivala tudi hitra rast Indije in Kitajske.

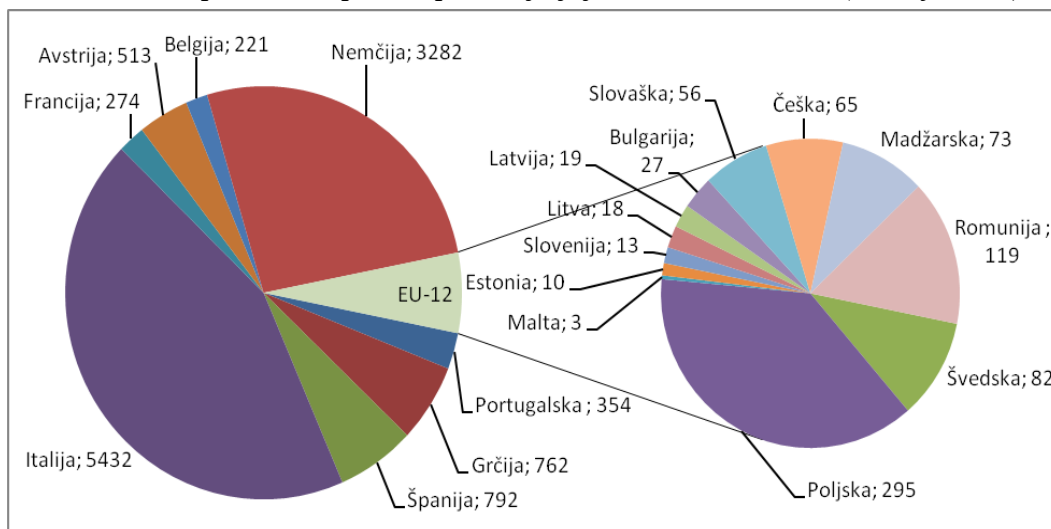
Tabela številka 3 prikazuje zaveze v okviru izpolnjevanja razvojnih ciljev tisočletja ter roke za njihovo izpolnitev.

Na splošno EU pomoč predstavlja 0,43 % BND EU ali 53,817 milijard € v letu 2010. Iz slike št. 8 je razvidno, da so zgolj tri države prispevale več kot tri četrtine primanjkljaja za izpolnitev razvojnih ciljev tisočletja v višini 15 milijard € (Consolo, 2011):

- Italija (43,8 % skupnega primanjkljaja);
- Nemčija (26,4 % skupnega primanjkljaja);
- Španija (6,4 % skupnega primanjkljaja).

Italija, na primer, je članica G8 in četrto največje gospodarstvo v EU, kljub temu pa je v letu 2010 zagotovila približno enako pomoč, kot Danska, ki je približno šestkrat manjše gospodarstvo. Prav tako zaskrbljujoče je dejstvo, da Nemčija kljub temu, da je največje gospodarstvo in motor gospodarske rasti v EU, ni izpolnila svoje pomoči za več kot € 3 milijarde €. EU12, po drugi strani predstavljajo le 5,6 % primanjkljaja (kar je manj kot zgolj Grčija), predvsem zaradi nižjih ciljev (0,17 % BND) in manjših gospodarstev. Le Poljska in Romunija prispevata več kot 50 % primanjkljaja v financiranju celotne EU12.

Slika 8: Prispevki k skupnemu primanjkljaju ODA v letu 2010 (v milijonih €)

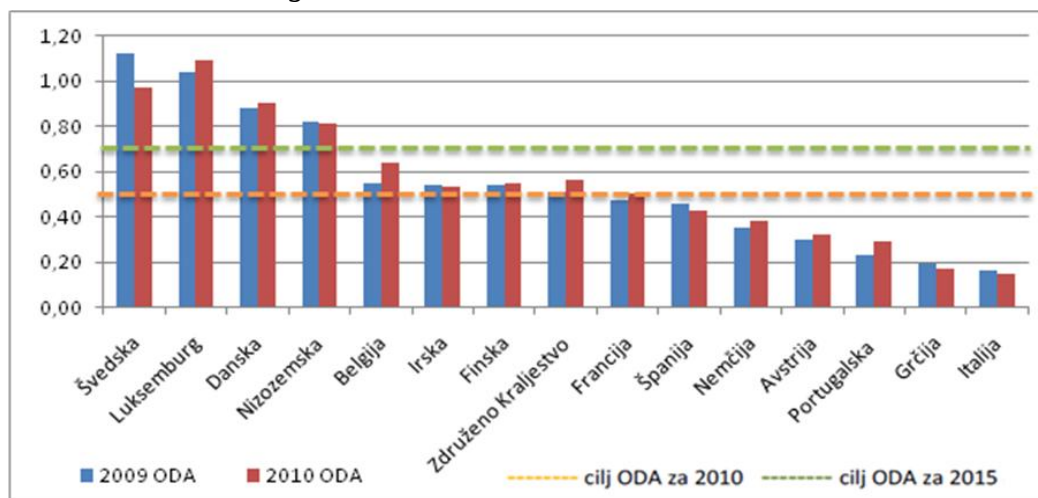


Vir: Prirejeno po Development Cooperation Directorate, Statistics, 2011.

V relativnih deležih (izraženih kot odstotek od BND), najslabše rezultate med EU15 beležijo Italija (0,15 %), Grčija (0,17 %), Portugalska (0,29 %), Avstrija (0,32 %) in Nemčija (0,38

%), kot je prikazano zgoraj v sliki številka 9. Najbolj uspešne države pri obsegu podeljene ODA so Luksemburg, Danska, Švedska in Nizozemska.

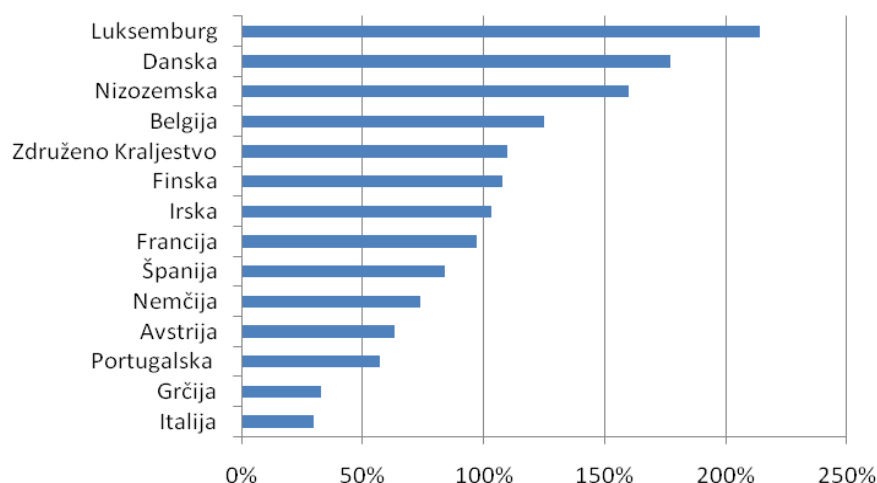
Slika 9: Obseg ODA v letih 2010 in 2009 za EU-15 v % od BND



Vir: Prirejeno po Development Cooperation Directorate, Statistics, 2011.

Slika številka 10 prikazuje uspešnost EU15 do zastavljenega cilja 0,51 % BND. Zaskrbljujoče štiri od petih največjih gospodarstev v EU so zgrešili vmesni cilj pomoči za leto 2010 (Nemčija, Francija, Italija in Španija).

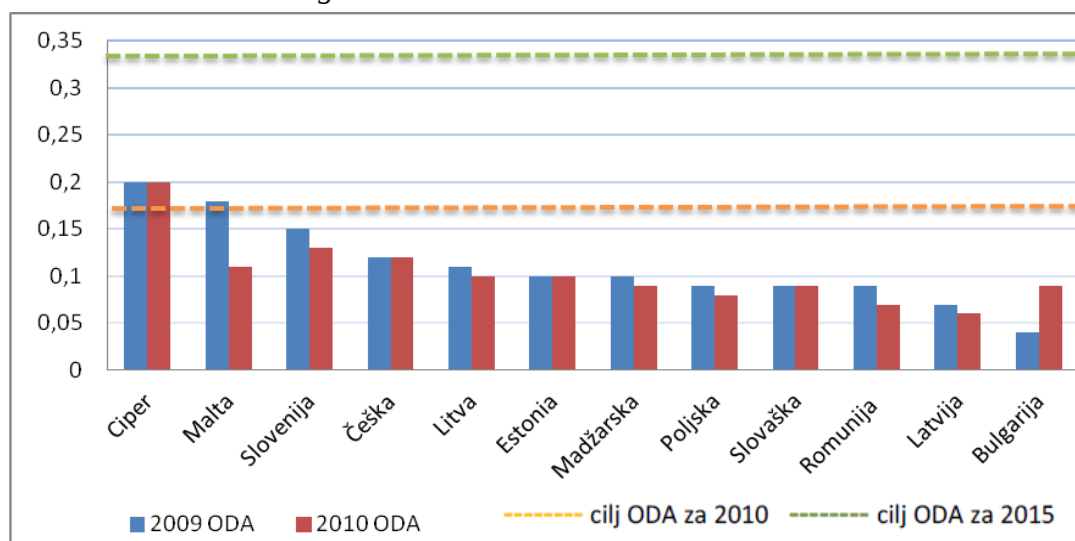
Slika 10: Realizacija razvojnih ciljev tisočletja v letu 2010 za EU 15



Vir: Prirejeno po Aid effectiveness, 2011.

Na drugem koncu spektra so Luksemburg (1,09 %), Švedska (0,97 %), Danska (0,90 %) in Nizozemska (0,81 %), vsi nad ciljem 0,7 % BND. Belgija je dosegla 0,64 %. Vseh pet najboljših donatoric imajo interne cilje pomoči, ki so bolj ambiciozni od tistih naravni EU. Luksemburg, Danska in Nizozemska so bile sposobne preseči svoje še bolj ambiciozne cilje domače. Švedska in Belgija nista dosegli svojih nacionalnih ciljev (Consolo, 2011).

Slika 11: Obseg ODA v letih 2010 in 2009 za EU-12 v % od BND



Iz slike številka 11 je mogoče razbrati, da je od novih držav donatoric (EU-12) milenijske cilje dosegel le Ciper. Malta je v letu 2009 namenila kar 18 % BND ODA, vendar pa se je predvsem zaradi vpliva finančne krize, obseg v letu 2010 znižal na 11 % BND. Kljub precej slabim rezultatom v letu 2009 je 7 izmed 12-ih držav v letu 2010 še znižalo svoj prispevek za ODA.

4.2.2 Napihovanje uradne razvojne pomoči

Uradni podatki o uradni razvojni pomoči, na žalost ne kažejo celotne slike. EU donatorji še naprej napihujejo poročila s postavkami, ki po mnenju mnogih ne zmanjšujejo revščine in ne spadajo med kvalitetno razvojno pomoč (Consolo, 2011).

Uradni podatki za ODA namreč vključujejo tudi odpise dolgov, stroške tujih študentov in beguncev v državi donatorici. Vse te postavke ne pomenijo prenosa sredstev v partnerske države in se težko povezujejo s kakršnimikoli razvojnimi rezultati (Consolo, 2011):

- Ko donatorji izvajajo **odpis dolgov**, kot ODA ne prijavljajo samo količine odpuščenega dolga, temveč tudi obresti, ki jih dolgujejo zdaj in, ki bi jih dolgovali v prihodnosti. Donatorji kot ODA poročajo tudi odpis posojil, ki niso imela nikakršnih razvojnih namenov, na primer izvoznih kreditov;
- **stroški beguncev**: Donatorji, kot ODA poročajo sredstva, porabljena za namestitev in oskrbo beguncev v prvem letu njihovega bivanja v državi. Ta poraba ne odraža nikakršnega realnega prenosa sredstev v partnerske države, saj denar ostane v državi donatorici in ni kakorkoli neposredno povezan s katerim koli razvojnim ciljem in tako ne prispeva k zmanjševanju revščine;
- **stroški tujih študentov**: Veliko držav donatoric, kot ODA poroča tudi denar, porabljen za izobraževanje tujih študentov iz partnerskih držav znotraj lastnih meja. Ni dokazov, da ta

denar prispeva k zmanjševanju revščine v partnerskih državah, poleg tega pa ta sredstva tudi ne predstavljajo neposrednega prenosa sredstev v partnerske države;

- poleg tega države članice EU, kot ODA poročajo sredstva, namenjena **financiranju podnebnih sprememb**, čeprav bi to morala biti dodatna podpora;
- mnogo držav poroča tudi nekatere **druge izdatke**, ki nimajo jasne usmeritve na revščino, kot so na primer stroški za veleposlaništva.

Tabela 5: Resnična in »napihnjena« ODA v milijonih € v letu 2010

Države	Dejanska ODA v % BND	Celotna ODA v % BND	Celotna ODA za 2010	»Napihnjena« ODA v % od celotne ODA	2010 dejanska ODA	2009 dejanska ODA	So izpolnili cilje za 2010?
Luksemburg	1,09	1,09	301	0,00	301,00	289,00	Da
Švedska	0,89	0,97	3,418	8,00	3,15	3,03	Ne
Danska	0,87	0,90	2,164	4,00	2,08	1,96	Da
Nizozemska	0,71	0,81	4,795	13,00	4,18	4,33	Da
Velika Britanija	0,55	0,56	10,391	2,00	10,22	8,23	Da
Finska	0,53	0,55	1,008	4,00	969,00	897,00	Da
Irska	0,53	0,53	676	0,00	676,00	715,00	Da
Belgija	0,50	0,64	2,265	23,00	1,76	1,71	Ne
Francija	0,40	0,50	9,751	19,00	7,92	7,33	Ne
Španija	0,40	0,43	4,467	7,00	4,17	4,56	Ne
Nemčija	0,35	0,38	9,606	9,00	8,76	7,86	Ne
Portugalska	0,28	0,29	489	6,00	462,00	335,00	Ne
Avstrija	0,25	0,32	905	23,00	696,00	689,00	Ne
Grčija	0,14	0,17	378	15,00	320,00	357,00	Ne
Italija	0,14	0,15	2,349	7,00	2,18	2,23	Ne
Ciper	0,12	0,20	34	41,00	20,00	16,00	Da
Slovenija	0,12	0,13	48	8,00	44,00	45,00	Ne
Češka	0,11	0,12	169	11,00	150,00	149,00	Ne
Estonija	0,10	0,10	14	1,00	14,00	14,00	Ne
Litva	0,10	0,10	28	0,00	28,00	30,00	Ne
Madžarska	0,09	0,09	85	0,00	85,00	83,00	Ne
Slovaška	0,08	0,09	56	7,00	52,00	49,00	Ne
Latvija	0,06	0,06	12	4,00	11,00	15,00	Ne
Romunija	0,06	0,07	86	13,00	75,00	76,00	Ne

Vir: Prirejeno po Untied aid, 2011.

V letu 2010 so po predhodnih podatkih in ocenah AidWatch, države EU skupno poročale 5,2 milijard € napihnjene pomoči, kar predstavlja skoraj 10 % celotne pomoči državam partnericam. Podatki kažejo, da gre pri tem približno 2,5 milijard € za odpis dolga, približno

1,6 € milijard se poroča kot stroške tujih študentov in približno 1,1 milijard € se porabi za begunce.

Največ napihnjene pomoči, v primerjavi s celotnim zneskom poročajo Ciper (41 %), Avstrija (23 %), Belgija (23 %), Francija (19 %) in Grčija (16 %). V tabeli številka 4 so predstavljeni podatki o celotni ODA ter podatki o napihnjeni ODA.

Poleg spodaj omenjenih postavk je v razpravi tudi vprašanje ali lahko države donatorice v svojo uradno razvojno pomoč prištevajo tudi izdatke, namenjene preprečevanju klimatskih sprememb ter izdatke povezane z različnimi mirovnimi operacijami (Ekvilib, 2011).

4.3 Učinkovitost razvojne pomoči Slovenije

V okviru razprave na ravni EU glede programa za uspešnost in učinkovitost pomoči, je potrebno upoštevati tudi stališče novih 12 držav članic, med njimi tudi Slovenijo. Nove EU države članice so šele pred kratkim prešle iz prejemnic v donatorice pomoči. Te države imajo dragocene izkušnje iz procesa tranzicije, demokratičnih sprememb ter gospodarskih reform.

Z vidika učinkovitosti je za Slovenijo smiselno, da deli svoje izkušnje s partnerskimi državami predvsem pri preoblikovanju političnih sistemov ter gradnji lastne družbe, infrastrukture in institucij. Različne analize kažejo, da je razvojno sodelovanje novih držav članic v veliki meri usmerjeno v njihove neposredne sosedne države, kjer delijo izkušnje iz lastnega zgodovinskega ozadja ter izkušnje iz tranzicije. Te države prejemnice se zelo pogosto v celoti nagibajo k pristopu novih držav članic, z zavedanjem, da bodo morali opraviti isto pot kot EU 12 le nekaj let nazaj. EU bi torej morala priznati prednost ter pomembnost povezav med novimi državami članicami ter njihovimi sosednjimi prejemnicami (MZZ, 2010).

Za Slovenijo so torej v tem kontekstu, še posebej pomembne države nekdanje Jugoslavije, ki se šele pripravljajo na pristop v EU. Le tam lahko Slovenija pripomore maksimalno, saj ima v primerjavi z drugimi državami donatoricami, zaradi zgodovinskih povezav, tam največ izkušenj in referenc, prav tako pa najboljše izmed vseh pozna politične in gospodarske razmere v teh državah.

Kljub tem pomembnim izkušnjam ni mogoče zanikati, da so EU 12 mlade in za enkrat še precej neizkušene donatorice. Ker so nove države članice le pred kratkim prešle iz prejemnic v donatorice, je njihov prispevek k skupni kvantitativni pomoči manjši v primerjavi z ostalimi izkušenimi državami članicami. Ne glede na to pa lahko zaradi njihovih posebnih prednosti, s svojimi izkušnjami preko razvojnega sodelovanja zagotovijo visoko dodano vrednost. EU odločitve o izboljšanju delitev dela med državami bi zato, poleg kvantitativnih kazalnikov morala upoštevati tudi nekatere kvalitativne kazalnike (MZZ, 2010).

Po drugi strani bi morale nove EU donatorice upoštevati dobre prakse in izkušnje starih in izkušenih donatorjev iz drugih držav članice EU. Eden od načinov za nadaljnje razdeljevanje vlog držav EU 12 in njihovih izkušenj je spodbujanje tako imenovanega »*European Transition Compendium* (ETC)«.

Najpogostejši razlogi, ki vplivajo na zmanjševanje učinkovitosti ODA, so v večini primerov povezani z naslednjimi faktorji (EC, 2009):

- Kanaliziranje denarja preko številnih posrednikov, vladnih služb, multilateralnih institucij, skladov, agencij, podizvajalcev, ipd;
- nehomogenost razvojnih politik držav donatoric
- pomanjkanje dolgoročne predvidljivosti ODA

Dejstvo je, da se dejanski obseg ODA iz leta v leto povečuje. Vendar pa pomoč evidentirana kot ODA, pogosto vsebuje kategorije, ki v celoti ne prispevajo k zmanjševanju revščine v državah v razvoju. Napredek pri vprašanju učinkovitosti ODA, je bil dosežen pri implementaciji Pariške deklaracije iz leta 2005, vendar pa rezultati še vedo ne izpolnjujejo pričakovanj. Pristop, ki je običajno bolj tehnične narave, namreč ne upošteva politične razsežnosti, ki močno vpliva na učinkovitost ter uspešnost pomoči (Perroulaz, Fioroni & Carbonnier, 2010).

Za države donatorice je posebno pomembna odgovornost do davkoplačevalcev, očitki glede zasledovanja lastnih ciljev in nespoštovanja "pravih" interesov in potreb države v razvoju. Na drugi strani je za državo prejemnico pomembna usmerjenost v razvojne prioritete ter dejansko izboljšanje gospodarskega in družbenega stanja v državi (Bučar, 2010).

Slovenija si kot majhna država ne more privoščiti kompleksne organizacijske strukture MRS. Da bi v ta namen bistveno širila svojo diplomatsko-konzularno mrežo v državah v razvoju ne bi bilo racionalno. Zaradi tega mora Slovenija pri oblikovanju strategije mednarodnega razvojnega sodelovanja izhajati iz relativno majhnega, vendar dobro definiranega števila primerjalnih prednosti. Te primerjalne prednosti bi morala Slovenija pretežno v obliki bilateralne pomoči ponuditi izbranemu številu držav v razvoju. V aktivnosti mednarodnega sodelovanja mora v zasnovo svojega mednarodnega razvojnega sodelovanja vključiti slovenska podjetja, razvojne institucije, nevladne organizacije ter druge enote nevladnega sektorja. Donacije na bolj oddaljenih geografskih območjih pa je smiselno in bolj racionalno financirati preko multilateralnega kanala, torej preko mednarodnih institucij (Mavko, 2006).

Kar se tiče učinkovitosti Slovenije predvsem na področju zasledovanja načel komplementarnosti in delitve dela, lahko na podlagi priloge 4 in drugih dejstev omenjenih v predhodnih poglavjih magistrskega dela ugotovimo, da je praksa razvojnega sodelovanja še vedno precej slaba:

- Podatki kažejo, da je na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja prisotnih večje število bilateralnih in multilateralnih organizacij (CEP, CEF, ITF, CMSR, CeGD, itd);
- veliko število projektov majhnega obsega, kar povečuje transakcijske stroške in zmanjšuje dejanski učinek projektov na prejemnice;
- vezana pomoč, za nabave v državi donatorici še vedno znaša med 15-30 % in celo 35 % pri pomoči v hrani.

4.4 Priporočila za izboljšanje uspešnosti mednarodne razvojne pomoči Slovenije

Za zagotovitev večje uspešnosti mednarodne razvojne pomoči Slovenije, na podlagi priporočil iz Aidwatch poročila (2011) ter na podlagi predhodnih ugotovitev predlagam naslednje ukrepe:

- Priprava letnih planov z natančno demonstracijo povečevanja obsega ODA ter njenih učinkov;
- natančno identificirati in načrtovati izdatke za mednarodno razvojno pomoč in izključiti vse tiste, ki ne ustrezajo kriterijem ODA oziroma jo umetno povečujejo ODA;
- ukrepi za implementacijo načel usklajenosti politike za razvoj, dopolnjevanja in delitve dela;
- aktivnejše vključevanje civilne družbe in drugih deležnikov;
- zagotovitev boljše transparentnosti mednarodnega razvojnega sodelovanja in objava rezultatov ocenjevanj ter rezultatov zaključenih bilateralnih projektov;
- pridružitve mednarodni pobudi za preglednost pomoči (angl. *international aid transparency initiative – IATI*);
- zmanjšanje nepotrebne razdrobljenosti razvojne pomoči, ki povzroča razpršenost, podvajanje in protislovja v dejavnostih pomoči;
- zmanjšanje administrativnih stroškov ter podvajanj aktivnosti;
- zmanjšanje števila posrednikov;
- izpopolnitev javnih razpisov za projekte nevladnih organizacij z natančnim definiranjem želenih učinkov, obsega in vrste aktivnosti;
- ožje definiranje ciljev in želenih dosežkov in prispevkov Republike Slovenije v določenih državah in regijah ter definiranje kazalnikov uspešnosti, ki jih upoštevamo kot relevantne;

Z upoštevanjem zgornjih priporočil menim, da bi Slovenija bolj uspešno zasledovala in izpolnjevala cilje na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja. Sistem razvojnega sodelovanja bi postal bolj pregleden in fleksibilnejši, obenem pa bi Slovenija svoje izdatke lahko tudi natančno načrtovala ter se izgonila morebitnim podvajanjem aktivnosti.

Z definiranjem kazalnikov uspešnosti bi Slovenija lahko natančno začela spremljati uspešnost posameznih projektov in programov, kar bi zagotavljalo povratne informacije o dejanskih učinkih podeljenih sredstev.

Na podlagi ugotovitev uspešnosti projektov in programov iz tekočih obdobj bi Slovenija lahko planirala prihodnja obdobja in v kolikor bi bilo potrebno prilagajala pogoje in obliko podeljevanja sredstev.

SKLEP

Slovenija si je, kot članica Evropske unije, v skladu z razvojnimi cilji tisočletja zadala, do leta 2010 doseči raven ODA v višini 0,17 % do leta 2015 pa kar 0,33 % BND. Kljub precej ambicioznim ciljem, pa tako EU kot celoti, niti Sloveniji v letu 2010 tega ni uspelo doseči. Prav tako slabe so napovedi do leta 2015, ko bi izdatki Slovenije morali doseči že 0,33 % BND.

V skladu z razvojnimi cilji tisočletja si torej države donatorice prizadevajo doseči zastavljene cilje in tako povečati obseg ODA. Vendar pa pri tem prizadevanju države donatorice mnogokrat ne posvečajo dovolj pozornosti njeni kakovosti. Glede na izjemno obsežno finančno operacijo, ki kanalizira približno 120 milijard \$ na svetovni ravni, je namreč bolj kot kvantiteta pomembna kvaliteta uradne razvojne pomoči ter hkrati dejanski učinki teh donacij na države prejemnice.

Na podlagi magistrskega dela ugotavljam, da se pri podeljevanju ODA, v splošnem pojavlja kar nekaj pomanjkljivosti, tako konceptualnih kot tudi političnih. Problem se nemalokrat pojavlja že v sami osnovni logiki, pri prevajanju potreb in prioritet najrevnejših ljudi, kar pa je običajno politično pogojeno.

Najpogostejši razlogi, ki vplivajo na zmanjševanje uspešnosti ODA, so v večini primerov povezani s kanaliziranjem denarja preko prevelikega števila posrednikov, ker države donatorice ne izpolnjujejo načela homogenosti razvojnih politik ter, ker dolgoročno ni mogoče predvideti obsega in namena ODA.

Problem uradne razvojne pomoči pogosto predstavlja prevelika razdrobljenost, ki povzroča razpršenost, podvajanje ali celo protislovja v dejavnostih pomoči. To zmanjšuje možen učinek zaradi kopičenja nepotrebnih administrativnih stroškov ter nepotrebnega podvajanja bremen. Poleg tega, mnoge donatorice še vedno niso pričele z implementacijo in upoštevanjem osnovnih principov iz Pariške deklaracije ter Agende za ukrepanje iz Akre, kar bi ob enakem obsegu pomoči po ocenah OECD DAC prihranilo od 3 do 6 milijonov evrov letno.

Za zagotavljanje boljše učinkovitosti pomoči na globalni ravni, sta še posebej pomembni načeli komplementarnosti in delitve dela. Načelo komplementarnosti zahteva natančno definicijo odnosov med državami, zmanjševanje podvajanja aktivnosti, delovanje v okviru primerjalnih prednosti ter povečevanjem dodane vrednosti vsake države donatorice, v državi prejemnici. Za dosego namena povečevanja učinkovitosti mora načelu komplementarnosti slediti tudi jasna delitev pristojnosti in dela med državami. Delitev dela med donatorji omogoča povečevanje učinkovitosti na področju zmanjševanja transakcijskih stroškov koordinacije projektov in medsebojne usklajenosti donatorjev. Prav tako delitev dela spodbuja usmerjanje razvojne pomoči v sektorsko in geografsko osamljene države.

Uspešnost mednarodne razvojne pomoči, presojamo glede na v osnovi zastavljene cilje mednarodnega razvojnega sodelovanja. Kako uspešna je Slovenija pri izpolnjevanju svojih zastavljenih ciljev, ki so v svoji osnovi precej generični, je na podlagi razpoložljivih podatkov težko presojati. Za natančno analitično oceno uspešnosti, nam manjka razdelana točna definicija želenih dosežkov in prispevkov Republike Slovenije, definirani kazalniki uspešnosti, ki jih upoštevamo kot relevantne, kot tudi boljše razdelani podatki izvedenih projektov. Treba je zagotoviti boljšo preglednost, transparentnost in poročilo ocene vseh projektov v izvedbi. Šele na podlagi tega bi bili zmožni presoditi ali je način, ki ga zasledujemo uspešen ali ne. Glede na prej navedeno, menim, da bi Slovenija morala bolj natančno in bolj ozko definirati svoje cilje mednarodnega razvojnega sodelovanja, kar bi kasneje omogočalo tudi osnovo za relevantno presojo in oceno uspešnosti.

Uspešnost Republike Slovenije je v magistrski nalogi preverjeno na ustreznosti bilateralnih projektov, slovenskih NVO glede na cilje slovenske razvojne politike ter glede na doseganje razvojnih ciljev tisočletja.

Kar se tiče projektov slovenskih NVO magistrsko delo ugotavlja, da nekateri projekti ne sledijo nobenemu cilju slovenske razvojne politike. Vzrok so lahko slabo in nenatančno definirani cilji slovenske razvojne politike ali pa slaba kvaliteta projektov. Menim, da bi se morali osredotočiti na odpravo obeh vzrokov ter tako vpeljati zahtevnejše kriterije pri javnih razpisih obenem pa poglobiti in bolj natančno definirati cilje in pričakovane rezultate slovenske razvojne politike.

Razvojno sodelovanje Slovenije je v veliki meri usmerjeno v države zahodnega Balkana. Menim, da je to dober pristop, saj lahko Slovenija tam pripomore maksimalno, saj ima v primerjavi z drugimi državami donatoricami, zaradi zgodovinskih povezav, tam največ izkušenj in referenc, prav tako pa najbolj izmed vseh pozna politične in gospodarske razmere v teh državah. Na podlagi tega menim, da ima Slovenija, kot majhna in relativno mlada donatorica, z učinkovitim sistemom mednarodnega razvojnega sodelovanja možnost postati enako ali celo bolj uspešna kot ostale že zelo izkušene in velike donatorice.

Na podlagi analize razvojnih projektov slovenskih nevladnih organizacij, izvedene v okviru 4. poglavja, ugotavljam, da ne vsi tekoči in financirani razvojni projekti sledijo ciljem slovenske razvojne politike. Aktivnosti nekaterih razvojnih projektov slovenskih nevladnih organizacij, tako direktno ne pripomorejo k zmanjševanju revščine v nerazvitih državah. Prav tako, takšen način razvojnega delovanja ni opredeljen v ciljih, niti v vsebinskih prioritetah slovenske razvojne politike. Na podlagi tega, prve zastavljene hipoteze ne morem v celoti potrditi.

Drugo zastavljeno hipotezo, da sistem mednarodne razvojne pomoči v Sloveniji ter razvojni projekti slovenskih nevladnih organizacij sledijo temeljnemu načelom evropskega razvojnega sodelovanja, ne morem v celoti potrditi niti zavrniti. Dejstvo je, da v Sloveniji temi mednarodnega razvojnega sodelovanja posvečamo precej pozornosti in si tako vlada kot tudi mnoge nevladne organizacije prizadevajo doseči in izpolniti mednarodne zaveze v skladu z načeli in mednarodnimi standardi. Glede na ta vidik, lahko potrdim drugo zastavljeno hipotezo.

Po drugi strani pa so dejanski bilateralni projekti, ki bi resnično prinesli neke vidne učinke precej slabi. Vlada tako financira relativno veliko število malih projektov, kar močno povečuje transakcijske in administrativne stroške tako za donatorje kot prejemnike, obenem pa ne prinaša vidnih učinkov. Pri tem je bilo večkrat tudi že izpostavljeno, da se vse manj upošteva potrebe držav prejemnic in vse bolj zasleduje le lastne interese. Slovenija, bi na tem področju morala storiti še več in tako stremeti, ne zgolj k uresničevanju temeljnih načel v »pisni obliki« temveč jih tudi uresničiti v praksi ter s tem maksimizirati in optimizirati svoj relativno majhen prispevek k mednarodni razvojni pomoči.

Glede na visoke administrativne stroške ter razpršenosti sistema mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije, ne morem potrditi tretje zastavljene hipoteze, da Slovenija dosega povprečno raven učinkovitosti na področju razvojnega sodelovanja, v primerjavi z drugimi državami EU.

LITERATURA IN VIRI

1. *Aid effectiveness*. Najdeno 12. junija 2011 na spletnem naslovu http://www.cgdev.org/section/topics/aid_effectiveness
2. *Aid flows*. Najdeno 10. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://www.aidflows.org/>
3. Alkire, S., & Santos, M. E. (2010). '*Acute Multidimensional Poverty: A New Index for Developing Countries*'. Oxford Poverty and Human Development Initiative Working Paper No.38. Oxford: Queen Elizabeth House, University of Oxford.
4. Baker, L. J. (2000). *Evaluating the impact of development projects on poverty: a handbook for practitioners*. Washington D.C.: LC SPR/PRMPO, The World Bank.
5. Baldwin R., & Wyplosz C. (2006). *The Economics of European Integration* (2nd ed). London: McGraw Hill.
6. Barro, R. (1991). Economic Growth in a Cross Section of Countries. (str 407). *Quarterly Journal of Economics*, str. 407.
7. Boone, P. (1995). Politics and the Effectiveness of Foreign Aid. *NBER Working Paper* 5308 (str. 1-56). Cambridge: National Bureau of Economic Research.
8. Bratina, S. (2010). *Pomen delitve dela v razvojnem sodelovanju EU in vloga partnerskih držav*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
9. Bučar, M. (2010). Kako opredeliti učinkovito razvojno sodelovanje. *Spletna stran Sloga*. Ljubljana: Posvet Sloga-Ekvilib: Razvojno sodelovanje-Quo vadis.
10. Bučar, M., Marques, J.M., Mesic, A., & Plibersek, E. (2007). *Towards a Division of Labour in European Development Co-operation: Case Studies, Discussion Paper 11/2007*. Bonn: German Development Institute.
11. Bulíř, A., & Lane, T. (2002). Aid and Fiscal Management. Paper prepared for IMF: Conference on Macroeconomics and Poverty. (str. 40). Washington: IMF.
12. Burnel, P. (1997). *Foreign aid in a changing world*. Buckingham, Philadelphia: Open University Press.
13. Cassen, R. (1986). *Does Aid Work? Report to an Intergovernmental Task Force*. Oxford: Clarendon Press.

14. Chang, H., Fell, A.M. & Laird, M. 1999. *A comparison of management systems for development co-operation in OECD/DAC members*. Paris: OECD.
15. CBO. (1997). *The role of foreign aid in development*. Washington: Congressional Budget Office.
16. Consolo, O. (2011). *Aidwatch report: Challenging self-interest: getting EU aid fit for the fight against poverty*. Brussels: CONCORD.
17. Dacosta, L., Jadot, Y., & Sindzingre, A. (2004). *Complementarity of European Union Policies on Development Co-operation: First elements of analysis and recommendations for an evaluation*. Amsterdam: Aksant Academic Publishers.
18. Debraj, R. (2007). *Development Economics*. New York: New Palgrave Dictionary of Economics.
19. Deen, T. (2004). *Tied Aid Strangling Nations, Says U.N.* Najdeno 14. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://ipsnews.net/interna.asp?idnews=24509>
20. Deepa, N., Patel, R., Schafft, K., Rademacher, A., & Koch-Schulte, S. (2000). *Voices of the Poor: Can Anyone Hear Us?*. New York: Oxford University Press/World Bank.
21. *Development Cooperation Directorate. Statistics.* (DCD-DAC). Najdeno 15. maja 2011 na spletnem naslovu http://www.oecd.org/document/49/0,3746,en_2649_34447_46582641_1_1_1_1,00.html
22. Dewa, R. (2009). *Priročnik o uradni razvojni pomoči*. Ljubljana: Sloga.
23. *Društvo za Združene narode za Slovenijo*. Najdeno 10. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://www.unaslovenia.org/>
24. Durbarry, R., Gemmell, N., & Greenaway, D. (1998). *New Evidence on the Impact of Foreign Aid on Economic Growth* (CREDIT Research Paper 98/8). Nottingham: Centre for Research in Economic Development and International Trade (CREDIT).
25. *Ekvilib Institut*. Najdeno 20. avgusta 2011 na spletnem naslovu <http://www.ekvilib.org>
26. *Europe aid-evaluation methodology*. Najdeno 10. oktobra 2010 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/europeaid/evaluation/methodology/index_fr.htm
27. Exim. (2009). *Tied Aid Report*. Najdeno 14. marca 2011 na spletnem naslovu <http://www.exim.gov/products/policies/appendix-g-03.pdf>

28. *Foreign Aid for Development Assistance*. Najdeno 20. decembra 2011 na spletnem naslovu <http://www.globalissues.org/article/35/foreign-aid-development-assistance>
29. Greenstock, J. (2009). *A note by the Director. Conclusions of the conference: »Is development aid producing effective results«*. Ditchley: The Ditchley Foundation.
30. Griffin, K., & Enos, J. 1970. Foreign Assistance, Objectives and Consequences. *Economic Development and Cultural Change* 18.
31. Grgič, J., Kalin, A., Kramberger, M., Kremžar, B., Pirnat, Ž., Šekoranja, D., & Verdiret, A. (2010). *Mednarodno razvojno sodelovanje Slovenije 2009*. Ljubljana: Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije.
32. Heller, P. 1975. A model of Public Fiscal Behavior in Developing Countries: Aid, Investment, and Taxation. *American Economic Review*. Str. 429-445.
33. Ilagan, K. (2008). Challenging »aid effectiveness«. *Quezon City: Civil Society*.
34. *Overseas countries territories*. Najdeno 25. avgusta 2011 na spletnem naslovu http://europa.eu/legislation_summaries/development/overseas_countries_territories/r12102_en.htm
35. Leisinger, K. (1999). Development Assistance at the Threshold of the 21st Century. Najdeno 10. aprila 2011 na spletnem naslovu http://www.novartisfoundation.org/platform/apps/home_e/index.asp?MenuID=209&ID=479&Menu=3&Item=41
36. Mavko, M. (2006). *Uradna razvojna pomoč in Slovenija* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
37. *Mednarodno razvojno sodelovanje in humanitarna pomoč*. Najdeno 15. julija 2011 na spletnem naslovu http://www.mzz.gov.si/si/zunanja_politika/mednarodno_razvojno_sodelovanje_in_humanitarna_pomoc/
38. Melamed, C. (2011). *Does development give poor people what they want*. London: Overseas Development Institute.
39. Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije. (2010). Aid effectiveness – the EU 12 perspective. *Discussion paper. Slovenski razvojni dnevi*. (str. 1-3). Ljubljana: Ministrstvo za zunanje zadeve.

40. Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije. (2011). *Poročilo o mednarodnem razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči Republike Slovenije za leto 2010*. Ljubljana: Ministrstvo za zunanje zadeve.
41. Mosley, P. 1980. Aid, Savings and Growth Revisited. *Oxford: Oxford Bulletin of Economics and Statistics*. 79-95.
42. Mrak, M. (2002). Slovenia as a Donor Country: Where is it and Where it should go? Najdeno 10. marca 2011 na spletnem naslovu <http://www.eadi.org/pubs/pdf/mrak.pdf>
43. Mrak, M., Bučar M. & Kamnar H. (2007). Mednarodno razvojno sodelovanje Republike Slovenije. *IB revija*, 41(3/4), 50-67.
44. Narayan, D., Patel, R., Schafft, K., Rademacher, A. & Koch-Schulte S. (2000). *Voices of the Poor: Can Anyone Hear Us?* New York: Oxford University Press/World Bank.
45. Norton, A., Bird, B., Brock, K., Kakande, M., & Turk, C. (2001) *'A Rough Guide to PPAs: An introduction to theory and practice'*. London: Overseas Development Institute.
46. OECD. (2008). *The Paris Declaration on Aid Effectiveness and the Accra Agenda for Action*. Paris: OECD.
47. OECD. (2009). *Development cooperation report 2010 (with an appendix of statistical data on ODA and other financial sources for developing countries)*. Paris: OECD.
48. OECD. (2010). *DAC Quality Standards for Development Evaluation*. Paris: OECD.
49. OZN. (2011). *Poročilo ZN: velik napredek pri doseganju milenijskih razvojnih ciljev, vendar smo pozabili na najbolj ranljive*. New York: OZN.
50. Perroulaz, G., Fioroni, C. & Carbonnier, G. (2010). *Trends and issues in international development cooperation*. Geneva: The Graduate Institute.
51. Rajan, R. & Subramanian, A. (2005). What Undermines Aid's Impact on Growth? *Working Paper 05/126*. Washington: IMF.
52. Ravallion, M. (2010). Mashup Indices of Development. *World Bank Policy Research Working Paper No. 5432*. Washington, DC: World Bank.
53. Resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju Republike Slovenije za obdobje do leta 2015 (ReMRS). *Uradni list RS* št. 73/2008.

54. Resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju Republike Slovenije za obdobje do leta 2015 (ReMRS15). *Uradni list RS* št. 73/2008.
55. Sloga. (2010a). *Priročnik za NVO: spremljanje in vrednotenje projektov in programov razvojnega sodelovanja*. Ljubljana: SLOGA.
56. Sloga. (2010b). *Razvojni cilji tisočletja*. Ljubljana: SLOGA.
57. Sloga. (2010c). *Slogopis: Informativni časopis za razvojne teme*. Ljubljana: SLOGA.
58. Sloga. Najdeno 10. junija 2011 na spletnem naslovu <http://www.sloga-platform.org/index.php>
59. Ukrepi po Pariški deklaraciji iz leta 2005 o učinkovitosti pomoči. *Uradni list EU* št. 2009/C 279 E/22.
60. United Nations. (2011). *The millenium development goals report 2011*. New York: UN.
61. *Untied Aid*. Najdeno 10. marca 2011 na spletnem naslovu http://www.oecd.org/departement/0,3355,en_2649_18108886_1_1_1_1_1,00.html
62. Vogel, T. (2011). On the trail of 'disappearing' aid. *European Voice*. 17/24.9.
63. Weisskopf, T. (1972). The impact of Foreign Capital Inflows on Domestic Savings in Underdeveloped Countries. *Journal of International Economics*, 2, str. 25-38.
64. Zakon o mednarodnem razvojnem sodelovanju Republike Slovenije (ZMRS). *Uradni list RS* št. 70/2006, 001-22-104/06.
65. Zakon o mednarodnem razvojnem sodelovanju RS(ZMRS). *Uradni list RS* št. 70/2006.
66. Zavod Ekvilib. (2011). Sporočilo evropske komisije. Najdeno 19. junija 2011 na spletnem naslovu <http://www.infocenter.zavodekvilib.si/dokumenti/sporocilo-ek-pomoc-eu-nuditi-vec-hitreje-in-bolje/print/>

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Seznam pogosto uporabljenih kratic.....	1
Priloga 2: Seznam ODA prejemnic (za tokove v letu 2009 in 2010).....	2
Priloga 3: Seznam projektov slovenskih NVO.....	3
Priloga 4: Seznam mednarodnih razvojnih in humanitarnih projektov nevladnih organizacij v letih 2010 in 2011.....	12
Priloga 5: Slovar	15

Priloga 1: Seznam pogosto uporabljenih kratic

1. BDP – Bruto domači proizvod
2. BND – Bruto nacionalni dohodek
3. DAC – Odbor za razvojno pomoč (angl. *Development Assistance Committee*)
4. EU – Evropska unija
5. MPI - multi dimenzionalni indeks revščine (angl. *Multidimensional poverty Index*)
6. NVO – Nevladne organizacije
7. ODA – Uradna razvojna pomoč (angl. *Official development assistance*)
8. OECD – Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (angl. *Organisation for Economic Co-operation and Development*)
9. PPA - Participativna ocena revščine (angl. *Participatory Poverty Assessments*)
10. RS – Republika Slovenija
11. ZMRS – Zakon o mednarodnem razvojnem sodelovanju RS
12. ReMRS – Resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju RS

Priloga 2: Seznam ODA prejemnic (za tokove v letu 2009 in 2010)

Slika 12: Seznam ODA prejemnic (za tokove v letu 2009 in 2010)

Least Developed Countries	Other Low Income Countries (per capita GNI < \$935 in 2007)	Lower Middle Income Countries and Territories (per capita GNI \$936-\$3 705 in 2007)	Upper Middle Income Countries and Territories (per capita GNI \$3 706-\$11 455 in 2007)
Afghanistan	Côte d'Ivoire	Albania	*Anguilla
Angola	Ghana	Algeria	Antigua and Barbuda ¹
Bangladesh	Kenya	Armenia	Argentina
Benin	Korea, Dem. Rep.	Azerbaijan	Barbados ²
Bhutan	Kyrgyz Rep.	Bolivia	Belarus
Burkina Faso	Nigeria	Bosnia and Herzegovina	Belize
Burundi	Pakistan	Cameroon	Botswana
Cambodia	Papua New Guinea	Cape Verde	Brazil
Central African Rep.	Tajikistan	China	Chile
Chad	Uzbekistan	Colombia	Cook Islands
Comoros	Viet Nam	Congo, Rep.	Costa Rica
Congo, Dem. Rep.	Zimbabwe	Dominican Republic	Croatia
Djibouti		Ecuador	Cuba
Equatorial Guinea		Egypt	Dominica
Eritrea		El Salvador	Fiji
Ethiopia		Former Yugoslav Republic of Macedonia	Gabon
Gambia		Georgia	Grenada
Guinea		Guatemala	Jamaica
Guinea-Bissau		Guyana	Kazakhstan
Haiti		Honduras	Lebanon
Kiribati		India	Libya
Laos		Indonesia	Malaysia
Lesotho		Iran	Mauritius
Liberia		Iraq	*Mayotte
Madagascar		Jordan	Mexico
Malawi		Kosovo ³	Montenegro
Maldives		Marshall Islands	*Montserrat
Mali		Micronesia, Federated States	Nauru
Mauritania		Moldova	Oman ¹
Mozambique		Mongolia	Palau
Myanmar		Morocco	Panama
Nepal		Namibia	Serbia
Niger		Nicaragua	Seychelles
Rwanda		Nine	South Africa
Samoa		Palestinian Administered Areas	*St. Helena
São Tomé and Príncipe		Paraguay	St. Kitts-Nevis
Senegal		Peru	St. Lucia
Sierra Leone		Philippines	St. Vincent and Grenadines
Solomon Islands		Sri Lanka	Suriname
Somalia		Swaziland	Trinidad and Tobago ²
Sudan		Syria	Turkey
Tanzania		Thailand	Uruguay
Timor-Leste		*Tokelau	Venezuela
Togo		Tonga	
Tuvalu		Tunisia	
Uganda		Turkmenistan	
Vanuatu		Ukraine	
Yemen		*Wallis and Futuna	
Zambia			

*Territory.

(1) Antigua & Barbuda and Oman exceeded the high income country threshold in 2007. In accordance with the DAC rules for revision of this List, both will graduate from the List in 2011 if they remain high income countries until 2010.

(2) Barbados and Trinidad & Tobago exceeded the high income country threshold in 2006 and 2007. In accordance with the DAC rules for revision of this List, both will graduate from the List in 2011 if they remain high income countries until 2010.

(3) This does not imply any legal position of the OECD regarding Kosovo's status.

Vir: Development Cooperation Directorate, statistics, 2011.

Priloga 3: Seznam projektov slovenskih NVO

1. Amnesty International Slovenija

FINANCER: članstvo, od države ne prejemamo denarja (razen za točno določene projekte učenja človekovih pravic).

PODROČJE, KJER SE IZVAJAJO AKTIVNOSTI: ves svet

MDGji: zlasti lobiranje

KRATEK OPIS PROJEKTA (NAMEN IN CILJI):

Amnesty International v okviru nove globalne kampanje Zahtevamo dostojanstvo poziva k odpravi kršitev človekovih pravic, ki poganjajo in poglobljajo revščino. S kampanjo mobiliziramo ljudi z vsega sveta, naj od vlad in podjetij zahtevajo spoštovanje pravice ljudi, ki živijo v revščini, ter jim prisluhnejo.

Tematska področja kampanje:

- umrljivost žensk zaradi vzrokov, povezanih z nosečnostjo ali porodom
- slumi (barakarska naselja)
- industrija pridobivanja naravnih surovin

AKTIVNOSTI V PROJEKTU, PREDVIDENE PO 1. 7. 2010:

- globalno: osredotočeno na lobiranje, da se prizadevanja za doseganje milenijskih razvojnih ciljev utemeljijo na standardih človekovih pravic
- poročilo: kritika premale ambicioznosti držav k uresničevanju MDGjev
- osveščanje: osredotočanje na člane

2. Društvo afriški center

IME PROJEKTA: Public Awareness and Education for Development

ORGANIZACIJA, KI IZVAJA PROJEKT V SLOVENIJI: **Društvo Afriški center**

OSTALE VLJUČENE DRŽAVE IN PARTNERJI V PROJEKT: Irska (2 organizaciji)

ZAKLJUČEK PROJEKTA: maj 2013

KRATEK OPIS PROJEKTA (NAMEN IN CILJI):

Osnovni cilj projekta: osveščanje ljudi o pozitivnih podobah Afrike in Afričanov v širši javnosti na področju izobraževanja za razvoj v Evropi.

Gre za širjenje zavedanja o različnostih Afrike in izobraževanje Afričanov v Evropi z afriškega vidika. Namen projekta je oblikovati čim več gradiv za izobraževanje za razvoj, ki bi jih uporabljali pri prihodnjih aktivnostih, seveda iz afriške perspektive.

AKTIVNOSTI V PROJEKTU, PREDVIDENE PO 1. 7. 2010:

- oblikovanje gradiv za izobraževanje za razvoj

- delavnice za Afričane
- ozaveščanje javnosti: kako mediji in izobraževanje vplivajo na javnost in njeno vedenje o Afriki
- Afričani zaposleni v medijih: spodbujanje, da podajo pozitivno mnenje v Afriki
- pregled učbenikov geografije in zgodovine v osnovnih in srednjih šolah – priprava priporočil, ki bodo predstavljena vladnim, izobraževalnim institucijam, šolam in učiteljem
- mediji: sodelovanje pri pripravi kodeksa o uporabi podob in poročanju o Afriki
- termini: še niso določeni, delavnice za Afričane se bodo začele jeseni, v septembru/oktobru

3. Društvo MEOS

IME PROJEKTA: SiMUN 2010

ORGANIZACIJA, KI IZVAJA PROJEKT V SLOVENIJI: **Društvo za spodbujanje in razvoj mednarodnih odnosov MEOS**

FINANCER: Različni sponzorji

OSTALE VLJUČENE DRŽAVE V PROJEKT: Udeleženci prihajajo iz najrazličnejših držav

ZAČETEK PROJEKTA: 14. september

ZAKLJUČEK PROJEKTA: 19. september

PODROČJE, KJER SE IZVAJAJO AKTIVNOSTI: Slovenija

KRATEK OPIS PROJEKTA (NAMEN IN CILJI):

Globalna revščina, okoljski problemi in razmere v Demokratični republiki Kongo bodo glavne teme na letošnjem tretjem dogodku Slovenia international Model United Nations (SiMUN), ki bo potekal od 14. do 19. septembra 2010.

Glavni cilji simulacije so vplesti slovensko in tujo mladino v diskusijo tematik mednarodne skupnosti, opozoriti na pereča vprašanja v naši družbi ter neformalno izobraževati mlade. SiMUN je postala že tradicionalna vsakoletna simulacija zasedanja Generalne skupščine Združenih narodov, prirejena posebej za študente iz celega sveta. Predstavlja odlično priložnost, da mladi pokažejo svoje znanje, mnenje in ideje ter na ta način sodelujejo pri odločanju o perečih vprašanjih kot sta globalna revščina, reševanje okoljskih problemov in situacije v Demokratični republiki Kongo. Šestdnevno srečanje bo ponovno združilo mlade iz vsega sveta, ki bodo skozi igranje vlog pridobili večplasten pogled na mednarodno skupnost. Prav tako bo simulacija izboljšala njihove pogajalske veščine in komunikacijske sposobnosti.

AKTIVNOSTI V PROJEKTU, PREDVIDENE PO 1. 7. 2010:

- simulacija generalne skupščine in varnostnega sveta ZN (14. – 19. Septmber 2010):
 - začetne delavnice
 - 15.9.: otvoritev z ambasadorji, okroglo mizo (prisoten predsednik države in župan MOL)
- Vstani in ukrepaj!: 17.9. od 10h naprej okrogla miza na temo Vstani in ukrepaj!
 - udeleženci simulacij se udeležijo okrogle mize – dogovor s FDVjem

4. Društvo ZDRUŽENIH NARODOV

IME PROJEKTA: Vstani in ukrepaj!

ORGANIZACIJA, KI IZVAJA PROJEKT V SLOVENIJI: **Društvo ZN**

PODROČJE, KJER SE IZVAJAJO AKTIVNOSTI: Slovenija

MDGji: vsi, v srednjih šolah predvsem usmeritev na 1.

KRATEK OPIS PROJEKTA (NAMEN IN CILJI):

Osveščanje o MDGjih

Ostalo:

- delavnica skupaj s Slovensko filantropijo na 7. MDG (okoljska trajnost)
- sodelovanje z Unisom na Dunaju – poskušali v medije spraviti članek različnih funkcionarjev ZN

AKTIVNOSTI V PROJEKTU, PREDVIDENE PO 1. 7. 2010:

- srednje šole: z različnimi dogodki opozarjanje na MDGje (zlasti na 1. MDG)
- publikacija o MDG za šole – seznam dobrih praks NVO (podpora predsednika države) – že izdano, možnost dopolnitve in ponovne izdaje na podlagi poročila o doseganju MDG 2010
- delavnice po srednjih šolah (17. – 19. september): odprti za sodelovanje z drugimi NVO
- sporočila ze medije – pomoč Dnevnika, s katerim že drugo leto uspešno sodelujejo
 - članek na temo uresničevanja MDGjev v dnevno časopisje

5. Društvo Edirisa Slovenije

IME PROJEKTA: Knjižnica – temelj bralne kulture in vir znanja

ORGANIZACIJA, KI IZVAJA PROJEKT V SLOVENIJI: Društvo Edirisa Slovenije

FINANCER: MZZ

OSTALE VLJUČENE DRŽAVE V PROJEKT: Uganda

ZAČETEK PROJEKTA: april, 2010

ZAKLJUČEK PROJEKTA: maj, 2011

PODROČJE, KJER SE IZVAJAJO AKTIVNOSTI: Uganda, Slovenija

KRATEK OPIS PROJEKTA (NAMEN IN CILJI):

Glavni cilj projekta je omogočiti otrokom v okrožju Kabale (Uganda) kvalitetnejšo izobraževanje. Poudarek je na razvijanju bralne kulture (bralno kulturo razumemo v širšem smislu), ohranjanju lokalnega jezika (ki je po novem del učnega načrta) in lokalne kulture. V okviru lanskoletnega projekta smo ugotovili, da tako med učenci kot učitelji obstaja želja po knjigah, vendar je prav pomanjkanje kakršnegakoli učnega materiala (predvsem učbenikov in drugih knjig) glavna ovira pri razvijanju bralne kulture oz. pri omogočanju kvalitetnejšega učnega procesa.

Namen je:

- vzpostaviti delovanje štirih šolskih knjižnic (na štirih vaških šolah), jih opremiti s knjigami, preko usposabljanj vzpostaviti izposajo knjig, izvajanje dogodkov za vzpodbujanje bralne kulture. Knjižnice naj bi sčasoma postale izobraževalna središča za celotne lokalne skupnosti.
- 24 državnih OŠ iz mesta Kabale bo prejelo učbenike za učenje in poučevanje lokalnega jezika ter druge knjige po želji učiteljev; učitelji bodo deležni delavnice (pomen razvijanje bralne kulture in ohranjanja lokalnega jezika).
- izdati dve otroški knjigi z ljudskim izročilom ljudstva Bakiga (v jeziku rukiga in v angleščini). Ljudsko izročilo bodo zbirali otroci v okrožju Kabale. Knjigi bosta napisani, ilustrirani in natisnjeni v Ugandi. Razdeljeni bosta vsem šolam v okrožju Kabale in služili kot pripomoček za razvijanje bralne kulture, ohranjanje lokalnega jezika in kulture.

AKTIVNOSTI V PROJEKTU, PREDVIDENE PO 1. 7. 2010:

Glavne aktivnosti, ki še čakajo na izvedbo so vezane na delo na terenu / v Ugandi.

- nakup opreme za 4 šolske knjižnice in ureditev prostorov knjižnice
- organiziranje in izvajanje delavnic za vzpostavitev delovanja knjižnic (ureditev knjig, vodenje evidenc, priprava programa aktivnosti za razvijanje bralne kulture, ...)
- organiziranje in izvajanje delavnic za dodatnih 24 šol v mestu Kabale
- sodelovanje s šolami, ki bodo sodelovale pri zbiranju ljudskega izročila
- distribucije knjig vsem šolam v okrožju Kabale

V Sloveniji:

- možnost predstavitve projekta
- možnost raznih neformalnih delavnic po šolah

6. Društvo HUMANITAS

IME PROJEKTA: World in a shopping cart

ORGANIZACIJA, KI IZVAJA PROJEKT V SLOVENIJI: Društvo Humanitas

OSTALE VLJUČENE DRŽAVE V PROJEKT: Češka, Slovaška, Grčija

ZAČETEK PROJEKTA: 1.1.2010

ZAKLJUČEK PROJEKTA: 31.12.2012

PODROČJE, KJER SE IZVAJAJO AKTIVNOSTI: Slovenija

KRATEK OPIS PROJEKTA (NAMEN IN CILJI):

Projekt ni neposredno namenjen milenijskim ciljem, se pa vsebinsko dotika vprašanja vzpostavljanja partnerstva za razvoj. Namen projekta je senzibilizirati ciljne javnosti (dijaki, učenci, učitelji, NVO) v smeri odgovornega potrošniškega delovanja ter raziskovanja posledic odločitev, ki jih kot potrošniki sprejemamo (okoljski in socialni vplivi).

AKTIVNOSTI V PROJEKTU, PREDVIDENE PO 1. 7. 2010:

Izobraževalne aktivnosti:

Delavnice po šolah

Seminarji za učitelje

Seminarji za NVO

Priprava/distribucija izobraževalnih materialov
Priprava interaktivne potujoče razstave

7. Mirovni inštitut

IME PROJEKTA: **Trajnost NWC – družbenoekonomski angažma in zmanjševanje revščine v lokalni skupnosti Nyamirambo v Kigaliju**

ORGANIZACIJA, KI IZVAJA PROJEKT V SLOVENIJI: **Mirovni inštitut**

FINANCER: MZZ in Mirovni inštitut

OSTALE VLJUČENE DRŽAVE V PROJEKT: Ruanda

ZAČETEK PROJEKTA: april 2010

ZAKLJUČEK PROJEKTA: oktober 2011

PODROČJE, KJER SE IZVAJAJO AKTIVNOSTI: Ruanda

KRATEK OPIS PROJEKTA (NAMEN IN CILJI):

Projekt Trajnost Ženskega centra Nyamirambo – družbenoekonomski angažma in zmanjševanje revščine v lokalni skupnosti v Kigaliju je smiselna nadgradnja projekta “Razvoj Ženskega centra Nyamirambo – Kigali in razvojno povezovanje ruandskih in slovenskih nevladnih organizacij”, ki ga je Mirovni inštitut implementiral v letu 2009.

Splošni cilj tega projekta je v eni od najrevnejših držav postkonfliktne regije velikih jezer utrditi že obstoječi neodvisni ženski center kot stabilno, lokalno in regionalno dobro umeščeno organizacijo civilne družbe, ki razpolaga z vso potrebno infrastrukturo in je na dolgi rok sposobna samostojno posegati v družbeno dogajanje, ustvarjati dohodek na osnovi skupnostne ekonomske dejavnosti, zagovarjati interese žensk in otrok v lokalni skupnosti – na ta način pa vplivati tudi na lokalne in državne politike.

Specifični cilji pa so:

- doseganje boljše socialne vključenosti specifičnih skupin žensk, večje enakosti spolov, spoštovanja pravic žensk in otrok skozi povečano delovanje in intervencijo ženske skupine na lokalnem in nacionalnem nivoju
- Večje ekonomsko opolnomočenje žensk in članov lokalne skupnosti preko implementacije aktivnosti, ki generirajo dohodek in s tem odpravljajo revščino
- Vzpostavitev dolgoročne trajnostne infrastrukture z gradnjo hiše-sedeža centra
- Izboljšanje formalne in neformalne izobrazbe žensk in otrok v lokalni skupnosti
- Vidnost ženskega centra in refleksija razvojnih aktivnosti v regionalnem in globalnem kontekstu
 - Ureditev infrastrukture - gradnja hiše in pridobitev stalnih prostorov za delovanje NWC
 - Nakup avtomobila za NWC
 - Kontinuirano izvajanje tečajev angleščine, opismenjevanja in ročnih del.
 - Aktivnosti za ekonomsko opolnomočenje žensk (aktivnosti, ki generirajo dohodek)
 - Pripravo programa in organiziranje mednarodne konference z naslovom »Opolnomočenje žensk preko odgovornega skupnostnega turizma in kulturne izmenjave: potenciali in izzivi grassroots projektov« v Kigaliju
 - Pripravo scenarija, snemanje in izdelavo nizkopračunskega dokumentarnega filma o

projektu in situaciji žensk v Nyamirambu

- V sodelovanju z društvom SOS izobraževanje o delu in ravnanju z žrtvami nasilja in svetovanju žrtvam
- Izvajanje delavnic in izobraževanj za ženske iz lokalne skupnosti in za lokalne vodje
- Kontinuirano spodbujanje žensk k formalni izobrazbi
- Itd.

8. MISIJONSKO SREDIŠČE SLOVENIJE

IME PROJEKTA: različno

ORGANIZACIJA, KI IZVAJA PROJEKT V SLOVENIJI: Misijonsko središče Slovenije

PODROČJE, KJER SE IZVAJAJO AKTIVNOSTI: Afrika, Latinska Amerika, Azija (kjer so prisotni slovenski misijonarji)

KRATEK OPIS PROJEKTA (NAMEN IN CILJI):

Odvisno od države:

- izobraževanja o HIV/Aidsu
- pomoč pri predelovanju hrane
- izobraževanje otrok
- gradnja šol
- enakopravnost žensk – pomoč pri šolninah
- program botrstva – trajnost
- pomoč materam, zlasti v Ruandi v najbolj odročnih krajih

Večji poudarek na podsaharski Afriki

AKTIVNOSTI V PROJEKTU, PREDVIDENE PO 1. 7. 2010:

Vse aktivnosti našteje zgoraj.

Misijonska nedelja enkrat na leto – predstavijo aktivnosti po vseh celinah (3. ali predzadnja nedelja v oktobru).

- delavnice o izdelavi različnih izdelkov, frizerske delavnice (običajno dobra udeležba šolarjev)

9. SLOVENSKA FILANTROPIJA

IME PROJEKTA: Ustanovitev organizacije za opolnomočenje žensk Sunny skies women project, Uganda«

ORGANIZACIJA, KI IZVAJA PROJEKT V SLOVENIJI: Slovenska Filantropija

FINANCER: Ministrstvo za zunanje zadeve RS

OSTALE VLJUČENE DRŽAVE V PROJEKT: Republika Uganda

ZAČETEK PROJEKTA: junij 2010

ZAKLJUČEK PROJEKTA: oktober 2011

PODROČJE, KJER SE IZVAJAJO AKTIVNOSTI: glavnina aktivnosti v Ugandi; možnost izvajanja projektov osveščenosti medijev na temo MDG

KRATEK OPIS PROJEKTA (NAMEN IN CILJI):

Namen projekta je ustanovitev ženske organizacije Sunny skies women project, v glavnem mestu Ugande, Kampala. Lokalno okolje v katerem že deluje neformalna ženska skupina Sunny skies women project je zelo revno okrožje (slum) Kampale v katerem živijo pretežno ženske, ki so kot begunke pribežale s severnega in vzhodnega dela Ugande. Večinoma so ostale brez svoje lastnine in posesti, življenje v glavnem mestu Ugande pa jih je pripeljalo na socialni rob družbe, soočajo pa se s številnimi problemi, kot so skrajna revščina, okužbe z virusom HIV/AIDS, poleg tega pa so same primorane skrbeti za svoj dom in gospodinjstvo (matere samohranilke). Zelo velik problem predstavlja najstniška nosečnost in kot posledica opustitev šolanja.

Glavni cilji predloženega projekta so vzpostavitev organizacije Sunny Skies Women's Project in vzpostavitev treh modelov usposabljanj na temo reproduktivnega zdravja in spolnosti in načinov doseganja večje ekonomske neodvisnosti.

AKTIVNOSTI V PROJEKTU, PREDVIDENE PO 1. 7. 2010:

- a) Vzpostavitev organizacije Sunny Skies Women's Project (SSWP)
- b) Delavnica na temo spolne vzgoje in prakse mladih in reproduktivnega zdravja deklic
- c) Delavnica na temo spolnega in reproduktivnega zdravja in spolnih in reproduktivnega pravic žensk
- d) Usposabljanje žensk v mojstrskih spretnosti izdelovanja nakita
- e) Delovna obiska predstavnice Slovenske filantropije v Ugandi
- f) Delovni obisk predstavnice organizacije Sunny Skies Women's Project v Sloveniji – predvidoma januar 2011 (interes za povezovanje z drugimi NVO)
- g) Diseminacija in zagotavljanje trajnosti
- h) Monitoring in evalvacija programa
- i) Poročanje in priprava poročil.

Možnost organiziranja izobraževanja na temo spolne vzgoje in reproduktivnega zdravja tudi v Sloveniji – še v povojih.

10. ZAVOD VOLUNTARIAT

IME PROJEKTA: **Projekt A.W.A.R.E.**

ORGANIZACIJA, KI IZVAJA PROJEKT V SLOVENIJI: **Zavod Voluntariat in Društvo Humanitas**

FINANCER: EU, MZZ

OSTALE VLJUČENE DRŽAVE V PROJEKT: Italija, Avstrija, Madžarska, Bolgarija, Romunija

ZAČETEK PROJEKTA:

ZAKLJUČEK PROJEKTA: oktober 2010

PODROČJE, KJER SE IZVAJAJO AKTIVNOSTI: Slovenija

KRATEK OPIS PROJEKTA (NAMEN IN CILJI):

Projekt »Dnevi AWARE – Uresničimo milenijske razvojne cilje: Šola ni šala, šola je pravica vseh!« se tematsko osredotoča na Milenijske razvojne cilje (MRC), predvsem na pravico otrok do osnovne izobrazbe.

Na podlagi raziskave, izvedene jeseni 2009, smo ugotovili, da je stopnja ozaveščenosti o Milenijskih ciljih v Sloveniji zelo nizka. Trenutno le 17 % mladih pozna vsebino omenjenih ciljev, še manj jih konkretno pozna drugi razvojni cilj tisočletja. Ključni namen, ki ga želimo z organizacijo tedna »Dnevi AWARE – Uresničimo milenijske razvojne cilje: Šola ni šala, šola je pravica vseh!« doseči je dvig trenutne stopnje ozaveščenosti. Pri tem želimo konkretnije doseči naslednje cilje:

- večja ozaveščenost mladih o dostopu do osnovne izobrazbe v Afriki;
- boljša ozaveščenost šol o razvojnih problematikah in izobraževanju za razvoj;
- boljše sodelovanje nevladnih organizacij z izobraževalnimi ustanovami;
- boljša ozaveščenost lokalnih in vladnih institucij o dejavnostih in projektih nevladnih organizacij;
- večje poročanje medijev o razvojnih problematikah.

AKTIVNOSTI V PROJEKTU, PREDVIDENE PO 1. 7. 2010:

Štiri dnevni socialno-kulturni dogodek, ki bo civilno družbo privabil k aktivnemu sodelovanju na več načinov oz. preko več različnih dejavnosti, potekal pa bo od 15. do 18. septembra 2010. Večina aktivnosti v sklopu 4-dnevnega dogodka bo potekala na prostem, in sicer na Prešernovem trgu v Ljubljani, določene aktivnosti pa tudi v prostorih Sveta Evrope in Kinodvora. Aktivnosti, ki bodo potekale v sklopu »Dnevi AWARE – Uresničimo milenijske razvojne cilje: Šola ni šala, šola je pravica vseh!« tedna so naslednje:

- javna otvoritev festivala s tiskovno konferenco
- sejem AWARE: stojnice in oder na Prešernovem trgu: predstavitev projektov in ostalih dejavnosti, ki se nanašajo na razvojno problematiko, globalno učenje in Razvojne cilje tisočletja, s poudarkom na dostopu do osnovne izobrazbe za vse; tržnica z izdelki iz različnih koncev sveta ter izdelki dobrodelnih organizacij
- delavnice za mlade;
- kulturni program in debate: koncerti z etno glasbo in glasbo iz različnih koncev sveta; predstavitev afriških umetnikov (glasbenikov, slikarjev, pisateljev itd.); fotografske razstave o Afriki in razstave mladih umetnikov na temo MRC (slike, skulpture, itd.); filmske projekcije; razprave s strokovnjaki, ki bodo pokrivali področja izobraževanja, revščine, multikulturalnosti, MRC ter vpliva pomanjkanja osnovne izobrazbe na pojav drugih velikih problemov po svetu; predavanja prostovoljcev, ki so se preko Zavoda Voluntariat in Društva Humanitas udeležili prostovoljskih in razvojnih projektov v podsaharski Afriki in s tem predstavitev njihovih izkušenj; predstavitev izkušnje tabora v Eritreji obeh zmagovalk natečaja »Pridi se igrati«;
- konferenca s predstavniki ministrstev, lokalnih oblasti, nevladnih organizacij in strokovnjaki s fakultet ter raziskovalnih institutov; oblikovanje delovne skupine, ki bo na okrogli mizi zbrala ideje za oblikovanje Načrta za osveščanje na ravni Evropske unije.

Na koncu tedna »Dnevi AWARE« bomo oblikovali Načrt za osveščanje, ki bo v nadaljevanju služil kot osnova za dvig ozaveščenosti glede MRC vseh relevantnih akterjev, s poudarkom na doseganju osnovne izobrazbe za vse. Načrt bomo poslali vsem vključenim vladnim in lokalnim institucijam, nevladnim organizacijam, srednjim šolam, fakultetam in drugim izobraževalnim ustanovam ter medijem. Načrt bomo prav tako poslali Evropski komisiji.

11. USTANOVA SKUPAJ, Regionalni center za psihosocialno dobrobit otrok

IME PROJEKTA: Krepitev sposobnosti nevladnih organizacij v državah, ki so slabo zastopane v ECHO

ORGANIZACIJA, KI IZVAJA PROJEKT V SLOVENIJI: **Ustanova Skupaj, Platforma SLOGA**

FINANCER: ECHO (European Commission Humanitarian Aid)

OSTALE VLJUČENE DRŽAVE IN PARTNERJI V PROJEKT: PIPA (People in peril) Slovaška

ZAČETEK PROJEKTA: 15. 6. 2010

ZAKLJUČEK PROJEKTA: 15. 6. 2011

PODROČJE, KJER SE IZVAJAJO AKTIVNOSTI: pretežno Slovenija (ECHO), delno Slovaška, štiri pripravišтва bodo potekala v Afriki

KRATEK OPIS PROJEKTA (NAMEN IN CILJI):

Osnovna ideja: usposabljanje humanitarnih delavcev in večanje zmogljivosti humanitarnih nevladnih organizacij za učinkovito organiziranje ter implementacijo akcije v primeru humanitarne krize; ustanovitev informacijskega centra za odziv na humanitarne potrebe, ki bi deloval v okviru Sloge in povezoval delovanje humanitarnih organizacij v Sloveniji.

V okviru akcije bosta potekali tudi dve večdnevni izobraževanji na sledeče teme: ocena humanitarnih potreb, priprava humanitarne akcije ter priprava projektov in pridobivanje sredstev za akcijo (s poudarkom na Single form ECHO), nacionalna konferenca na to temo, izvedla pa se bodo tudi štiri pripravništva z namenom pridobitve konkretne praktične izkušnje in se prenesejo v naš prostor ter nekatere druge aktivnosti (osveščevalne aktivnosti na osnovnih šolah, priprava priročnika itd.).

AKTIVNOSTI V PROJEKTU, PREDVIDENE PO 1. 7. 2010:

- Vzpostavitev centra za odziv na humanitarne potrebe
 - 2 seminarja (konec julija in v oktobru)
- teme: ocena potreb in vzpostavljanje humanitarnih akcij ter single form za prijavo na ECHO razpise
- maj 2011: konferenca na iste teme (namen: povezava NVO na tem področju – transparentnost projektov in aktivnosti, da ne prihaja do podvajanja aktivnosti) – interes za pridobitev čim več NVO za sodelovanje
 - osveščanje o MDGjih: v sodelovanju s Slogo – aktivnosti po šolah o sodelovanju razvitega sveta z nerazvitim svetom (nekje novembra 2010)
 - 3 okrogle mize na temo skupnega delovanja NVO (Bratislava+ 2 v Sloveniji) – v okviru centra bo vzpostavljena spletna stran, leafleti
 - 4 pripravništva v sodelovanju s Slogo pri organizaciji širše humanitarne akcije v Afriki

Priloga 4: Seznam mednarodnih razvojnih in humanitarnih projektov nevladnih organizacij v letih 2010 in 2011

Sklop A (Razvojni projekti na območju Zahodnega Balkana v skupni višini do 206.017 evrov)

1. Projekt »**Do trajnostnega razvoja podeželja okrožij Jablanice Pirota in Zaječarja s praktičnim uvajanjem modela PRJ**« Centra za trajnostni razvoj podeželja Kranj v višini do 26.586 evrov.
2. Projekt »**Podari nasmeh - Rehabilitacija otrok iz Bosne in Hercegovine, Črne gore in Kosova**« Zavoda Krog v višini do 20.000 evrov.
3. Projekt »**Pomoč otrokom s specifičnimi učnimi težavami na Kosovu**« NVO Slovenska filantropija v višini do 19.420 evrov.
4. Projekt »**Pomoč otrokom s specifičnimi učnimi težavami v Makedoniji**« NVO Slovenska filantropija v višini do 11.430 evrov.
5. Projekt »**POTA - prinesimo nasmeh Albaniji**« NVO Mladinsko informacijski center (MIC) v višini do 13.550 evrov.
6. Projekt »**Demonstracijski projekt toplotne črpalke voda-voda**« Zavoda za trajnostni razvoj energetike in ekologije v višini do 32.000 evrov.
7. Projekt »**Obnavljamo Osnovno šolo Bratov Ramiz i Hamid**« v Makedoniji Društva za razvoj ustvarjalnosti DIOTIMA v višini do 17.031 evrov.
8. Projekt »**Upravljanje raznolikosti v zaposlovanju**« Društva Študentski kulturni center ŠKUC v višini do 32.000 evrov.
9. projekt »**Lokalna energetska trajnost za šole in našo sosesko - LESSON**« društva Focus v višini do 34.000 evrov.

Sklop B (Razvojni projekti v Ukrajini in Moldovi v skupni višini do 84.212 evrov)

1. Projekt »**School for life: Empowerment of children left behind by migrating parents in Moldova**« zavoda Ekvilib v višini do 34.982 evrov.
2. Projekt »**POTA - prinesimo nasmeh Ukrajini**« NVO Mladinsko informacijski center (MIC) v višini do 14.230 evrov.

3. Projekt **»Rehabilitacija ukrajinskih otrok«** Rdečega križa Slovenije - zveze združenj v višini do 35.000 evrov.

Sklop C (Razvojni projekti v podsaharski Afriki v skupni višini do 396.393 evrov)

1. Projekt **»Zagotavljanje trajnostnih kapacitet za zmanjševanje smrtnosti in izboljšanje zdravja otrok in žensk v kraju Ruzo v Burundiju«** Slovenske Karitas v višini do 40.000 evrov. Projekt se bo izvedel v letih 2010 in 2011.

2. Projekt **»Trajnost NWC - družbenoekonomski angažma in zmanjševanje revščine v lokalni skupnosti Nyamirambo v Kigaliju«** Mirovnega inštituta, inštituta za sodobne družbene in politične študije, v višini do 40.000 evrov.

3. Projekt **»Zdravstvena oskrba v kraju Kapaizi na območju Kasungu v Malawiju; Pomoč obolelim z virusom HIV/AIDS, posebno ženam in sirotam«** Misijonskega središča Slovenije v višini do 40.000 evrov.

4. Projekt **»Knjižnica - temelj bralne kulture in vir znanja«** v Ugandi društva Edirisa Slovenije v višini do 39.600 evrov.

5. Projekt **»Slovenski otroci za pomoč otrokom ulice v Ruandi«** društva Unicef Slovenija v višini do 40.000 evrov.

6. Projekt **»POTA - Prinesimo nasmeh Madagaskarju«** NVO Mladinsko informacijski center (MIC) v višini do 19.715 evrov.

7. Projekt **»Center za računalniško opismenjevanje Kafuli«** v Burkin Faso ustanove Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, v višini do 24.840 evrov. Projekt se bo izvedel v letih 2010 in 2011. Vlogo je komisija ocenila z 78 točkami.

8. Projekt **»Do trajnostnega razvoja podeželja preko odgovornega turizma in pravično-trgovinskega povezovanja v Burkina Fasu«** NVO Humanitas, Društvo za človekove pravice in človeku prijazne dejavnosti, v višini do 36.908 evrov.

9. Projekt **»Aman Iman/Voda je življenje«** v Nigru NVO Inštitut za afriške študije v višini do 28.000 evrov.

10. Projekt **»Iniciativa Jatrofa«** v Keniji Društva za Združene narode za Slovenijo v višini do 34.880 evrov.

11. Projekt »**Ustanovitev organizacije za opolnomočenje žensk Sunny skies women project Uganda**« Slovenske filantropije, Združenja za promocijo prostovoljstva, v višini do 40.000 evrov.

12. Projekt »**I know-I can: empowerment of girls and women in Sierra Leone**« NVO MATAFIR, društvo za medkulturne povezave, v višini do 12.450 evrov.

Sklop Č (Razvojni projekti v ostalih regijah v skupni višini do 31.700 evrov)

1. Projekt »**Likovne delavnice in razstave likovnih del afganistanskih otrok**« Zavoda za ustvarjalni razvoj mladih - galerija likovnih del mladih Celje v višini do 11.700 evrov.

2. Projekt »**Naše pravice**« v Ruski federaciji NVO Slovenska filantropija v višini do 20.000 evrov.

Sklop D (Projekt humanitarne pomoči v podsaharski Afriki in na Bližnjem vzhodu)

1. Projekt »**Oskrba otrok iz smetišča s hrano v centru Akamasoa, Madagaskar**« Misijonskega središča Slovenije v višini do 20.000 evrov.

Sklop E (Projekti izobraževanja za razvoj v Sloveniji v skupni višini do 51.546 evrov)

1. Projekt »**Z globalno zavestjo do globalne odgovornosti in pravičnosti**« NVO Humanitas, Društvo za človekove pravice in človeku prijazne dejavnosti, v višini do 10.000 evrov.

2. Projekt »**Ustavimo revščino!**« društva Amnesty International Slovenija v višini do 9.997 evrov.

3. Projekt »**Vzpostavitev projekta otrokom prijazne šole in vrtci**« društva Unicef Slovenija v višini do 10.000 evrov..

4. Projekt »**Dnevi AWARE - Uresničimo milenijske razvojne cilje: Šola ni šala, šola je pravica vseh!**« Zavoda Voluntariat v višini do 10.000 evrov.

5. Projekt »**Izobraževanje za razvoj - debate, javne razprave, delavnice**« NVO Za in proti, zavod za kulturo dialoga, v višini do 6.000 evrov.

6. Projekt »**Izobraževanje za razvoj na trdnih temeljih**« Društva Afriški center v višini do 5.549,00.

Priloga 5: Slovar

Accra Agenda for Action	Akcijska agenda iz Akre
Aid darlings	Države, ki prejemajo velik obseg pomoči
Aid orphans	Države, ki prejemajo majhen obseg pomoči
Alignment	Prilagajanja
Development Assistance Committee	Odbor za razvojno pomoč
Documenting progress	Dokumentiranje napredka
Effectiveness	Uspešnost
Efficiency	Učinkovitost
European Transition Compendium	Evropski priročnik tranzicije
Evaluating	Vrednotenje
Grant element	Stopnja finančne pomoči
Harmonisation	Uskladitev
Impact	Vpliv
International Aid Transparency initiative	Mednarodna pobuda za izboljšanje transparentnosti razvojne pomoči
Managing for results	Upravljanje za dosego rezultatov
Millennium Declaration	Milenijska deklaracija
Millennium Development Goals	Razvojni cilji tisočletja
Monitoring	Spremljanje
Multidimensional Poverty Index	Multi dimenzionalni indeks revščine
Mutual accountability	Medsebojna odgovornost
Official assistance	Uradna pomoč
Official Concessional loan	Javno koncesijsko posojilo
Official development assistance	Uradna razvojna pomoč
Official development finance	Uradne razvojne finance
Official grant	Donacija
Other official flows	Drugi uradni tokovi
Ownership	Lastništvo
Participatory Poverty Assessments	Participativna ocena revščine
Partnership	Partnerstvo
Relevance	Relevantnost
Sustainability	Trajnost
Tied aid	Vezana pomoč
Transparency	Transparentnost